

Konukevrimiz Açıldı

Başyazı

Dr. Kadir TOPBAŞ

Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı
(İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı)

Değerli Okurlar;

Ülkemizdeki bütün yerel yönetimleri tek çatı altında bir araya getiren Birliğimiz; belediyelerimizden aldığı güç ve destekle önemli çalışmalara imza atmaya devam ediyor.

Demokratik ve müreffeh toplumların inşasında en önemli misyonu üstlenen yerel yönetimlere dünyamızın ihtiyaç duyduğu barış ve huzurun tesisinde de büyük görevler düşüyor. TBB olarak adımlarımızı insan odaklı atmaya ve çalışmalarımızla dünya barışına katkı sunmaya gayret ediyoruz. Dünyanın neresinde bir mazlum varsa yardım elimizi uzatmak hem insani vazifemiz hem de inancımızın bir gereğidir. Bugüne kadar dünyanın hangi coğrafyasında olursa olsun imkânlarımız dâhilinde ihtiyaç duyulan noktalara ulaşmaya, dost elimizi uzatmaya çalıştık. Hazreti Mevlana'nın bir sözü var; "Yüreği yanmayanın gözü yaşarmaz." Biz, dünyanın neresinde bir acı ve gözyaşı varsa yüreğimizde hissediyoruz.

TBB olarak Mart ayı içerisinde sınırlarında mülteci bulunması sebebiyle mali yükü artan belediyelerimize destek olmak amacıyla 22 farklı belediyeye hibe ettiğimiz iş makinesi ve hizmet ekipmanlarından oluşan 33 aracın anahtarlarını Ankara'da düzenlenen bir törenle kıymetli başkanlarımıza teslim ettik. İç savaş sebebiyle ülkemize göç eden mülteci kardeşlerimize şehirlerini ve gönüllerini açan belediyelerimize tüm insanlık adına teşekkür ediyor; araçların belediyelerimize hayırlı olmasını ve işlerini kolaylaştırmasını temenni ediyorum.

Araç teslim töreninin ardından aynı gün Encümen Üyelerimiz ve Başkanlarımız ile Konukevimizin açılışını yaparak ikinci bir mutluluğu yaşadık. Encümen toplantımızı da gerçekleştirdiğimiz Konukevimiz; 75 oda ve 127 yatak kapasitesi ile Ankara'ya gelen belediye başkanları, meclis üyeleri, belediye eski başkanları, belediye ve bağlı idareleri ile mahalli idare birlikleri personelleri ile kamu personelinin konaklayabilecekleri kaliteli bir merkez haline dönüşmüştür. Araç teslim törenimiz ve Konukevi açılışımız ile ilgili detaylara dergimiz sayfalarından ulaşabilirsiniz.

Birliğimizin Mart döneminde yürüttüğü diğer yurt içi ve yurt dışı faaliyetleri, güncel makaleleri ve belediyelerimizi ilgilendirecek gelişmeleri dergimizin yeni sayısında sizler için derledik. Dergimizi keyifle okuyacağınızı umuyor; yeni sayılarda buluşmak üzere esenlikler diliyorum.

Türkiye Belediyeler Birliği adına sahibi
Dr. Kadir TOPBAŞ

Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı
(İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Hayrettin GÜNGÖR

Genel Sekreter

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Adem ESEN

Prof. Dr. Uğur ÖMÜRGÖNÜLŞEN

İsmail DESTAN

Dr. Rüstem KELEŞ

Tahir TEKİN

Av. Ali KARASLAN

Av. Veli BÖKE

Ayşe ÜNAL

Hayati ÜNLÜ

Yayın Kurulu

Recep ŞAHİN

Av. Zeliha MERCİMEK

Yüksel KOÇAK

Cüneyt TÜRKMEN

Nilüfer SİVRİKAYA

Fikret GÜLTEKİN

Ahmet Sertan ÇAĞLAR

Cemal BAŞ

Kerim TAŞKAN

Tasarım

Gizem GÖZ

Bilal BERBER

Yönetim Yeri

Tunus Caddesi No: 12

Kavaklıdere - ANKARA

Tel: (0312) 419 21 00(pbx)

Faks: (0312) 419 21 30

e-posta: dergi@tbb.gov.tr

Yayın Türü

Dergimiz ayda bir yayımlanan
yaygın süreli yayındır.

Mart Sayı: 803

Basım Tarihi: 30/04/2015

ISSN 1308-6707

Baskı

Korza Yayıncılık Basım

San. ve Tic. A.Ş.

Büyük Sanayi 1. Cad. 95/11

İskitler / ANKARA

Tel: 0 312 342 22 08 (Pbx)

Fax: 0312 341 14 27

www.tbb.gov.tr

Dergi Yayın ve Yazım İlkeleri Madde 8

Dergide yayımlanan çalışmalarındaki fikirler ve
görüşler tamamıyla yazara aittir.

Zekeriya ŞARBAK

Demokratik ve
Etkin Belediye Meclisleri

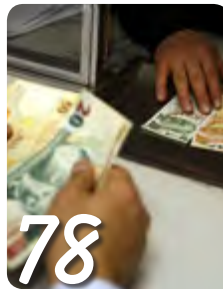
Bahattin IŞIK

Belediyelerde, Süreklilik Arz
Eden Hizmet Alımlarının
Süresi

Erdoğan DEDEOĞLU

Kamu İhale
Mevzuatındaki
Değişiklikler

Yasin ÖNCÜ

Kamu Görevlisine Hatalı
Ödenme, Geri Alınma
Süreci ve Zamanaşımı

Prof. Dr. Rafet ÇEVİKBAŞ
Anıl Miraç HİÇYILMAZ

Türkiye'de Sosyal Belediyecilik

Av. Zeliha MERCİMEK

Resmi Yazışma
Kurallarındaki Değişiklikler

Akın ŞİMŞEK

Taşeron İşçilerinin Mali
Haklarında İdarelerin
Sorumlulukları

İÇİNDEKİLER

Konukevimiz Hizmete Girdi

06

Başkan Topbaş'a Tataristan Devlet Madalyası	4
Evde Sağlık ve Sosyal Destek Hizmetleri İşbirliği Protokolü İmzalandı.....	5
TBB'den Belediyelerimize Araç Desteği	9
Avrupa Konseyi YBYK Ulusal Heyeti Toplandı.....	13
Türkiye - Tunus Kardeş Şehir Projeleri Değerlendirildi	27
UCLG Kültür Zirvesi	68
Belediye Akademisi'nden	85
Lobi Faaliyetleri	88
Öğrenmek İstedikleriniz	90
Resmi Gazete'den Seçtiklerimiz	92
Yargı Kararı	94
Genelgeler	95

Başkan Topbaş'a Tataristan Devlet Madalyası

Geçen yıl Güney Kore Cumhurbaşkanı Park Geun-Hye tarafından “G. Kore Devlet Kültür Nişanı” ile ödüllendirilen Birlik Başkanımız Dr. Kadir Topbaş bu kez Tataristan Cumhurbaşkanı Rustam Minnihanov tarafından Devlet Madalyası ile ödüllendirildi.

Cumhurbaşkanlığı Sarayında düzenlenen törende konuşan Minnihanov “Sayın Topbaş, Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı Dünya Başkanı olarak verdiği hizmetlerin yanı sıra İstanbul ile Kazan şehirleri arasındaki iş birliğinde büyük katkı sağlamıştır. Bu sebeple Sayın Topbaş’a halkım adına teşekkürlerimi sunuyorum” dedi.

Başkan Topbaş ise konuşmasında “Yereli dışlayarak ulusal politika üretmek artık imkânsız hale gelmiştir. Küresel istikrar ve sürdürülebilirlik için yerel yönetimlerin katkısı çok önemlidir. Ben dünya çapında yerel yönetimlerin güç kazanması için mücadele ediyorum. İstanbul ve Kazan şehirleri bölgelerinde yeniliklerin başını çekecek potansiyele ve güce sahiptir. Ödül için teşekkürlerimi sunuyorum” ifadelerini kullandı. Konuşmaların ardından Tataristan Cumhurbaşkanı Minnihanov Başkan Topbaş’a Devlet Madalyası’nı takdim etti.

Başkan Topbaş Kazan Üniversitesinde Konuştu

Topbaş, Devlet Madalyası Takdim Töreninden sonra Kazan Üniversitesinde öğrencilere hitap etti. Üniversitenin Türkoloji Bölümündeki öğrencilerle bir araya gelen Topbaş’a Rusya Federasyonu Başkanı Putin imzalı “23. Kazan Üniversite Yaz Oyunları Hatıra Madalyası” da verildi.

UCLG Avrasya Bölge Toplantısı

Başkan Topbaş Kazan Belediye Başkanı İlsur Metshin ile birlikte UCLG Avrasya Bölge Teşkilatı toplantısına da katıldı.

Evde Sağlık ve Sosyal Destek Hizmetleri İşbirliği Protokolü İmzalandı

Evde Sağlık ve Sosyal Destek Hizmetlerinin işbirliği içerisinde yürütülmesine dair protokol imzalandı.

Sağlık Bakanı Mehmet Müezzinoğlu, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşenur İslam, İçişleri Bakanı Sebahattin Öztürk ve Birliğimiz ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş'ın katılımıyla Evde Sağlık ve Sosyal Destek Hizmetlerinin İşbirliği İçerisinde Yürütülmesine Dair Protokol, Türkiye Halk Sağlığı Kurumunda imzalandı.

Bakan İslam, protokolü imzalamaktan dolayı memnuniyet duyduğunu belirterek, “Evde bakım hizmetleri tek başına bir sağlık hizmeti değil aynı zamanda bir sosyal hizmettir. Evde sağlık hizmetlerinin yanında sosyal hizmetler sağlamak açısından bir takım işleri birlikte yapmak, birlikte çalışmak, iş gücünden daha fazla faydalanmak, maddi kaynakları daha verimli harcamak ve daha çok vatandaşa ulaşmak bu protokolün temel amaçlarındandır” diye konuştu.

İçişleri Bakanı Öztürk ise, “Artık Türkiye’nin tamamında evde bakım hizmetleri koordineli bir şekilde yürütülecektir” ifadelerini kullandı.

İmzalanan protokol hakkında bilgi veren Bakan Müezzinoğlu, pilot illerin Aydın, Burdur, Çankırı, Edirne, Elazığ, Eskişehir, Iğdır, İstanbul, Samsun olarak belirlendiğini kaydederek, bu illerin pilot uygulamasından sonra Türkiye genelinde yaygınlaştırılmasının hedeflendiğini bildirdi.

Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı Topbaş ise geçmişte kurumsal taassubun yaygın olduğunu anımsatarak, bugün ise bakanlıkların yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının hatta özel sektörlerin birlikte hareket edebildiği bir Türkiye’ye gelindiğini, bu projenin bunun bir yansıması olduğunu dile getirdi.

Yapılan işbirliği ile özellikle vatandaşın sağlığı, yaşamı ve geleceği hakkında müşterek bir çalışmayı dile getirdiklerini ifade eden Topbaş, “Halk sorunlarını yerel yönetimleri ilgilendirmese bile yerel yönetimlere aktararak çözüm isteyebiliyor. Böyle bir süreçte yerel yönetimler olarak çözüm ortağı olmayı hep arzu ettik” diye konuştu.

Konukevimiz Hizmete Girdi

Belediye Başkanları Konukevimiz hizmete açıldı. İhtiyacı karşılayamaması sebebiyle yıkılarak yeniden inşa edilen binanın açılış kurdelesini Birlik Başkanımız Dr. Kadir Topbaş ve Encümen Üyelerimiz tarafından toplu olarak kesildi.

Sınırlarında mülteci bulunması sebebiyle mali yükü artan belediyelerimize destek olmak amacıyla Birliğimiz tarafından hibe edilen araçların teslim törenini müteakiben yapılan Konukevi açılışında konuşan Başkan Topbaş, “Yerel yönetimler halklarımızın, insanlarımızın her daim ulaşabildikleri, en fazla hizmet aldıkları, sorunlarını çözmek için kapı çaldıkları alanlar, yarı sivil toplum örgütleridir. Dünyada bundan sonraki süreçte, özellikle Birleşmiş Milletlerin planlı kararları içerisinde yerel yönetimlerin aktif rol alması ve çözüm ortağı olması arzu edilmektedir. Ülkemizde de birçok yasal düzenlemeyle yerel yönetimlerin gücü artırıldı, bizler daha da artırılması beklentisi içerisindeyiz” diye konuştu.

Başkan Topbaş; “Burada gururla ifade edeceğim ki; TBB Başkanı olduktan sonra özellikle yereli ilgilendiren yasal düzenlemelerde ilgili mevzuat düzenlemesine ilişkin görüşümüz alınmaktadır”

Türkiye’nin bir kıta özelliği gösterdiğine dikkat çeken Başkan Topbaş, belediye başkanlarımızın kendi bölgesindeki yerel şartlara göre hizmet verdiklerini hatırlattı. Bu nedenle yerel yönetimlerin devamlı desteklenmesi gerektiğini kaydeden Topbaş, Birlik olarak yerel yöneticilerimiz başta olmak üzere meclis üyelerimize yönelik olarak da yeni yasal düzenlemeler çerçevesinde özlük hakları konusunda çalışmaların sürdürüldüğünü bildirdi. Başkan Topbaş, “Burada gururla ifade edeceğim ki; TBB Başkanı olduktan sonra özellikle yereli ilgilendiren yasal düzenlemelerde ilgili mevzuat düzenlemesine ilişkin görüşümüz alınmaktadır. Biz de karar mekanizmaları içerisinde yer tutmaktayız” dedi. Yeni yapılan Konukevi’nin Ankara’da, merkezde, merkezi yönetimle olan ilişkiler başta olmak üzere, temaslarda bulunmak üzere Ankara’ya gelen belediye başkanlarımıza

kaliteli hizmet vereceğinin altını çizen Birlik Başkanımız, “Mevcut binanın yeniden yapılması nedeniyle belli kriterler ölçüsünde, mükemmel şekilde yapılan konukevimizin yatak kapasitesine de belediye başkanlarımızın anlayış göstereceğine inanıyorum. Burada alacakları kaliteli hizmetin yanı sıra huzurlu ve güvenli bir şekilde çalışmalarını burada sürdürebilecekler. TBB Encümeniz başta olmak üzere, Birlik Genel Sekreterimize, emeği geçen personele ve yüklenici firmaya teşekkür ediyorum” şeklinde konuştu.

Konukevimiz, belediye başkanları, belediye eski başkanları, görevdeki meclis üyeleri, belediye ve bağlı idareleri ile mahalli idare birlikleri personelleri ile kamu personeline 75 oda ve 127 yatak kapasitesi ile hizmet verecektir.

Encümenimiz Toplandı

TBB Belediye Başkanları Konukevi’nin açılışının ardından Birlik Başkanımız Dr. Kadir Topbaş başkanlığında toplanan Encümen Üyeleri gündemdeki konuları görüşerek karar bağladılar.

Ordu Büyükşehir Belediye Başkanı Enver Yılmaz, Elazığ Belediye Başkanı Mücahit Yanılmaz, Kırşehir Belediye Başkanı Yaşar Bahçeci, Osmaniye Belediye Başkanı Kadir Kara, Siirt Belediye Başkanı Tuncer Bakırhan, Karabağlar Belediye Başkanı Muhittin Selvitopu, Yenimahalle Belediye Başkanı Fethi Yaşar, Erbaa Belediye Başkanı Hüseyin Yıldırım’ın katılımı ile gerçekleşen toplantıda İller Bankası Genel Kuruluna Üye Seçimi, Belediye Akademisi Yeri ve Kamulaştırılması ile Kamulaştırmasız El Atma Sorunu konularında görüş alışverişinde bulunuldu.

TBB'den Belediyelerimize Araç Desteği

Sınırlarında Mülteci Bulunan Belediyelerimize Birliğimizden Destek

Birlik Başkanımız Dr. Kadir Topbaş'ın başkanlığında; Birliğimiz Encümen Üyelerinden Ordu Büyükşehir Belediye Başkanı Enver Yılmaz, Elazığ Belediye Başkanı Mücahit Yanılmaz, Kırşehir Belediye Başkanı Yaşar Bahçeci, Osmaniye Belediye Başkanı Kadir Kara, Siirt

Belediye Başkanı Tuncer Bakırhan, Karabağlar Belediye Başkanı Muhittin Selvitopu, Altındağ Belediye Başkanı Veysel Tiryaki ile Erbaa Belediye Başkanı Hüseyin Yıldırım'ın da katılımıyla düzenlenen törene, araç teslimi yapılan belediyelerin başkan ve üst düzey yetkilileri katıldı.

Törenin açılış konuşmasını yapan Birlik Başkanımız Kadir Topbaş, "Çok önemli ve anlam taşıyan, dayanışmanın sembolü olarak ortaya çıkan çalışmanın sonuçlarını yansıtmak üzere bir aradayız. Günümüz dünyasında yaşayan tüm insanların kaderleri birbirine bağlı. Dünya da huzuru, barışı istiyorsak geleceğin mutlu olmasını istiyorsak hangi coğrafyada olursa olsun o bölgenin

insanının mutluluğunu sağlamak bizim görevimiz” dedi.

Yerel yönetimlerin halka en yakın birimler olduğunu hatırlatan Başkan Topbaş şunları kaydetti; “Dünyada şehirlerin nüfusu giderek artmakta kırsal ve şehir dengesi artan nüfusla birlikte, bazı konularda şehirler lehine değişmekte. Yereli güçlendirmek hassasiyeti üzerinde duruyoruz.

UCLG Başkanı olarak BM’de arzu ettiğimiz şekilde; bin yıllık kalkınma hedeflerine çözüm ortağı olmak ısrarımız sonucunda yerel yönetimler 2015 sonrası kalkınma gündemindeki yerini aldı. Yerelin paydaş seçildiğini gururla ifade etmek istiyorum.

AB ile ilk defa uzun müzakereler sonucunda UCLG olarak stratejik ortaklık çerçeve anlaşması yaptık. İlk defa yerelle gerçekleşen bir anlaşma olarak ortaya çıktı. Yerel yönetimlerin çözüm ortağı olarak kabul edilmesinin bir kararıydı.

Sürdürülebilir kalkınma konusunda AB ile yapmış olduğumuz bu protokol sayesinde açılım desteği alacağımızı da burada ifade etmek istiyorum.”

Başkan Topbaş:“Yerel yönetimler olarak adımlarımızı insan odaklı atacağız”

Yerel yönetimler güçlendikçe, ülkenin geleceği de güçlenir diyen Başkan Topbaş, “Yasal düzenlemelere biz de TBB olarak önemli katkı sunuyoruz. Geniş kitlelere ulaşan, siyasetten uzak ve halk odaklı hizmeti sunmaya çalışıyoruz” diye konuştu.

» Dergimizin Şubat 2015 sayısının 10. sayfasında yayımlanan “Yerel Yönetimler ve Gıda Denetimi” isimli makale yazarlarından birinin adı sehven Baryaman Emir SULTAN olarak yazılmıştır. Emir Sultan BARYAMAN olarak düzeltir, özür dileriz. Düzeltmeye ilişkin link şöyledir: “http://www.tbb.gov.tr/online/dergi/2015_subat/”

Mevlana'nın "aynı dili konuşanlar değil, aynı duyguya paylaşılanlar anlaşır" sözlerini hatırlatan Topbaş, "Hedefimiz insan huzurunu, barışı gelecek kuşaklara aktarabilmek, burada birleşirsek anlaşırız. Medeniyetin bu kadar doruğa çıktığı bir süreçte, maalesef insanlık neredeyse ölüm döşğinde, acı, keder ve gözyaşı var. İnsanlar topraklarından oldular, var etmek zorunda kaldılar. İnsanlar meçhule giden bir gemiye yolculuk yaptılar. Suriye yaşanan sıkıntılar, yakın yerlerde de yaşanmaktadır. Başkalarına değer vermek, lokmasını paylaşmak, tanrı misafirliği bizim kültürümüzde vardır. Ülkemiz ölümden kaçan bu insanlara kapılarını açtı ve barındırmaya çalışıyor. İnsanlarımız gelenlerin acılarını yüreklerinde hissediyor. Özellikle güneydoğu bölgemiz bu şekilde gelen misafirlerden daha fazla etkilemekte. Belediyelerimiz kendilerini seferber ettiler ancak insanı yardım konusunda daha fazla desteğe ihtiyaç var. TBB olarak biz kan ve gözyaşının aktığı, insanlığın öldüğü bu süreçte insani değerlerin unutulmadığı büyük bir milletin bireyleri

olduğumuzun hatırlanması için, bölgede en çok etkilenen büyükşehir, il, ilçe ve beldelere destek vermek amacıyla çalışma başlattık. Daha önce yaptığımız araç yardımlarına ilave olarak bugün 33 araçlık bir konvoy daha gönderiyoruz” dedi.

Başkan Topbaş ayrıca şunları kaydetti; “Yerel yönetimler olarak adımlarımızı insan odaklı atacağız.

TBB kuruluşundan bugüne kadar gelişerek önemli bir noktaya geldi. Birçok bölgeye de örnek teşkil edecek adımlar atmaktayız.

Muhacirlere yapılan yardımın bir farklı boyutunu da millet olarak bilmekteyiz. Geçmişte yaşanan sıkıntıların başka bir şekilde tecelli ettiğinin farkındayız. Yurttaşlarımızda elinden geleni ortaya koymaktadır. Arzumuz barış ve huzur olmasıdır. Tekrar yurtlarına dönebilmelerini ve kendi topraklarında huzur içinde yaşamlarını sürebilmelerini dileriz.

Dünya üzerinde yaşamış on milyar insan içinde zalimler de, âlimler de, güzel insanlar da oldu ama hepsi gittiler. Bugün bizler varız ama bizler de zamanı geldiğinde gideceğiz bu dünyadan. Ama gösterdiğimiz hassasiyet en büyük onur olarak kalacaktır.

“TBB, yerel yönetimler alanında bütün belediyelerin ortak olduğu en büyük yapıdır”

İBB olarak da dünyanın neresinde bir afet varsa orada olmaya çalışıyoruz. TBB de yerel yönetimler alanında bütün belediyelerin ortak olduğu en büyük yapıdır.

Arzu ediyoruz ki verdiğimiz araç gereçler orada ihtiyaçlara cevap versin. Araçlarımız hayırlı olsun ve insanlarımıza mutluluk versin başkanlarımızın da elini kolaylaştırsın.”

Toplam değeri 6.213.000 TL tutarındaki mobil mutfak, çöp, cenaze yıkama, itfaiye aracı, damperli kamyon, kazıcı yükleyici ve vidanjörden oluşan 33 araç, Birliğimiz tarafından sığınmacı ağırlayan Şanlıurfa, Gaziantep, Hatay, Diyarbakır, Kahramanmaraş ve Osmaniye’deki Belediyelerimize hibe edilmiştir.

Avrupa Konseyi YBYK Ulusal Heyeti Toplandı

Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi Ulusal Heyeti için “Tanışma ve Bilgilendirme Toplantısı” gerçekleştirildi.

Birliğimiz ve Vilayetler Hizmet Birliği ile ortaklaşa yürütülen Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi (YBYK) Sekretarya görevi çerçevesinde, 30 Mart 2014 tarihinde yapılan mahallî idareler genel seçimi sonucu yenilenen Kongre ulusal delegasyonuna “Tanışma ve Bilgilendirme Toplantısı” düzenlendi.

Ankara’da Birliğimize ait TBB Tevfik Bey Konağında gerçekleştirilen toplantıya heyet üyelerinin yanı sıra Dışişleri ve İçişleri Bakanlığı temsilcileri de katıldı.

Toplantının başlangıcında söz alan Birliğimiz Genel Sekreteri Hayrettin Güngör, tüm heyet üyelerini kutlayarak sekretarya görevi çerçevesinde yapılacak olan faaliyetler ve heyete sunulacak destekler hakkında bilgi verdi. Heyetin Kongre içinde temsilinin daha da aktif hale gelmesi için ilgili kurum ve kuruluşlarla daha koordineli bir şekilde sekretarya hizmetinin sürdürüleceğini vurguladı.

Programın açılışını yapmak üzere söz alan Antalya Büyükşehir Belediyesi ve Ulusal Heyet Başkanı Menderes Tevfik Mehmet Türel ise heyet olarak ortak hareket edilmesinin önemine vurgu yaptı. “Strazburg bir demokrasi okuludur. Orada hepimiz Türkiye adına söz alıyoruz. Bu nedenle birlikte hareket etmemiz ve tek vücut olmamız gerekir” dedi. Kongre ile ilgili geçmiş tecrübelerinden bahseden Başkan Türel tüm heyet üyelerini tebrik etti.

Kongre’nin Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi Başkan Yardımcısı Gaye Doğanoglu ise heyete Kongre’nin kurulmasından bu yana görev alan Türk heyetleri ile ilgili bilgi verdi, Kongre içinde yapılacak lobi faaliyetleri ve aktif katılımı Türkiye’nin daha iyi temsil edilebileceğini belirtti. Birliğimiz ve Vilayetler Hizmet Birliği uzmanları tarafından Kongre ve Kongre’nin işleyişi ile ilgili detaylı sunumlar yapıldı.

Demokratik ve Etkin Belediye Meclisleri

Zekeriya ŞARBAK

Emekli Vali

1868 yılında İstanbul'da şehremaneti olarak başlayan belediyeçilik uygulamamız 1930 tarihli Belediye Kanunu ile ülkenin tamamına yayılmıştır. Önceleri valinin eşraf arasından seçtiği belediye meclisi zaman içinde doğrudan seçmenler tarafından seçilir olmuştur. Belediye başkanı, 1963 yılına kadar belediye meclisi tarafından kendi içinden seçilmiştir. Belediye meclisinin kendi içinden belediye başkanını seçmesi belediye meclisini güçlendiren bir uygulamadır. Bir çok ülkede belediye başkanı ya meclis içinden seçilmekte ya da belediye meclisi tam zamanlı bir belediye yöneticisi tayin etmektedir. Ülkemizde belediye başkanları artık doğrudan seçmen tarafından seçilmektedir. Ancak belediye meclisi de doğrudan seçmen tarafından seçilmekte ve bu nedenle birbirinden bağımsız seçilen bu iki güç arasında denge ve uyum sağlanması gerekmektedir.

Belediyeçilik alanında son yıllarda büyük değişiklikler yapılmış, mevzuat yenilenmiş, belediyelerin görev ve fonksiyonları gözden geçirilmiştir. Büyükşehir belediyesi sayısı 16'dan 30'a çıkarılmış, belediye sayısı 3215'den 1397'ye düşürülmüştür. Belediyelerde doğrudan halk tarafından seçilmiş 20.498 belediye meclisi üyesi görev yapmaktadır. Ancak yerel seçimlerle ilgili hususlarda demokratik gelişmelere ve ihtiyaçlara uygun bir değişim gerçekleştirilememiştir.

Demokrasi yerelde başlar; yerel yönetimler demokrasinin beşiğidir. Yerel demokrasi güçlendirilmeden ülkede güçlü demokrasiden bahsedilemez. Bu makalede, yerel demokrasi ne kadar güçlü, belediye meclisleri seçimi ne kadar demokratik, karar ve denetim organı olarak belediye meclisleri ne kadar etkin, daha demokratik ve etkin belediye meclisleri nasıl oluşturulabilir gibi konular işlenmektedir.

1. ANAYASAMIZDA BELEDİYE MECLİSLERİ

Belediye meclislerinin seçimi, görev ve fonksiyonlarından önce Anayasamızda ve Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nda belediye meclislerinin nasıl düzenlendiğine bakmak gerektiği düşünülmektedir. Anayasamızda mahalli idareler 127'nci maddede şu şekilde düzenlenmiştir:

“Mahalli idareler, il, belediye ve köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunla gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir.

Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.

Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde vesayet yetkisine sahiptir.”

Bu hükümlerin belediyeler bakımından özeti şudur:

- Belediye meclisleri seçmenler tarafından seçilerek oluşturulacaktır.
- Belediyelerin görev ve yetkileri yerinden yönetim ilkesine uygun olarak ve kanunla düzenlenecektir.
- Merkezi idarenin belediyeler üzerinde başta idarenin bütünlüğü ilkesi olmak üzere 127'nci maddede belirtilen diğer amaçlarla vesayet yetkisi olacaktır.

Yerel yönetimlerin karar organları Anayasamızda belirtilmemiştir. Anayasada, yerel

yönetimlerin karar organlarının seçmenler tarafından seçilerek oluşturulacağı ve yerel yönetimlerin görev ve yetkilerinin “yerinden yönetim ilkesine” uygun olarak düzenleneceği teminat altına alınmıştır.

2. AVRUPA YEREL YÖNETİMLER ÖZERKLİK ŞARTINDA BELEDİYE MECLİSLERİ

Anayasamızın 127'nci maddesinin sadece bir fıkrasında düzenlenen yerinden yönetim ilkesi, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nda, yerel yönetim özerkliği olarak 18 maddede ve oldukça detaylı biçimde düzenlenmiştir.

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na göre:

“Özerk yerel yönetim kavramı, yerel makamların, kanunlarla belirlenen sınırlar çerçevesinde, kamu işlerinin önemli bir bölümünü kendi sorumlulukları altında ve yerel nüfusun çıkarları doğrultusunda düzenleme ve yönetme hakkı ve imkânı anlamını taşır.

Bu hak, doğrudan, eşit ve genel oya dayanan gizli seçim sistemine göre serbestçe seçilmiş üyelerden oluşan ve kendilerine karşı sorumlu yürütme organlarına sahip olabilen meclisler veya kurul toplantıları tarafından kullanılacaktır.

Yerel makamların idari denetimi sadece kanunla ve anayasal ilkelere uygunluk sağlamak amacıyla yapılacaktır.”

Bu hükümlerin özeti şudur:

- Yerel yönetim hakkı, kamu işlerinin önemli bir bölümünü düzenleme ve yönetme hakkını kapsar.
- Bu hak, seçilmiş meclisler ve meclise karşı sorumlu yürütme organları eliyle kullanılır.

- Bu hak kullanılırken yerel nüfusun çıkarları gözetilir.
- Yerel yönetimler üzerinde idari denetim, sadece anayasal ilkelere uygunluk sağlamak amacıyla yapılır.

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nda her şeyden önce yerel yönetim hakkı tanımlanmış ve bunun içeriği belirlenmiştir. Buna göre yerel yönetimlere kamu işlerinin önemli bölümünü, yerel nüfusun çıkarları doğrultusunda düzenleme ve yönetme hakkı tanınmaktadır.

Yerel yönetimlerin karar organları seçmenler tarafından seçilerek oluşturulacak ve yönetim hakkı kendisine karşı sorumlu olan yürütme organına sahip meclisler tarafından kullanılacaktır. Bu hükümlerden açıkça anlaşılacağı üzere yerel yönetim hakkı, yürütme organından ziyade belediye meclislerine aittir. Belediye başkanı belediye meclisine karşı sorumludur.

3. ANAYASAMIZ VE KANUNLARIMIZIN ÖZERKLİK ŞARTI'NA UYGUNLUĞU

- Anayasamız ve kanunlarımızda, yerel yönetim hakkı zikredilmemiş ve belediyelerin görev ve yetkileri bu anlayışla düzenlenmemiştir.
- Özerklik şartında yerel yönetim hakkı, kamu işlerinin önemli bir bölümünü düzenleme ve yönetme hakkı olarak tanımlandığı halde, Anayasamız ve ilgili kanunlarımız, kamu işlerinin önemli bölümünü yerel yönetimlere bırakmamıştır. Güvenlik, eğitim, sağlık gibi temel kamu hizmetleri, hatta sosyal hizmetler, sosyal yardımlar, meslek edindirme ve istihdam gibi konular dahi merkezi idarenin yetki ve sorumluluğundadır.
- Yürütme organının (başkanın) belediye meclisine karşı sorumluluğu oldukça zayıftır. Belediye başkanının doğrudan halk tarafından seçilmesi, faaliyetlerinin yetersizliği veya güvensizlik sebebiyle düşürülebilmesi için meclisin dörtte üç çoğunluğunun aranması, başkanın meclise karşı sorumluluğunu iyice zayıflatmıştır.
- Mevzuatımız, yerel yönetimlerin sorumlu oldukları kamu hizmetlerini yerel nüfusun çıkarları doğrultusunda düzenleme ve yönetme hakkını kabul etmemekte, kanunlara ve yönetmeliklere uygunluk esas kabul edilmektedir.
- Özerklik Şartının, yerel yönetimler üzerinde idari denetimin sadece anayasal ilkelere uygunluk sağlamak amacıyla yapılacağı ilkesi de çeşitli kanun ve yönetmeliklerle ihlal edilmektedir.
- Bu gerçekler karşısında, ulusal mevzuatımızın bütünüyle Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartıyla uyumlu olduğunu iddia etmek mümkün değildir.

4. BELEDİYE MECLİSLERİNİN OLUŞUMU

4.1. Büyükşehir Belediyeleri Dışındaki Belediyelerde Meclis

Ülkemizde yapılan düzenlemelerden sonra belediye sayısı 1397'ye inmiştir. Bunların 30'u büyükşehir belediyesi, 519'u büyükşehirlerdeki ilçe belediyeleri, 848'si büyükşehir dışındaki il, ilçe ve kasaba belediyeleridir.

Büyükşehir belediyesi dışında kalan 1367 beldede, belediye meclisinin üye sayısı beldenin yer aldığı nüfus grubuna göre belirlenmektedir. Buna göre en küçük beldenin meclisi 9, en büyük

beldenin meclisi 45 üyeden oluşmaktadır. Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında 18.1.1984 tarihli ve 2972 sayılı Kanun'a göre belediye meclisi:

» Nüfusu 10.000'e kadar olan beldelerde	9
» Nüfusu 10.001-20.000 arası olan beldelerde	11
» Nüfusu 20.001-50.000 arası olan beldelerde	15
» Nüfusu 50.001-100.000 arası beldelerde	25
» Nüfusu 100.001-250.000 arası beldelerde	31
» Nüfusu 250.001-500.000 arası beldelerde	37
» Nüfusu 500.001-1.000.000 arası beldelerde	45
» Nüfusu 1 milyonun üzerindeki beldelerde	55

Üyeden oluşur.

Mevcut 397 belde belediyesinin toplam nüfusu 1.220.000 civarındadır. Her birinde en az 9 meclis üyesi ile bu nüfusu toplamda en az 3.573 belediye meclisi üyesi temsil etmektedir. Dolayısıyla, beldelerde ortalama 342 kişiye bir meclis üyesi düşmektedir. Oysa büyük kentlerde, örneğin Çankaya beldesinde 913.715 nüfusu 45 belediye meclis üyesi temsil etmekte ve ortalama 20.305 kişiye bir meclis üyesi düşmektedir. Belediye meclisinin büyüklüğü nüfusa göre belirlenmekle birlikte, yüzlerce kasabanın nüfusu kadar büyüklüğü olan bir kentte 45 meclis üyesi varken, kasabalarda binlerce meclis üyesi görev yapmaktadır. Dolayısıyla, mevcut haliyle belediye meclislerinin büyüklüğü bugünün gerçeklerine uygun değildir.

Oysa 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun yürürlükte olduğu 1984'ten önce belediye meclisi üye sayısı nüfus büyüklüğüne göre belirlenmekteydi. Nüfusu en düşük olan beldeye belli sayıda üyelik verilmiş ve fazla nüfus için ilave üyelikler öngörülmüştü.

4.1.1. Kontenjan Uygulaması

Belediye meclisi seçiminde, üyeliklerin bir kısmı kontenjan için ayrılmıştır. Üye sayısı 9-11 olan yerlerde 1; üye sayısı 15 olan yerlerde 2; üye sayısı 25-31 olan yerlerde 3; üye sayısı 37 olan yerlerde 4; üye sayısı 45 olan yerlerde 5 üyelik kontenjan için ayrılmıştır. Kontenjan üyelikleri en çok oy alan si-

yasi partiye verilmektedir. Kontenjan uygulaması tek başına, en çok oy alan partiye belediye meclisinde %10'dan fazla avantaj sağlamaktadır.

Belediye başkanlığını kazanan partinin, belediye meclisinde de kolaylıkla çoğunluğu sağlaması için getirildiği anlaşılan kontenjan, barajla birlikte yönetimde istikrar ilkesini perçinlerken temsilde adalet ilkesini göz ardı etmektedir.

4.1.2. Baraj Uygulaması

2972 sayılı Kanuna göre belediye meclisi seçiminde %10 barajı uygulanmaktadır. Barajı geçemeyen siyasi partilerin meclis üyeliği kazanması mümkün değildir. Bağımsız adaylar için de baraj geçerlidir. Buna göre herhangi bir belediye meclisi için önce toplam geçerli oyların yüzde onu, siyasi partilerin ve bağımsız adayların aldıkları oylardan düşürülür. Kalan oylara göre d'hondt sistemine göre kazanan meclis üyeleri belirlenir. Baraj sebebiyle, özellikle büyük beldelerde bağımsız adayların seçilmesi pratikte mümkün olmamaktadır.

Belediye meclisi seçimlerinde baraj uygulaması milletvekili seçimlerinde uygulanan baraj uygulamasından daha etkili sonuçlar doğurmaktadır. Çünkü milletvekili seçimlerinde milletvekili çıkarabilmek için siyasi partilerin sadece barajı aşması yeterlidir. Ayrıca siyasi partilerin aldıkları oylardan, geçerli toplam oyların %10'u düşürülmemektedir. Ancak belediye meclisi seçimlerinde her partinin veya bağımsız adayın aldığı oylardan önce %10'u düşülmektedir. Dolayısıyla %10'un biraz üzerinde oy alan siyasi partiler bile meclis üyeliği kazana-

mamaktadır. Oysa milletvekili seçimlerinde barajı aşan siyasi partilerin, özellikle büyük seçim çevrelerinde milletvekilliği kazanmaları mümkün olmaktadır.

Bir beldede birkaç siyasi partinin %10'lar civarında oy aldığını, bir siyasi partinin de diğerlerine göre daha yüksek oy aldığını varsayalım. Diğer partilerin oylarından, kullanılan geçerli oyların %10'u düşürüleceği için bütün belediye meclisi üyeliklerinin tek bir partiye gitmesi mümkün olabilecektir. Teorik gibi görünse de uygulamada böyle bir durumla karşılaşmak mümkündür. Böyle bir durumda yüzde 10'lar civarında oy alan partilerin oy toplamı %70-80 civarında bile olabilir. O zaman siyasi grupların büyük çoğunluğu belediye meclisinde temsil edilemeyecektir. Böyle bir sonuç demokratik katılım bakımından sıkıntılara yol açabilir.

4.1.3. Belediye Başkanının Meclisin Doğal Üyesi ve Başkanı Olması

Belediye Kanunu, belediye başkanlarının belediye meclisinin doğal üyesi ve başkanı olmasını öngörmüştür. Belediye meclisleri ayrı seçildiği halde belediye başkanının belediye meclisinin de başkanı olması genelde Kıta Avrupa'sı uygulamasıdır. Belediye başkanına icra gücü yanında bir de meclis başkanlığı yetkisinin de verilmesi günümüz yerel demokrasi anlayışıyla pek uyumlu değildir.

Ayrıca belediye başkanı meclis üye sayısına dâhil olduğundan, genelde kazanan partiye kontenjan ve baraj uygulamasına ilave olarak üçüncü bir avantaj sağlamaktadır. Üstelik belediye başkanı meclisin sıradan bir üyesi değildir. Meclis gündemini belirlemekten, meclis

kararlarını geri göndermeye kadar birçok yetkiyle donatılmıştır.

4.2. Büyükşehir Belediyelerinde Meclis

Büyükşehir belediye meclisi için ayrıca seçim yapılmamakta, büyükşehir sınırları içindeki ilçe belediyeleri meclis üyelerinin 1/5'i büyükşehir belediye meclisini oluşturmaktadır. Bu üyeler seçimde en çok oy alan üyelere aittir. Üye sayısı belirlenirken kusur dikkate alınmaz. Mesela, 9 meclis üyesi olan ilçeden bir, 11 üyesi olan ilçeden iki üye büyükşehir meclis üyesi olur. Ayrıca büyükşehir kapsamındaki ilçe belediyelerinin başkanları da meclisin tabii üyesidir.

Büyükşehir belediye meclisinin, ilçe belediye meclisi üyelerinin beşte birinden oluşması temsilde adalet ilkesini daha da bozmaktadır. Örneğin Ankara'nın Yenimahalle ilçesi bakımından 2014 belediye meclisi seçimine yakından bakalım. A partisi, %45,56 oyla 22+5 kontenjan ve bir de belediye başkanı olmak üzere, başkan dâhil 46 üyeli mecliste 28 üyelik elde etmiş ve ilçe belediye meclisinin %62,22 çoğunluğunu elde etmiştir. Bu ilçenin büyükşehirdeki 9 meclis üyeliğinden 6'sı A partisine verilmiştir. Belediye başkanı da dâhil edildiğinde bu partinin büyükşehirdeki temsil oranı %70'e çıkmaktadır. Toplamda %50'den fazla oy alan diğer partiler ise sadece %30 üye ile temsil edilmektedir.

Öte yandan ilçeler, içinde bulundukları nüfus grubuna göre üye gönderdikleri için, mesela nüfusu 500.001 olan ilçe ile nüfusu 1 milyon olan ilçe büyükşehir belediye meclisinde aynı sayıda (9) üye ile temsil edilmektedir. Bu durum nüfusu büyük olan ilçeler aleyhine sonuç doğurmaktadır.

Temsilde adaletsizliğe yol açan diğer bir unsur da küçük ilçeler lehine olan durumdur. Büyükşehir belediye meclisine, nüfusu 3.000 olan ilçe bir meclis üyesi ve ilçe belediye başkanı olmak üzere 2 kişi gönderirken, nüfusu

bir milyona yakın ilçe, başkan dâhil 10 kişi göndermektedir. Küçük ilçeden gelen meclis üyesi 1.500 nüfusu temsil ederken, büyük ilçeden gelen meclis üyesi 100.000 nüfusu temsil edebilmektedir. Büyükşehir belediye meclisine ilçe belediye başkanlarının da dâhil olması ilçelerin temsildeki adaletsizliği artırmaktadır.

Sistemin büyükşehir belediye meclisinde yol açtığı duruma baktığımızda, örneğin Ankara genelinde belediye meclisi seçimlerinde toplamda A partisi %42,39 oy aldığı halde büyükşehir belediye meclisi üyeliklerinin %70,71'ini, B partisi %31,89 oy aldığı halde büyükşehir belediye meclisi üyeliklerinin %16,43'ünü, C partisi %17,26 oy aldığı halde büyükşehir belediye meclisi üyeliklerinin %10,71'ini kazanmıştır. Dolayısıyla sistem, büyükşehir belediye meclisinde daha büyük temsil adaletsizliğine yol açmaktadır.

5. BELEDİYE MECLİSLERİNİN GÖREV VE YETKİLERİ

5.1. Karar Organı Olarak

Anayasamızda ismi belirtilmese de kamu tüzel kişiliği olan belediyelerin karar organı belediye meclisidir.

- Belediyenin stratejik planını, bütçesini, çalışma programını, yatırım programını onaylamak,
- Belediyenin bir önceki yıl gelir ve giderlerini, yıllık faaliyet raporunu onaylamak,
- İmar planlarını onaylamak,
- İmtiyaz devrine, işletme ve şirket kurulmasına, şirket satışına izin vermek,
- Belediyenin borçlanmasına, gayrimenkul almasına ve satmasına izin vermek,

- Belediye tarafından verilen hizmetlerin ücret tarifesini belirlemek,
- Belediyenin teşkilat yapısını oluşturmak,

Belediye meclisinin başlıca görev ve yetkilerindendir. Ancak parti disiplini nedeniyle, belediye meclisi üyelerinin bu konularda bireysel olarak etkinlik göstermeleri veya çoğunluğa karşı etkili olmaları mümkün olmamaktadır. Meclis çoğunluğunu kontrol eden belediye başkanı meclis kararlarında belirleyici olmaktadır.

5.2. Denetim Organı Olarak

Belediye meclisi, aynı zamanda belediyenin denetim organıdır. Meclis bu yetkiyi yukarıda belirtilen onay ve izinleri verirken kullandığı gibi, belediye başkanı hakkında soru sorarak, gensoru önergesi vererek de kullanır.

En etkili denetim yolu yıllık faaliyet raporunun değerlendirilmesidir. Ancak yıllık faaliyet raporunun reddedilmesi suretiyle yetersizlik kararı verilmesi veya gensoru önergesiyle belediye başkanı hakkında güvensizlik kararı alınabilmesi için meclis üye tam sayısının en az dörtte üç çoğunluk oyu gerekir.

Bu yöntemle belediye başkanının düşürülmesi neredeyse imkânsızdır. Kanunun yürürlükte olduğu on yıllık süre içinde sadece bir belediye başkanı hakkında yetersizlik kararı alınmış, ancak bu karar da Danıştay tarafından onaylanmamış ve sonuç doğuramamıştır.

Her tüzel kişilikte bulunan denetim kurulu belediyelerde oluşturulmamıştır. Bu eksiklik denetim komisyonu ile bir ölçüde telafi edilmiştir. Ancak denetim komisyonlarında belediye başkanlığını kazanan parti, çoğunluğu oluşturmaktadır. Ülkemizin siyasi gerçekleri karşısında bu şekilde oluşan denetim komisyonlarından etkili bir denetim beklemek mümkün değildir.

Netice olarak, belediye meclisinin yürütme organı üzerindeki denetim yetkisi etkin olarak işlememektedir. Faaliyet raporunun yetersizliği ve gensoru nedeniyle belediye başkanının düşürülmesi için gereken $\frac{3}{4}$ çoğunluk demokratik değildir. Ya faaliyet raporunun oylanması ve gensoru uygulaması kaldırılmalı ya da yetersizlik için gereken oran düşürülmelidir. Zaten bu kararların sonuç doğurabilmesi için Danıştay tarafından da onaylaması gerekmektedir.

6. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MECLİSİ

Türkiye 1984 yılında büyükşehir modeliyle tanışmıştır. O tarihte getirilen büyükşehir modeli aynen devam etmektedir. Büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir kapsamındaki ilçe belediyelerinin başkanları ile belediye meclisi üyelerinin beşte birinden oluşmaktadır. Yani ayrıca seçmenler tarafından büyükşehir belediye meclisi seçilmemektedir. Belediye meclisinin tüm üyeleri ilçeleri temsil etmektedir.

Belediye meclisi için belirtilen olumsuzluklar büyükşehir meclisine katlanarak yansımaktadır. Öte yandan ilçe belediye meclislerinin imar ve bütçe kararları büyükşehir belediye meclisinin onayına tabidir. Aynı meclis üyeleri, ilçesinde aldıkları kararları bu defa büyükşehir belediye meclisinde ikinci defa görüşmek zorunda kalmaktadır. Büyükşehir belediye meclisinin doğrudan seçimle oluşturulması bu tür çelişkili durumlara da son verecektir.

İlçe belediye meclislerinin imar ve bütçe kararları büyükşehir belediye meclisi tarafından reddedilebilir veya değiştirilerek onaylanabilir. Kısaca söylemek gerekirse büyükşehir belediye meclisi, ilçe belediye meclisi üzerinde çok güçlü bir vesayet yetkisine sahiptir. Oysa Anayasamızın 127'nci maddesi belediyeler üzerinde idari vesayet yetkisini merkezi idareye tanımıştır. Bir belediyenin diğer bir belediye üzerinde idari vesayet yetkisi kullanması hukuka ve hayatın gerçeklerine uygun değildir.

İlçe belediye meclislerinin kısıtlı yetkilerinin imar ve bütçeye ilişkin olanlarının da büyükşehir belediye meclisinin onayına tabi olması, ilçe belediyelerini oldukça zayıflatmıştır. İlçe belediyelerinin yetkileri yeniden düzenlenmeli ve büyükşehir belediye meclisinin onayı kaldırılmalıdır. Zaten, imar bakımından üst ölçekli planlara uygunluk yargı denetimine tabidir. Bütçe bakımından da ilçe belediyelerinin bütçelerinin büyükşehir belediye meclisinde görüşülmesinin fazlaca bir anlamı bulunmamaktadır.

7. MECLİSLERİN ÇALIŞMASI

7.1. Başkanlık

Belediye meclisinin başkanı, belediye başkanıdır. Meclis ilk toplantısında ayrıca meclis birinci ve ikinci başkan vekili seçer. Başkanın katılmadığı toplantılara birinci başkan vekili, onun katılmadığı toplantılara ikinci başkan vekili meclise başkanlık eder.

7.2. Gündem

Belediye meclisinin gündemi belediye başkanı tarafından belirlenir ve en az üç gün önceden belediye meclisi üyelerine duyurulur ve ilan edilir. Belediye meclisi üyeleri, ilk toplantı gününde bir konunun gündeme alınmasını önerebilir. Öneri, toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu ile kabul edilebilir.

7.3. Komisyonlar

Belediye meclisi, konularına uygun olarak üye sayısı 3-5 olan komisyonlar kurabilir. Nüfusu 10 bini geçmeyen kasaba belediyeleri hariç plan ve bütçe ile imar komisyonu adıyla iki komisyonun kurulması ve bu hususların önce bu komisyonlarda görüşülmesi mecburidir. Belediye meclisi gündemindeki diğer konuları karara bağlamadan, bunların komisyonlarda görüşülmesini kararlaştırabilir. Komisyon raporları alenidir. Ancak komisyonların etkili bir şekilde işletildiği, meclis dışı katılımın sağlandığı, özellikle stratejik plan, bütçe, imar plan-

ları, borçlanma gibi belde ve belediye için önemli kararların alınmasında komisyonların ciddi katkılar yaptığını iddia etmek mümkün değildir.

7.4. Toplantılar

Belediye meclisleri her ayın ilk haftasında toplanır. Toplantı süresi en fazla beş gündür. Belediye meclisi kanunla kendisine verilmiş konuları görüşüp karara bağlamak zorundadır. Belediye meclisi, bu görevini ihmal eder ve bu ihmal belediyenin işlerini sekteye uğratacak nitelikte olursa Danıştay kararıyla feshedilir. Meclisin feshini öngören bu husus, yürütmenin meclise karşı sorumluluğu yerine meclisin yürütmeye karşı sorumluluğunu güçlendiren bir hükümdür. Bu hüküm pratikte zaman zaman işlemektedir. Bütçeyi ve faaliyet raporunu yeterli gerekçe olmadan reddeden bazı belediye meclisleri Danıştay kararıyla feshedilmiştir.

7.5. Meclis Kararları

Belediye başkanı hukuka aykırı gördüğü kararları, gerekçesini de belirterek meclise iade edebilir. Belediye meclisi, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile kararında ısrar ederse karar kesinleşir. Ancak başkan bu kararlara karşı 10 gün içinde idari yargıya başvurabilir. Kesinleşen meclis kararları 7 gün içinde mahallin en büyük mülki idare amirine gönderilir. Mülki idare amirine gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez. Mülki idare amirine, hukuka aykırı gördüğü kararları yargıya götürme yetkisi veren kanun hükümleri Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Mahkeme, iptal gerekçesinde, hukuka aykırı kararların yargıya götürülmesinin Anayasada belirlenen idari vesayet yetkisi için yeterli olmadığı, belediye meclisi kararları üzerinde merkezi idareye daha güçlü vesayet yetkisi tanımlanması gerektiğini belirtmiştir. Ancak kanunda yeniden bir düzenleme yapılmadığı

için mülki idare amirine verilen bu denetim yetkisi ve yargıya götürme görevi ortadan kalkmıştır.

8. DEĞERLENDİRME

Belediye meclisleri yerel demokrasinin en etkili araçlarıdır. Ancak belediye meclislerinin oluşumu, işleyişi ve özellikle büyükşehir-ilçe belediye meclisi ilişkileri sorunludur. Belediye meclislerinin daha demokratik ve etkin olabilmesi için gerekli düzenlemeler şöylece özetlenebilir.

8.1. Meclis Üye Sayısı

Belediye meclisleri, nüfus gruplarına göre 9, 11,15, 25, 31, 37, 45, 55 üyeden oluşmaktadır. En büyük beldenin nüfusu bir milyonu geçmediği için halen en kalabalık beldenin meclisi 45 üyeden oluşmaktadır. Meclis üye sayısının bu şekilde belirlenmesinde rasyonel bir gerekçe bulunmamaktadır. Mesela, 50.000 nüfuslu yerde belediye meclisi 15 üyeden oluşurken, 50.001 nüfuslu beldede, meclis 25 üyeden oluşacaktır.

Meclis üye sayısına ilişkin bazı örnekler vermek gerekirse, örneğin Sincan beldesinin 2014 nüfusu 497.516'dur. Belediye meclisi halen 37 üyeden oluşmaktadır. Bir sonraki yerel seçimde Sincan'ın nüfusu muhtemelen 500 bini geçeceğinden meclis üye sayısı 8 artışla 45'e çıkacaktır. Komşu olan Etimesgut beldesinin 2014 sonu itibarıyla nüfusu 501.351'dir. Ancak yerel seçimlerde mevzuat gereği 2013 sonu nüfusu esas alınmış ve o tarihte nüfus 500 binin altında olduğu için meclis 37 üyeden oluşmuştur. Bir sonraki seçimde belediye meclisi 45 üyeli olacaktır. Nüfustaki az bir artış veya azalışla meclis üye sayısının bu ölçüde değişmesinin gerekçesi nasıl izah edilebilir? Bir taraftan bu kadar nüfus değişikliği nedeniyle meclis üye sayısı 8 artarken veya azalırken, örneğin Çankaya beldesi 1 milyona yaklaştığı halde 45 olan meclis üye sayısı değişmemektedir. Mevzuat-

ta başka hiçbir değişiklik yapılmasa bile, 500 bin ile 1 milyon arası nüfus için ilave meclis üyeliği getirilmelidir. Mesela 55 meclis üyeliği için öngörülen 1 milyon nüfus 750 bine düşürülebilir.

8.2. Büyükşehir Meclis Üye Sayısı

Büyükşehir belediye meclisi doğrudan seçmen tarafından seçilmemekte, ilçe belediyelerinden gelen başkan ve meclis üyelerinden oluşmaktadır. Bu durum Anayasaya ve Özerklik Şartına uygun değildir. Çünkü Anayasamız belediye meclislerinin doğrudan seçmen tarafından seçilerek oluşturulmasını öngörmektedir. Büyükşehir modeli uygulanan diğer ülkelerde de böyle bir uygulama bulunmamakta, meclis üyeleri doğrudan seçmenler tarafından seçilmektedir. Tamamı ilçe belediye başkanları ve ilçe belediye meclisi üyelerinden oluşan büyükşehir belediye meclisinin kentin bütünü'nün çıkarını gözetmesi beklenmemelidir. Aynı kişiler her iki belediyede karar organını oluşturmaktadır. Üstelik bu üyeler ilçelerinde aldıkları kararların vesayet denetimini yapmaktadır. Büyükşehir belediye meclisinin etkinliği bakımından da bu meclislerin doğrudan seçmen tarafından seçilmesi yerel demokrasinin gereğidir.

Bu şekildeki uygulama sonucu bazı büyük kentlerde çok kalabalık büyükşehir belediye meclisleri ortaya çıkabilmektedir. İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi 313 üye ve başkan olmak üzere 314 kişiden oluşmaktadır. Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi 139 üye ve başkan olmak üzere 140 kişiden oluşmaktadır. Parti disiplini güçlü ancak temsil gücü zayıf kalabalık bu meclislerin kenti ilgilendiren hususlarda etkin çalışması ve meclis üyelerinin hesap verebilirliğinin sağlanması mümkün değildir.

Batılı ülkelerden kıyaslama yapılabilecek büyük kentlerde belediye meclisleri incelendiğinde, Londra'nın 25, New York'un 51, Amster-

dam'ın 45, Chicago'nun 50, Barcelona'nın 41, Madrid'in 56 belediye meclisi üyesi olduğu görülecektir.

Bu kentlerin bazılarında, belediye meclis üyelerinin bir kısmı kentin bütünü, diğerleri ilçeleri temsilen seçilmektedir. Büyük Londra Otoritesi olarak isimlendirilen ve bizdeki büyükşehir belediyesine karşılık gelen yerel yönetimin meclisi 25 üyeden oluşmaktadır. 32 ilçeden oluşan Londra'da belediye meclisi üyelerinden 11'i bütün Londra'yı temsilen seçilmekte, 14 üye de ilçelerden seçilmektedir. Büyüklüklerine göre 2, 3, veya 4 ilçeden oluşan 14 seçim çevresi oluşturulmuştur.

New York kenti, Bronx (9), Brooklyn (16), Manhattan (9), Queens (14), State Island (3) ilçelerinden oluşur. Beş ilçede parantez içinde gösterilen sayıda olmak üzere toplam 51 mahalle vardır. New York belediye meclisi bu mahallelerin her birini temsilen seçilen 51 kişiden

oluşur. Ayrıca New York kentinin tümünü temsilen seçilen üye yoktur.

Londra uygulaması ülkemize örnek teşkil edebilir. Büyükşehir belediye meclisi, ilçeleri temsilen seçilecek birer üye ile kentin tamamından seçilecek üyelerden oluşabilir. Mesela Ankara büyükşehir belediye meclisi için her ilçeyi temsilen bir büyükşehir meclis üyesi seçilebilir. Çok küçük ilçeler birleştirilmek suretiyle 25 ilçe için 15 seçim çevresi oluşturulabilir. Bu 15 üyeye ilave olarak 20 üye de doğrudan ve tüm Ankara'yı temsil etmek üzere seçilerek toplam 35 üyeli büyükşehir belediye meclisi oluşturulabilir. Bu şekilde oluşturulacak bir meclisin temsil gücü ve etkinliği yüksek olacaktır.

Ya da New York kentinde olduğu gibi, büyükşehir belediye meclisi sadece ilçe seçim çevresinden seçilecek üyelerden oluşabilir. Ancak bu durumda ilçelere tahsis edilecek

meclis üye sayısı ilçenin nüfusuna ya da mahalle sayısına göre belirlenmelidir. Birden fazla üyelik verilen ilçelerde her üyelik için bir seçim bölgesi oluşturulması veya mahallelerin gruplandırılması gerekmektedir. Bu yöntemde de büyükşehir belediye meclislerinin üye sayısı sınırlı tutulmalı, örneğin Ankara'da 40-45; İstanbul'da 50-55 rakamlarını geçmemelidir.

8.3. Temsil ve Katılım

Mevcut durumda belediye meclis üyeleri, tüm beldeyi temsil etmektedir. Mesela Çankaya beldesinde 45 meclis üyesi, 913.715 nüfusun tamamını temsil etmektedir. Dolayısıyla meclis üyelerinin seçmenle bağı ve ilişkisi oldukça zayıftır. Bu yapıda güçlü temsil ve katılımdan söz etmek mümkün değildir. Meclis üyeliğinin bir tabana dayanmaması yerel demokrasiyi zayıflatan bir durumdur.

Belediye meclisinde her mahalleyi temsilen bir belediye meclisi üyesi seçilmiş olsa seçen-seçilen ilişkisi güçlü olacağı gibi demokrasilerin en önemli özelliği olan hesap verebilirlik daha sağlam temele oturacaktır. Mahalle belediye altı bir yönetim birimi olduğuna ve seçmen listeleri mahalle esasına göre düzenlendiğine göre belediye meclis üyeliğini birçok ülkede olduğu gibi mahallere tahsis etmek en demokratik ve akılcı çözümdür. Ancak bunun için de mahallelerin yeniden düzenlenmesi gerekir.

Çankaya beldesinden örnek verecek olursak, bu ilçede 124 mahalle vardır. Ancak bir mahallenin nüfusu 36 iken, bir diğernin nüfusu 30.192'dir. Öncelikle mahallelerin yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Küçük mahalleler birleştirilmek suretiyle mahalle sayısı 40 -45 civarına düşürülerek bu sorunun aşılması mümkündür. Örneğin, Altındağ beldesinde, geçtiğimiz yıllarda bazı mahalleler birleştirilerek mahalle sayısı 38'e düşürülmüştür. Ancak halen 5 mahallenin

nüfusu 1.000'in altındadır. Bu mahalleler de en yakın mahalle ile birleştirilmek suretiyle mahalle sayısı 32'ye düşürülebilir. Halen 37 üyeden oluşan belediye meclisi 32'ye düşürülmek ve meclis üyeliği mahallelere tahsis edilmek suretiyle daha demokratik ve etkin belediye meclisi oluşturulabilir.

Belediye meclis üyeliği mahallelere tahsis edildiğinde, ayrıca mahalle muhtarlığına da gerek kalmayacaktır. Belediye meclis üyeleri aynı zamanda o mahallenin muhtarlık görevini ya da temsilciliğini üstlenebilir. Böylece halkın/seçmenin belediye ile ilişkileri daha doğrudan ve güçlü bir şekilde oluşturulmuş olacaktır. Bir mahalleyi temsil eden ve arkasında doğrudan seçmen desteği olan belediye meclisi üyeleri oldukça güçlü olacaktır. Aynı zamanda gücüne paralel olarak seçmene doğrudan hesap verebilir olacaktır.

8.4. Seçim Sistemi

Belediye meclisi için adayların belirlenmesinde ön seçim yapılmasına mani bir hal yoktur. Ancak siyasi partiler, birçok yerde ön seçimle uğraşmak yerine kolay olan merkez yoklamasını tercih ediyor. Bunun üstüne, %10'luk baraj ve kontenjan uygulaması eklendiğinde, yerinden yönetim ve yerel demokrasi iyice zayıflatılmış oluyor. Bu sistemde küçük partilerin ve özellikle bağımsız adayların belediye meclislerinde temsil edilmesi imkânsız hale geliyor.

Baraj ve kontenjan uygulamasının temsilde nasıl bir adaletsizliğe yol açtığını 2014 mahalli seçim sonuçlarına bakarak ortaya koyabiliriz. Örneğin, Ankara'nın Yenimahalle beldesinde 45 meclis üyeliği vardır. A partisi %45,56 oy oranıyla 22 üyelik kazanmış ve 5 kontenjan üyeliği de ilave edilerek meclis üyeliklerinin % 60'ı kendisine verilmiştir. B partisi %37,97 oy oranı ile 18 üye kazanmış ve toplam üyeliklerin % 40'ı kendisine verilmiştir. C partisi 11,21 oy oranıyla hiçbir

üyelik kazanamamıştır. Uygulanan baraj sebebiyle C partisi ve diğer partilerin toplam %16,47 oyları boşa gitmiş ve belediye meclisinde temsil edilememiştir. Belediye meclisinde en az 7 üye ile temsil edilmesi gereken siyasi gruplar belediye meclisi dışında kalmıştır.

Ankara'nın bir başka ilçesi olan Keçiören beldesinde, belediye meclisi 45 üyeden oluşmaktadır. En yüksek oyu alan A partisi %46,53 oyla 26 ve ilave olarak 5 kontenjan olmak üzere, meclis üyeliklerinin % 68,88'ini kazanmıştır. B partisi %20,41 oy ve 7 üye ile meclis üyeliklerinin %15,55'ini kazanmıştır. C partisi %18,57 oy ve 6 üye ile meclis üyeliklerinin %13,33'ü kazanmıştır. D partisi %12,03 oy oranına karşı 1 üye ile meclis üyeliklerinin sadece %2,22'sini kazanmıştır. Oysa D partisinin oy oranı en az 5 belediye meclisi üyeliği kazanacak büyüklüktedir.

Belediye başkanının meclisin doğal üyesi ve başkanı olduğu da dikkate alındığında temsil adaleti birinci gelen parti lehine daha da bozulmaktadır. Barajın altında kalan veya baraja yakın olan partiler hiç üyelik kazanamamaktadır. Verilen örneklerden de açıkça görüldüğü gibi baraj ve kontenjanın birlikte uygulanması temsilde adaleti iyice bozmaktadır. Bağımsız adayların belediye meclisinde temsili mümkün olmadığı gibi küçük siyasi partilerin bile temsiline imkân verilmektedir. Yönetimde istikrar adına kontenjan uygulaması korunsun bile antidemokratik sonuçlara yol açan baraj uygulamasının kaldırılması gerekmektedir.

Ancak belediye meclis üyeliği mahallelere tahsis edildiğinde zaten baraj ve kontenjan uygulamaları söz konusu olamayacaktır. Meclis üyeliğinin mahalleye tahsis edilmesi, baraj ve kontenjan uygulamasının kalkması halinde bağımsız adaylar da partili adaylarla eşit bir şekilde seçim yarışına katılabilecektir.

8.5. Meclis Başkanlığı

Belediye başkanı, belediye meclisinin doğal üyesi ve başkanıdır. Bu durum belediye meclisinin gücünü iyice zayıflatmaktadır. Başkanın diğer yetkileri yanında, meclis gündemini belirleme ve meclis kararlarını geri gönderme ve meclis kararlarını uygulama yetkileri de dikkate alındığında meclis neredeyse sembolik hale gelmektedir. Karar ve yürütme organı arasında güçlerin dengelenebilmesi ve meclisin denetim görevini etkin yapabilmesi için, meclis kendi içinden başkanını seçmeli ve belediye başkanı meclisin doğal üyesi olmamalıdır.

Belediye başkanının aynı zamanda meclis üyesi ve meclis başkanı olması, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartında belirtilen, yürütme organının meclise karşı sorumlu olması ilkesi pek uygun değildir. Fransa ve İspanya gibi Kıta Avrupa'sı ülkelerinde genelde belediye başkanı aynı zamanda meclis başkanlığı da yapmaktadır. Birleşik Krallık ve ABD gibi Anglo-Sakson ülkelerinde belediye meclisleri kendi içinden başkan seçmektedir. Daha demokratik belediye meclisleri istiyorsak, meclis kendi içinden başkanını seçmelidir.

8.6. Meclis Toplantıları

Meclisin her ay toplanmasını öngören yasal hükümlere rağmen, ayrıca olağanüstü toplanmaya da izin verilmiştir. Belediye meclisinin her ay beş gün, bütçe görüşmelerine rastlayan ayda 20 gün toplanması belediye meclisinin etkinliğini sağlayan unsurlar değildir. Belediye meclisinin karar alacağı konuların daha ziyade komisyonlarda olgunlaştırılması gerekir. Ancak komisyonlar etkili olarak çalıştırılmamaktadır.

Belediye meclisinin ne zaman ve hangi sıklıkla toplanacağı meclisin kendisine bırakılmalıdır. Aynı şekilde komisyonların kaç gün toplanabileceğine ilişkin düzenlemeler

de kaldırılmalıdır. Belediye meclisi üyelerine toplantı başına değil, aylık ödeme yapılmalıdır. Meclis üyelerine yapılacak ödemeler belediye bütçesinin büyüklüğüne göre belirlenmelidir. Böylece gereksiz toplantılar ortadan kalkacaktır.

Mevcut durumda belediye meclisinin gündemi tamamen yürütme organı (başkan) tarafından belirlenmektedir. Önerildiği şekilde belediye meclisi üyelerinin mahalleleri temsilen seçilmeleri halinde, gündemin belirlenmesinde ve kararlarda meclis daha etkin olacaktır.

9. SONUÇ

Belediye meclisinin oluşumu ve işleyişiyle ilgili kanuni düzenlemeler Anayasamız ve Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartında belirtilen demokratik ilkelerle pek uyumlu değildir. Ancak bu husus kamuoyunun dikkatini çekmemektedir. Belediye meclisi seçimlerinde uygulanan baraj ve kontenjan uygulaması ve meclis üyeliğinin belli bir bölge ya da mahalle temsiline dayanmaması nedeniyle belediye meclislerinin meşruiyeti, temsil gücü ve hesap verebilirliği zayıf kalmaktadır. Seçim sistemi bağımsız adaylara ve küçük siyasi partilere şans tanımamaktadır. Belediye başkanının belediye meclisine karşı sorumluluğu oldukça zayıftır. Yerel demokrasinin güçlendirilmesi belediye meclislerinin daha demokratik ve etkin hale getirilmesiyle mümkündür. Bunun için:

- Yerel yönetim hakkı ve bu hakkın kapsamı, başta Anayasamız olmak üzere, iç hukukumuza girmelidir.
- Belediye meclislerinin oluşumu, seçimi, üye sayısı ve çalışmasına ilişkin düzenlemeler gözden geçirilmelidir.
- Anayasamıza uygun olarak, büyükşehir belediye meclisleri doğrudan seçmen tarafından seçilmelidir.

- Belediye meclisi üye sayısı daha rasyonel bir temele dayandırılmalıdır. Nüfusu belli bir büyüklüğün altındaki beldelerde, belediye meclisi 3, 5 veya 7 üyeden oluşmalıdır.
- Büyük kentlerde belediye meclis üyeliği mahalle temsiline dayandırılmalı ve her mahalle bir seçim çevresi olmalıdır. Bu amaçla mahalleler yeniden düzenlenmelidir.
- Meclis üyeliğinin mahallelere tahsis edilmesiyle, demokratik olmayan baraj ve kontenjan uygulamaları kaldırılmalıdır.
- Belediye meclisi, başkanını kendi içinden seçmelidir.
- Belediye başkanı hakkında alınacak yetersizlik ve güvensizlik kararları için $\frac{3}{4}$ oy çoğunluğu düşürülerek, başkanın belediye meclisine karşı sorumluluğu güçlendirilmelidir.
- Büyükşehirlerde, ilçe belediye meclislerinin yetkileri yeniden düzenlenmeli ve büyükşehir belediye meclisine verilen vesayet yetkisi kaldırılmalıdır.

Türkiye - Tunus Kardeş Şehir Projeleri Değerlendirildi

Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın teşrifleriyle 06 Haziran 2013 tarihinde yapılan ve iki ülke arasındaki Kardeş Şehir ilişkilerinin somut projeler aracılığıyla hayata geçirilmesi ile sürdürülebilir ilişkilerin kurulması amacıyla gerçekleştirilen Programın “Türkiye-Tunus Kardeş Şehir Projeleri Değerlendirme Toplantısı”nın ikincisi 18 Mart 2015 tarihinde düzenlendi. Türkiye ve Tunus’tan 28 belediyenin dâhil olduğu protokol kapsamındaki toplantıya ülkemizden 14 belediyenin başkan yardımcıları ve teknik personeli katılım sağladı.

Programda söz alan Birliğimiz Genel Sekreteri Hayrettin Güngör; Türkiye ve Tunus Kardeş şehir iş birliklerine ve sürece ilişkin önemli bilgiler aktardı. Türkiye ile Tunus yerel yönetimleri iş birliklerinin diğer ülkelere örnek bir uygulama olmasını temenni ettiklerini dile getiren Güngör; “TBB olarak tarihi ve kültürel bağımız olan ülkelerle ilişkilerimizi en üst düzeyde tutmaya özen gösteriyoruz. Bizim kültürümüzde sömürgecilik yok, biz ortak paylaşım üzerine ilişkiler kuran bir devletiz” dedi. Güngör, Tunus’tan 28 şehir ile yapılacak iş birliklerinin daha somut ve sürekli olması gerektiğine dikkat çekerek, “Kardeş şehir ilişkilerinde yerine getiremeyeceğimiz vaatler vermekten kaçınmalıyız” şeklinde konuştu. “Kardeş belediyecilik” ilişkilerinin “Kardeş şehir” ilişkilerine dönüştürülmesi gerektiğine vurgu yapan Genel Sekreter; belediyeler, okullar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve kentteki diğer paydaşların bu sürece etkin katılımının sağlanmasının çok önemli olduğunun altını çizdi. İş birliklerinde koordinasyonun önemine değinen Genel Sekreter Güngör, taahhüt edilenlerin insanlık onurunu zedelemekten kaçınılmasının bir zorunluluk olduğuna dikkat çekti. Projelerin kapsamı, bütçesi ve nasıl yürütüleceğinin değerlendirileceğini ifade eden Güngör; projeleri takip etmek üzere izleme ve değerlendirme komisyonu oluşturulacağını sözlerine ekledi.

Yaklaşık iki saat süren toplantıda katılımcılar, Türkiye ve Tunus kardeş şehir iş birliklerine ilişkin fikir alışverişinde bulundu.

Türkiye’de Sosyal Belediyecilik

Prof. Dr. Rafet ÇEVİKBAŞ

Öğretim Üyesi / Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü / İİBF / Kırıkkale Üniversitesi

Anıl Miraç HİÇYILMAZ

Yüksek lisans Öğrencisi / Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Kırıkkale Üniversitesi

Değişen ve gelişen dünya şartlarında sosyo-ekonomik yapıların işleyişi, bütün kesimleri kapsayan bir yaşam kalitesi ve standardını sağlayamamaktadır. Ülkenin sosyo-ekonomik düzeninden kaynaklansın ya da kaynaklanmasın, yeterli hayat şartlarına sahip olmayan halk kesimleri karşımıza önemli bir toplumsal sorun olarak çıkmaktadır (Ateş,2009:88). Bu nedenle toplumda yaşlılara, özürlülere, geliri düşük olanlara ve kadınlara sosyal devlet olmanın gereği yardımlar yapılarak bu kesimlerin sosyal refah düzeyleri artırılmaya çalışılmaktadır.

Ayrıca toplum yapısında ve ihtiyaçlarında meydana gelen değişimler, kırsal alandan kentsel alana doğru göçün devam etmesiyle birlikte kentte oluşan yoğun nüfusun getirdiği ekonomik ve sosyal problemler doğurmaktadır. Bu da kentli nüfus için sosyal yardım ve hizmetlere daha fazla ihtiyaç

duyulmasına neden olmaktadır. Toplumda artan sosyal ihtiyaçların karşılanması sosyal devletin görevlerinden birisidir. (Adıyaman ve Demirel, 2011:115).

Türkiye’de de kaçınılmaz bir şekilde sosyal devlet olmanın gereği olarak sosyal belediyeciliğe yer verilmiş ve sosyal belediyecilik anlayışı 1970’li yılların başında ortaya atılmaya başlanmıştır. Hızlı biçimde siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel değişimin yaşanmaya başlandığı 1960’lı yılların ardından bu değişimlerin kesinleştiği 1970’lerde sosyal belediyecilik anlayışına zemin hazırlanmıştır. Bu doğrultuda 1973 yılı yerel yönetim seçimleri ile iktidara gelen sosyal demokratlar, geleneksel belediyecilik anlayışından farklı bir anlayış ortaya koyarak sosyal belediyecilik uygulamalarını başlatmışlardır (Güler, 2009:125).

Bu çalışma kapsamında Türkiye’de sosyal belediyeciliğin gelişme süreci incelenerek, Türki-

ye'deki bazı belediyelerde uygulanan sosyal belediyeçilik uygulamalarından örnekler verilecek ve Türkiye'de sosyal belediyeçilik uygulamalarında ortaya çıkan sorunlar ortaya konularak çözüm önerileri getirilecektir.

1. TÜRKİYE'DE SOSYAL BELEDİYEÇİLİĞİN GELİŞME SÜRECİ

Merkezi yönetim, hizmetlerin etkin sunumunda yeterli olmamaktadır. Tüm hizmetlerin merkez tarafından yapılması işlerin yavaş yapılmasına ve sistemin hantal bir hale gelmesine neden olmaktadır. Bu nedenle merkezi yönetim ve yerel yönetim birimleri arasında işbirliği yapılmaktadır. Sistemin hızlanmasına yardımcı olacak en önemli yerel yönetim birimi ise belediyelerdir. Çünkü halka en yakın birim olarak belediyeler, kent düzenini sağlamada da en etkili birimdir.

Osmanlı Devleti'nden bu yana modernleşmeyle birlikte kamu yönetimi alanı da gelişme göstermiştir. Tanzimat'la birlikte belediye sistemi gelişmeye başlamıştır. İstanbul'da Altıncı Belediye Dairesi'nin kurulması ile birlikte belediyeçiliğin temelleri atılmaya başlanmıştır. Ancak Osmanlı döneminde kurulan bu belediyeler pek gelişim göstermeyerek Cumhuriyet dönemine aktarılmışlardır. (Adıyaman ve Demirel,2011:118). Cumhuriyet döneminde ise belediyeler gelişme göstererek günümüze kadar gelmişlerdir. Belediyelerin gelişmesiyle birlikte halkın siyasi, ekonomik ve sosyal ihtiyaçları da değişmiştir. Bu nedenle belediye hizmetlerinde zamanla artış yaşanmış, belediyeler bu değişen ve gelişen koşullara kendilerini uyarlamak zorunda kalmışlardır.

Belediyelere, Cumhuriyetin ilk yıllarında geniş yetkiler tanınmıştır. Bu dönemde 1580 sayılı Belediye Kanunu çıkarılmıştır. Fakat kaynak sıkıntısı yaşayan belediyeler kendilerine verilen sosyal nitelikteki görevleri

büyük bir ölçüde yerine getirememişlerdir. 1945-1990 döneminde temel kentsel hizmetleri, eğitim, sağlık, sosyal yardım ve sosyal hizmetleri ağırlıklı olarak merkezi yönetim yerine getirmeye başlamış ve belediyeler bu tür hizmetleri sağlamaktan uzak kalmışlardır. Ancak 1990'lı yıllardan günümüze kadar belediyelerin sosyal politika alanındaki hizmetleri giderek genişleme eğilimi göstermektedir (Adıyaman ve Demirel, 2011:118). Küreselleşmenin de belediyeler üzerindeki etkisinin hissedilmeye başlamasıyla birlikte, sosyal politika alanındaki hizmetler artmaya başlamıştır. Buna bağlı olarak belediyelerin görev ve yetkileri de artırılmaktadır.

Türkiye'de sosyal belediyeçilik anlayışı, yerel siyasetin önem kazanması ile beraber 1970'li yıllarda ortaya çıkmış ve giderek gelişme göstermeye başlamıştır. Bunun hareket noktası ise 1973 yerel seçimlerinde büyük kentlerde liberal (sağ) belediyelerin seçimleri kaybetmesi, yerine ise sosyal demokrat anlayışlı belediyelerin gelmiş olması söylenebilir. Bu gelişme ve değişme doğrultusunda, Türkiye'de yeni bir olgu olarak sosyal belediyeçilik de zaman içerisinde gelişmeye başlamıştır (Tekeli,2009:263). Yeni sosyal belediyeçilik anlayışı halk tarafından da kısa sürede benimsenmiştir. Halkın benimsemesiyle birlikte sosyal-demokrat belediyeler dışındaki belediyeler de programlarında sosyal belediyeçilik anlayışına yer vermeye başlamışlardır. Kentlerin büyümesi, değişmesi ve siyasallaşması yerel demokrasinin de gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. Böylece sosyal belediyeçilik anlayışının oluşmasında, gerek dünyada yaşanan siyasal ve ideolojik gelişmeler, gerekse Türkiye'nin kendine özgü siyasi değişim dinamikleri etkili olmuştur.

Türkiye'de 1973 yılından sonra oluşmaya başladığını gördüğümüz sosyal belediyeçilik uygulaması 1977 seçimlerinden önce CHP tarafından program haline getirilmiştir. Bu dönemde yine merkezi iktidar ve yerel yöne-

timler arasında yaşanan, merkezi iktidarın yerel yönetimler üzerindeki idari ve mali ve sayet baskısı ile aktardığı kaynaklarda yaptığı kesintiler, belediyeleri sosyal belediyeçilik anlayışına itmiştir (Güler,2009:134). Ancak 1980’li yıllarla birlikte sosyal belediyeçilik uygulamalarında gerileme yaşanmıştır. Bu gerilemede ise 1980’li yıllardaki neoliberalizm ve serbest piyasa mekanizması anlayış ve uygulamasının etkili olduğu söylenebilir. Günümüzde sosyal belediyeçilik daha çok yoksullara yardım ve işsizliğe çözüm olarak görülmekte ve uygulanmaktadır.

2. SOSYAL BELEDİYEÇİLİK KAPSAMINDA YAPILAN HİZMETLER

Yerel yönetimlerin faaliyet ve hizmet alanları son yıllarda artış göstermektedir. Belediyelerin alt yapı, imar ve çevreye dönük hizmetlerin yanında son yıllarda sosyal faaliyet ve hizmetleri de önem kazanmaktadır. Belediyelerin, sosyal belediyeçilik kapsamında sunduğu çok sayıda kamu hizmeti bulunmaktadır. Belediyelerin sosyal nitelikli bu hizmetleri yerine getirmesi için belirli bir büyüklükte mali güce ulaşmaları gerekmektedir. Mali durumları iyi olan belediyeler daha geniş sosyal hizmetlere yönelmekte sosyal refahı ve halkın yaşam düzeyini yükseltecek faaliyetlerde bulunmaktadır. Mali durumları iyi olmayan ve kaynak sıkıntısı çeken çok sayıdaki belediyeler ise ancak altyapı, temizlik gibi temel görevlerini yerine getirmekte ve dolayısı ile sosyal belediyeçilik kapsamında sunulabilecek hizmetlere kaynak aktaramamaktadırlar.

Türkiye’de sosyal belediyeçilik kapsamında sunulan hizmetlere baktığımızda ise; aşevleri açmak, aile yaşam merkezleri ve kültür evleri kurmak, tiyatro-gösteri-konservatuar faaliyetlerinin gelişmesine katkıda bulunmak ve yardımcı olmak yaşlılar için huzur evleri yapmak, kadınların yakınlarından

gördüğü şiddet karşısında kadın sığınma evleri oluşturmak ve meslek edindirme kursları açmak, gençlik merkezleri açmak, kimsesiz çocukları korumak ve barındırmak için çocuk esirgeme kurumları kurmak, özürllülere yönelik fizik tedavi merkezleri ve evde bakım hizmetleri faaliyetinde bulunmak, vb. hizmetlerin yürütüldüğü görülmektedir.

Belediyelerin sunduğu sosyal nitelikteki bu hizmetler daha çok toplumun çocuk, kadın ve yaşlı gibi kesimlerine yönelik olmakla birlikte, tüm toplumu kapsayan hizmetler de bulunmaktadır. Bu hizmetler ise; yetişkinlere ve muhtaç ailelere yönelik olarak yapılan ayni ve nakdi yardımlar, aile ve eğitim merkezleri ve meslek edindirme kurslarıdır (Ateş,2009:93).

Bu uygulamaların tamamı ya da bir kısmı genellikle büyükşehir belediyeleri tarafından yerine getirilmektedir. Çünkü belediyeler imkânlarına göre bu hizmetleri karşılamaktadırlar. Küçük belediyelerin maddi kaynakları bu gibi sosyal hizmetlerin yerine getirilmesine imkân vermemektedir. Görüleceği gibi yapılan hizmetlerin büyük kısmı yoksulluğa yönelik hizmetlerdir olup, zaten sosyal belediyeçiliğin ortaya çıkmasında da yoksulluk büyük bir etkiye sahip olmaktadır.

Yapılan yeni düzenlemeyle de Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinin yaygınlaşmasıyla birlikte sosyal hizmetlerin halka ulaşmasının daha kolay hale geldiği söylenebilir.

3. TÜRK MEVZUATINDA SOSYAL BELEDİYEÇİLİK

Sosyal devlet ilkesine ilk defa 1961 Anayasası’nda yer verilmiştir. 1961 Anayasa’nın 2’nci maddesinde “Türkiye Cumhuriyeti’nin başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan milli, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti” olduğu ifade edilmektedir. Buna göre sosyal devlet, bireylere yalnız özgürlükleri sağlamakla yetinmeyip, aynı zamanda onların temel hak ve hürriyetlerini sağlayarak

insanca yaşamlarını sürdüren devlettir. 1982 Anayasası'na bakıldığında ise, 2'nci maddesinde "Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir hukuk devleti"dir, ifadesi yer almaktadır. 1961 Anayasası'na bakarak 1982 Anayasa'sında sosyal devlete yönelik bazı tedbirlerin alındığı görülmektedir. Sosyal devletin amacı herkese insan onuruna yaraşan asgari bir yaşam düzeyi sağlamak olduğuna göre bunu sağlamak için en azından çalışma hakkı, adil ücret hakkı, sosyal güvenlik hakkı, sağlık hakkı, eğitim hakkı gibi hakların tanınması gerekmektedir. Bu tür haklara sosyal haklar denilmektedir. Sosyal devletin gelir ve servet farklılıklarının azaltılmasına yönelik tedbirleri de vardır. Bunlar, vergi reformu, sosyal amaçlı kamulaştırmalar, toprak reformu ve devletleştirmelerdir (Gözler,2011:207).

Anayasa dışında kanundaki düzenlemelere baktığımızda ise, cumhuriyetin kurulmasından sonra belediyelerle ilgili olarak hukuki düzenlemeler yapıldığı görülmektedir. Bu kanunlara göre belediyelerin birçok sorumlulukları bulunmaktadır. Belediyelerin bu sorumlulukları zaman içinde değişiklikler göstermektedir. Bu değişiklikler siyasi değişiklikler olabileceği gibi sosyal ve ekonomik değişimler de olmaktadır.

1930 yılında yürürlüğe giren 1580 sayılı Belediye Kanunu'na göre belediyenin (www.webmastersitesi.com,2011):

- Çocukları, delileri, kazaya ve afete uğramışları korumak; öksüz, fakir, kimse-siz çocuklara, para, hekim, ilaç yeme, içme, giyecek, barınma gibi yardımları yapmak, fakir hastalara bakmak, ilaç vermek, cenazelerini kaldırmak, yetim-hane yapmak, işsizlere iş bulmak, kadınları korumak,
- Ucuz meskenler yapmak, fakirler için yatı evleri yapmak, muhtaçlar için iane sandıkları tesis ve idare etmek,

- Özürlülerden ulaşım, sosyal ve kültürel amaçlı hizmetlerden ücret almamak veya indirimli tarifeler uygulamak, özürlülere iş yeri açmada kolaylık sağlamak, beceri kursları açmak,
- Gençler için stadyumlar yapmak,
- Belediye tiyatrosu, sineması, halk müzesi, hayvanat bahçeleri yapmak ve idare etmek... gibi sorumlulukları bulunmaktadır.

1580 sayılı Kanun'a bakıldığında belediyelere sosyal alanda çok sayıda yetkinin sayılarak verildiği buna karşılık günümüzde yürürlükte olan belediye kanununda sosyal hizmetlere sayma suretiyle değil daha genel ifadelerle yer verildiği ve 1580 sayılı Kanun'daki kadar geniş şekilde sayılmadığı görülmektedir.

2005 yılında kabul edilen 5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre belediyelere sosyal hizmetler alanında önemli görevler verilmektedir. Kanun'un üçüncü bölümündeki belediyelerin görev, yetki ve sorumluluklarına bakıldığında 14'üncü maddede belediyelerin sosyal hizmet ve yardım, gençlik ve spor, işsizliğin önlenmesi amacıyla meslek ve beceri kazandırma, kültür ve sanat, konut ihtiyacının karşılanması gibi hizmetleri belediyelerin yapacakları ya da yaptırabilecekleri belirtilmektedir. Aynı maddede "Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konuk evleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler." denilmektedir. Maddeye göre belirli nüfusun altındaki belediyelerin konuk evleri açması zorunlu olmayıp ihtiyara bırakılmıştır.. Çünkü belirli büyüklüğün altındaki belediyelerin yeterli kaynakları olmadığı, personel sayısının yetersiz olduğu için bu hizmeti yerine getirmede güçlük çekmektedirler. Yine aynı maddede belediyelerin, isteğe bağlı olarak her derecedeki okulların inşaatı ve bakım onarımını yapabileceği, her türlü araç, gereç

ve malzeme ihtiyacını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili her türlü tesisi açıp işletebileceği, mabetlerin bakımını, onarımını yapabileceği, kültür varlığı taşıyan mekânların korunmasını sağlayabileceği de hüküm altına alınmaktadır. Hizmetlerin sunumunda özür-lü, yaşlı, düşkün ve dar gelirliye uygun yöntemler uygulanacağı da belirtilmektedir. Kanun'un 15'inci maddesinde seyyar satıcılar ile ilgili düzenleme yapılmakta, 38'inci maddede belediye başkanının görevleri sayılırken, "belde halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak, bütçede yoksullar ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, özür-lülere yönelik hizmetleri yürütmek ve özür-lü merkezini oluşturmak", 60'ıncı maddesinde, "dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özür-lülere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar" belediyelerin giderleri arasında sayılmaktadır. 76'ncı maddede kent konseylerinin sosyal yardımlaşma ve dayanışma ilkelerini hayata geçireceklerinden bahsedilmektedir. 77'nci maddede ise, "Belediye; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, özür-lülere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında belde dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular" denmektedir. (www.tbmm.gov.tr,2005).

5393 sayılı Kanun, belediyeleri sosyal hizmetlerin sunumunda görevlendirmektedir. Kanunda hangi kesimden vatandaşlara ne tür hizmetlerin götürüleceği belirtilmektedir. Bazı hizmetleri yerine getirmede belediyelere imkânlarına göre serbestlik tanınmaktadır.

-2004 yılında kabul edilen 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'na göre de belediyelerin sosyal anlamda görev ve sorumlulukları vardır. Büyükşehir belediyeleri sosyal belediyecilik hizmeti sunması bakımından diğer belediyelere göre daha yetkin konumdadır. Büyükşehir belediyelerinin yetkilerinin genişletilmesi ve yetki alanının il sınırı olarak kabul edilmesiyle birlikte Büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde yaşayanların sayısı artış göstermiştir. Bu nedenle kaynak bakımından da diğer belediyelere göre daha geniş mali imkâna sahip olan Büyükşehir belediyeleri sosyal belediyecilik alanında daha geniş ve etkin hizmetler sunmaktadırlar.

Bu Kanun'un 7'nci maddesinde "Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işletmek..." hükmü yer almaktadır. 18'inci maddede büyükşehir belediye başkanının görevleri sayılırken, "Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, özür-lülerle ilgili faaliyetlere destek olmak üzere özür-lü merkezleri oluşturmak" ifade edilmektedir. Aynı Kanun'un

24'üncü maddesinde ise büyükşehir belediyelerinin giderleri arasında "Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özürliülere yapılacak hizmet ve yardımlar" hükmü yer almaktadır (www.tbmm.gov.tr,2004).

Büyükşehir belediyelerinin özellikle 1990'lı yıllardan itibaren sosyal belediyecilik uygulamalarını artırdıkları ve daha çeşitli hizmetler sundukları görülmektedir. Öncelikle büyükşehir belediyeleri sosyo- kültürel alanda uygulamalara başlamışlar, daha sonra özürliülerden başlayarak çeşitli gruplara sosyal belediyecilik alanında hizmet sunmaya başlamışlardır. 2000'li yıllarda ise yeni çıkarılan belediye kanunları ile birlikte belediyelere sosyal belediyecilik alanında oldukça geniş yetkiler tanınmaktadır (Toprak ve Şataf,2009:19). Belediyelere verilen sosyal belediyecilik alanındaki yetkiler giderek genişleme eğilimi göstermektedir. Bu sayede gerek belediyeler gerekse büyükşehir belediyeleri sosyal belediyecilik alanında birçok uygulama yerine getirmektedirler. Nüfus, mali imkân ve fiziki şartlar bakımından daha iyi durumda olan büyükşehir belediyelerinin sosyal belediyecilik uygulamaları diğer belediyelere göre daha etkin yerine getirdikleri görülmektedir. Türkiye'de son yıllarda sayıları artırılan büyükşehirler sayesinde sosyal belediyeciliğin daha da artış göstermesi beklenilmektedir. Artık belediyeler merkezi yönetimlerin görev ve sorumluluklarını da üstlenerek daha etkili hale gelmektedirler.

4. TÜRKİYE'DE SOSYAL BELEDİYESİLİK UYGULAMALARI

Türkiye'de sosyal hizmetlerin merkezi yönetim tarafından da sunulduğu

görülse de bu hizmetler daha çok belediyeler tarafından yerine getirilmekte, kendi içinde gerekli düzenlemeleri yapmakta ve idari teşkilatlanmalarını bu yönde oluşturmaktadırlar. Belediyeler toplumun çeşitli kesimlerine yönelik politikalar geliştirmektedirler. Örneğin; genç bir nüfusa sahip olan Türkiye'de gençlerin eğitilmesi, topluma faydalı birey haline getirilmesi belediyelerin de temel politikalarından biri haline gelmektedir.

Türkiye'de bazı belediyelerin sosyal belediyecilik alanında yaptığı uygulamalara baktığımızda:

Ankara Büyükşehir Belediyesinde, sosyal belediyecilik alanındaki uygulamaları Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığının yürüttüğü görülmektedir. Bu başkanlığa bağlı olarak; Engelli ve Rehabilitasyon, Gençlik ve Çocuk, Psikolojik Danışmanlık ve Destek Eğitimleri, Sosyal Yardımlar ve Planlama, Yaşlı Hizmetleri ve Şefkat Evleri Müdürlükleri yer almaktadır. Daire başkanlığının amacı; Ankara'daki sosyal patlamayı önlemek amacıyla her türlü sosyal yardım ve projeleri hayata geçirmek, çocuklar, gençler, yaşlılar ve engellilerle ilgili sosyal, kültürel ve sportif projeler üretmek, sosyal hizmetlerde çeşitlilik ve muhteva açısından önder olmak, hizmet ve çalışan kalitesini en üst düzeyde sağlamak ve öngörülemeyen veya önceden planlanmamış sosyal hizmet projelerini yerine getirmektir. (www.ankara.bel.tr).

2012 yılı faaliyet raporunun sunumunda büyükşehir belediye başkanı Sayın Melih Gökçek şu bilgileri vermiştir: "Sadece 2012 yılında 300 bin paket ile 126 bin 858 aileye destek verilmiştir. 13 bin 682 muhtaç dar gelirli aileye toplam 17 milyon 161 bin adet ekmek yardımı yapılmıştır. Yine muhtaç ailelere yakacak yardımı yapılmıştır. 60 bin öğrenciye bot, kaban ve çanta yardımı yapılmıştır. Şefkatevleri, BELBEK, BELTEK kursları, hanım lokalleri, sokakta çalışan çocuklar merkezi, çocuk meclisi açılmıştır." Görüldüğü üzere Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal belediyecilik alanında birçok uygulaması bulunmaktadır (www.ankara.bel.tr).

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal belediyecilik alanındaki uygulamalarını sosyal hizmetler daire başkanlıkları yürütmektedir. Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı'nın sosyal belediyecilik alanında yürüttüğü uygulamalar genel olarak; engelli hizmetleri, giysi destek, her ev bir atölye, kadın danışma ve dayanışma, meslek edindirme ve eğitim, ramazan etkinlikleri, sağlıklı yaşam spor, sosyal hizmet binaları, Türk Hal Müziği ve Türk Sanat Müziği koroları ve yaz okullarıdır. 2012 yılı faaliyet raporunda da sosyal hizmetler daire başkanlığının yürüttüğü çalışmalar yazılmaktadır (www.eskisehir-bel.gov.tr). Engelliler için engelli otobüsleri ve engellilerin otobüslerden ve toplu taşıma araçlarından ücretsiz veya indirimli yararlanmaları sağlanmış ve engelliler için mahallelerde işletmeleri için büfeler tahsis edilmiştir. Yoksul vatandaşlara ve öğrencilere giysi yardımı yapılmaktadır. Her ev bir atölye projesi ile eğitim merkezleri oluşturulmuş, bu eğitim merkezlerinde resimden sanata, sportif faaliyetlere kadar birçok eğitim ve beceri kursları verilmektedir. Kadın danışma ve dayanışma evleriyle başvuran kadınların bilgilendirilmesi, desteklenmeleri ve korumaları sağlanmaktadır. Meslek edindirme ve eğitim merkezi ile öğrencilere üniversiteye hazırlık kursları, yabancı dil eğitimleri, hobi amaçlı kurslar, bilgisayar programları, bahçıvanlık ve peyzaj kursları verilmektedir. Ramazan aylarında eğlenceler ve etkinlikler düzenlenmektedir. Sağlıklı yaşam ve spor merkezleri kurularak vatandaşların her türlü sportif faaliyetlerden ücretsiz yararlanması sağlanmaktadır. Kurulan müzik korolarıyla çeşitli konserler verilmektedir. Her sene yaz aylarında oluşturulan yaz okulları sayesinde çeşitli alanlarda ve derslerde eğitimler verilmektedir. Ayrıca Eskişehir Büyükşehir Belediyesi kültür ve sosyal işler bakımından da oldukça aktif bir belediyedir. Belediyenin oluşturduğu şehir tiyatrosu, orkestra, konservatuar ve kurulan müzeler sayesinde belediye kültürel amaçlı hizmet sunmaktadır (www.eskisehir-bel.gov.tr).

Kırıkkale Belediyesinin 2012 yılı faaliyet raporunda temel değerlerimiz başlığı altında, sosyal belediyeciliğin hâkim kılınması da sayılmaktadır. Belediye bünyesinde oluşturulan “Sosyal Konsey” belediyenin sosyal belediyecilik uygulamalarını yürüten birimdir. Sosyal konsey 52 gönüllü ile çalışmaktadır. Sosyal konseyin faaliyetlerini yürütürken ihtiyaç duyduğu kaynaklar; belediye imkânları ve gönüllüler sayesinde yapılan yardımlardır. Kırıkkale Belediyesi'nin sosyal belediyecilik olarak yürüttüğü uygulamalara bakıldığında; doğrudan istihdam yaratmaya yönelik çalışmalar, kent yoksullarına aynı veya nakdi yardım yapmak, meslek edindirme ve hobi kursları düzenlemek ve sosyal bütünleşmeyi sağlamaya yönelik sosyal ve kültürel organizasyonlar yürütmek olarak sayılmaktadır (Yaylı, 2009:410).

Türkiye'deki diğer sosyal belediyecilik uygulama örneklerine bakıldığında (Uçaktürk ve Özkan, 2011);

- İzmir Büyükşehir Belediyesi, kent merkezinden uzak semtlerde oturan kadınlara yönelik olarak yürüttüğü “Kentimi Tanımıyorum” projesi ile kadınlar düzenlenen gezilerle yaşadıkları kenti tanıma fırsatı bulmaktadırlar. Ayrıca “Yeni Doğan Bebeklere Hoş geldin” projesi ile her bebeğin ortalama 15 günlük bez ihtiyacı karşılanmaktadır.
- Konya Büyükşehir Belediyesince, sosyal veri merkezi oluşturularak, mahallelerin sosyal doku haritası hazırlanmaktadır. Bu sayede 292 mahallede yaşayan 180 bin 990 ailenin sosyal durumu belirlenmektedir. Başlatılan şefkat projeleri kapsamında her gün bin 200 aileye bakkallarından ihtiyaçları kadar ekmeği almaları sağlanmaktadır. Konya genelinde şehit ve gazi aileleri suyu yüzde 50 indirimli tarifieden kullanılmaktadırlar. Konya'daki yüzde 40 ve üzeri engel durumu

olanlar hem suyu yüzde 50 indirimli kullanmakta, hem de toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz yararlanmaktadırlar.

- Fethiye Belediyesi, kadın konuk evi, huzur evi, rehabilitasyon merkezi ve sınava girecek öğrencilere bedava kitaplar gibi hizmetler sunmaktadır.
- İstanbul ve Kocaeli illerinde çeşitli ilçe belediyelerinin bünyelerinde kapsamlı ve geniş tabana yayılmış bir sosyal sorumluluk projesi olan “Her Okula Bir Havuz” isimli projeyi destekleyen belediyeler tarafından, uygun görülen ilköğretim binalarının bahçelerine kurulacak havuzlarda çocuklara ve gençlere ücretsiz yüzmeye eğitimleri verilmektedir.

Örnekler incelendiğinde belediyelerin sosyal belediyeçilik uygulamalarının birbirlerine benzediği görülmektedir. Büyükşehirlere bakıldığında bu belediyelerdeki uygulamaların daha etkin şekilde uygulandığı görülmektedir. İlçe belediyelerine doğru inildiğinde uygulamalar azalmaktadır. Her belediyenin uygulamalarının farklı olması, o beledi-

ye sınırları içerisinde yaşayan vatandaşların sosyal dokularına da bağlıdır. Örneğin; bir kentte yaşayan vatandaşların eğitim seviyeleri yüksekse o belediyelerde okuma yazma kurslarının açılmasına gerek kalmamaktadır.

5. TÜRKİYE’DE SOSYAL BELEDİYEÇİLİK UYGULAMALARINDA ORTAYA ÇIKAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Türkiye’de birçok belediyenin sosyal belediyeçilik kapsamında faaliyeti olmasına rağmen sosyal belediyeçiliğin yeterince gelişme gösterdiği görülmektedir. Belediyeler tarafından sosyal hizmetleri sunmanın bir görev olduğu yeterince algılanamamaktadır. Sosyal politikaları hem merkezi yönetimin, hem yerel yönetimlerin, hem de sivil toplum kuruluşlarının sunması hizmetlerin sunumunda çok başlılık yaratmakta ve hizmetin kim tarafından sunulacağı konusunda sorun yaşanmaktadır. Bu hizmetlerin kim tarafından karşılanacağı net bir biçimde ortaya konulmamıştır. Sosyal politikaların sunulmasını yerel yönetimler daha çok merkezi yönetimden beklemektedirler. Belediyeler için en önemli sorun yeterli kaynaklarının olmamasıdır. Bu yüzden sosyal belediyeçilik daha çok büyükşehir belediyeleri tarafından sunulmaktadır. Büyükşehir belediyesi dışındaki belediyeler altyapı, temizlik gibi hizmetleri sunmada bile zorluklar

yaşamaktadırlar. Bu yüzden sosyal belediyeçilik uygulamalarına ayıracak yeterli kaynakları bulunmamaktadır.

Sosyal belediyeçilik uygulamalarında sorunlara genel olarak bakıldığında; en başta bazı yerel yöneticilerin sosyal belediyeçiliğe olumsuz olarak baktıkları görülmektedir. Sosyal yardım ve sosyal politika uygulamalarına temel kaynak teşkil edecek verilerin yetersiz kalması ise başka bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye’de belediyeler arası koordinasyon sisteminin zayıf kalması sonucunda ise sosyal hizmet sunumunda çok başlılık ve kaynak israfı ortaya çıkmaktadır. Belediyelerin kanunda sayılan çok geniş görev ve yetkilerinin olmasının yanında bu görev ve yetkilerin sunumunu denetleyecek etkili bir sistemin olmaması da sorunları beraberinde getirmektedir. (Ateş,2009:93-94).

Türkiye’de sosyal belediyeçilik uygulamasındaki bu sorunları ortadan kaldırmak için belediyelerin kendilerine kanunla verilen görevleri tam olarak yerine getirmeleri sağlanmalıdır. Sosyal politika hizmetlerinin hangi idare tarafından sunulacağı belli edilmeli, bu sayede çok başlılık ve kaynak israfından bir derece olsun kurtulma sağlanmalıdır. En temel sorun olan belediyelerin mali imkânlarının ve personel sayısının artırılması gerekmektedir. Belediye başkanlarının sosyal politika alanında bir uzman olmadığı bilinmelidir. Yoksul kesim kente barışık bir hale getirilmeli, kentle uyum içinde yabancılık çekmeden yaşamaları sağlanmalıdır.

Sosyal belediyeçiliğin gelişmesinin önündeki engelleri kaldırabilmek için; sosyalleştirme ve sosyal kontrol işlevlerini ön plana çıkaran çalışmalar yapılmalı, kentlerde muhtaç ve yoksul kesimlere yönelik yardımlar sosyal belediyeçiliğin temel amaçlarından biri olmalıdır. Ayrıca sosyal belediyeçiliğin etkin olabilmesi için yerinden yönetime geçilmesi böylece belediyelerin güçlendirilmesi sağlanmalıdır (Es,2007:32).

Sosyal hizmet sunumunda karşımıza çıkan bir başka sorun ise kanunlardaki çelişkilerden kaynaklı sorunlardır. 5216 sayılı Kanun ve 5393 sayılı Kanun’da pek çok değişiklikler yapılması ile yerel yönetimlere sosyal hizmet konusunda pek çok görev ve yetki verilmiştir. Ancak sosyal hizmetler, hayırseverlik temelinde yürütülmeyecek ve insanların vicdanlarına bırakılmayacak kadar önemli ve bilimsel yaklaşım gerektiren bir hizmetler bütünüdür. Son gelişmelerle birlikte sosyal hizmetler alanında sorunlar ortaya çıksa da hizmetlerin bir hak olarak görülmesi ve bilimsel bir meslek alanı haline getirilerek devlet tarafından desteklenmesi konusunda epeyce ilerleme kaydedildiği görülmektedir.(Okur,2009).

Sosyal belediyeçilin gelişim gösterebilmesi için halkın sosyal yapısının da önceden belirlenmesi gerekmektedir. Bu sayede hangi hizmetleri sunmanın daha yararlı olacağı, halkın hangi ihtiyaçlara gereksinim duyduğu önceden belirlenerek hizmetin sunulmasının kolaylaştırılması sağlanmalıdır. Ayrıca, sosyal belediyeçilik uygulamalarının tamamı sadece bir kesime yönelik olmamalı, tüm kesimleri kapsayacak şekilde yapılmalıdır. Yani belediyeler bu hizmetleri sunarken vatandaşlara eşit bir şekilde davranmalıdır. Belediyeler tarafından sosyal belediyeçilik uygulamaları halka duyurulmalı, ihtiyacı olan kişilerin yararlanması sağlanmalıdır.

6. SONUÇ

Toplumun geliştirilmesi, insanların bilinçlendirilmesi, toplum refahının ve yaşam kalitesinin artırılması, halkın; sosyal, psikolojik ve ekonomik ihtiyaçlarının karşılanması, sahip olunan kaynaklardan ve haklardan herkesin eşit, adaletli bir şekilde yararlanması, kültürel değişimin sağlanması, toplumsal duyarlılığının, paylaşım

» Dergimizin Ocak 2015 sayısının 36. sayfasında yayımlanan Zekeriya Özdemir’in “Belediye Şirketlerinin İhale İşlerinde Karşılaştığı Güçlükler” isimli makalesinde dipnotların sehven unutulduğunu belirterek özür dileriz. Makalenin düzenlenmiş haline “http://www.tbb.gov.tr/online/dergi/2015_ocak/” linkinden ulaşabilirsiniz.

ve yardımlaşmanın artırılması devletin temel görevleri arasında sayılmaktadır.

Değişen dünya şartlarında küreselleşmenin de etkisiyle birçok değişim ve dönüşüm gerçekleştirilmektedir. Bu değişim ve dönüşümden kamu yönetimi alanı da etkilenmektedir. Bu bağlamda yerel yönetimlere daha geniş yetkiler tanınmaktadır. Çünkü bu değişim ve dönüşümden daha çok yerel yönetimler de payını almakta ve çoğu hizmeti merkezi yönetimden ziyade yerel yönetimler sunmaktadır. Yerel yönetimler içinde ise belediyelerin ayrı bir önemi ve özelliği bulunmaktadır. Çünkü sosyal hizmet sunma bakımından olsun, sosyal yardımlar bakımından olsun belediyeler diğer yerel yönetim birimleri ne göre daha etkili olmaktadır.

Belediyelerin sosyal hizmet sunmalarının sonucu olarak, sosyal belediyeçilik kavramı ortaya çıkmıştır. Sosyal belediyeçilik anlayışı belediyeler arasında yaygınlaşmış hemen hemen bütün belediye faaliyetleri arasında, sosyal amaçlı hizmetler de sunulmaya başlanmıştır. Bu, sosyal devlet olmanın da bir gereğidir.

Belediyelerin görev ve yetkilerinin zaman içerisinde artmasıyla birlikte mevzuatta da yenilikler yapılmaktadır. Türkiye’de 2000’li yıllarda yeni çıkarılan belediye kanunlarında sosyal belediyeçilik anlamında yasal düzenlemeler yapılmış ve belediyelere bu anlamda görevler yüklenmiştir. Fakat Türkiye’de henüz sosyal belediyeçilik anlayışı istenen düzeye ulaşamamıştır. Çünkü sosyal belediyeçilik, daha çok büyükşehir belediyeleri ile sınırlı kalmaktadır. Sosyal belediyeçilik uygulamalarına bakıldığında, genellikle sosyal yardım amaçlı hizmetlerin ön plana çıktığı gö-

rülmektedir. Dolayısıyla Türkiye’de sosyal belediyeçilik uygulamalarında birçok sorunlar olduğu görülmektedir. Bu sorunların en önemlisi ise, belediyelerin bu konuda yeteri kadar kaynaklarının, yani mali imkânlarının olmaması ve personel sayılarının yetersiz olması gösterilebilir.

Türkiye’de son yıllarda yapılan düzenlemelerle sosyal belediyeçilik anlayışının gelişeceği de görülmektedir. Çünkü büyükşehir belediyelerinin sayısının artırılması ve belediyelere yeterli kaynağı sağlama konusunda adımlar atılması bunun kanıtı olmaktadır. Ayrıca bu sosyal hizmetlerin daha da gelişmesi için, merkezi yönetimin sunduğu çoğu hizmetin yerel yönetimlere aktararak yerel yönetimlerin daha da gelişmesi sağlanmalıdır.

Kaynakça

1. ADIYAMAN, Ahmet Turan-DEMİREL, Salim(2011), *Sosyal Belediyeçilik Üzerine Bir İnceleme: Ankara Büyükşehir Örneği*, Dış Denetim dergisi.
2. ATEŞ, Hamza(2009), *Sosyal Belediyeçilik*, www.müsiad.org.tr/yayinlarraporlar/cerceve_dergisi.
3. ES, Muharrem(2007), *Kentsel Yoksulluğun Azaltılmasında Sosyal Belediyeçiliğin Rolü*.
4. GÖZLER, Kemal(2011), *Anayasa Hukukuna Giriş*, Ekin Yayınları, Bursa.
5. GÜLER, Mahmut(2009), *Toplumcu Belediyeçilik*, der. Kamalak İhsan- Gül Hüseyin, Kalkedon Yayıncılık, İstanbul.
6. OKUR, Ercan(2009), *Belediyelerin Hukuksal Sorunları*, www.rehabilitasyon.com.
7. TEKELİ, İlhan(2009), *Cumhuriyet Belediyeçiliğinin Öyküsü*, Toplu Eserler 4, İstanbul.
8. TOPRAK, Düriye- ŞATAF, Ceyda(2009), *Türkiye’de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyeçilik Yaklaşımı*, Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi.
9. UÇAKTÜRK, Ahmet- ÖZKAN, Mehmet(2011), *Yerel Yönetimlerde Sosyal Sorumluluk Bağlamında Sosyal Belediyeçilik*.
10. YAYLI, Hasan(2009), *Türkiye’de Belediyelerin Kent Yoksulluğu İle Mücadele Politikalarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma: Kırıkkale Belediyesi Örneği*.

İnternet Kaynakları

1. <http://www.ankara.bel.tr/genel-sekreter-yardimcisi-balamir-gundogdu/sosyal-hizmetler-dairesi-baskanligi/>
2. http://www.eskisehir-bld.gov.tr/sosyal_bel_hiz_bina.php
3. <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5393.html>
4. <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5216.html>
5. www.webmastersitesi.com/bilmediklerimiz/250429-sosyal-belediyeçilik-nedir.html

Belediyelerde Süreklilik Arz Eden Hizmet Alımlarının Süresi

Bahattin IŞIK

Sayıştay Uzman Denetçisi / Sayıştay

1. SÜREKLİLİK ARZ EDEN HİZMET ALIMLARINDA İHALE SÜRESİ

6552 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesiyle 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanun'un 28'inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında olan işlerden sürekli nitelikte olanlara ilişkin hizmet alımlarında, yüklenme süresi üç yıl olup, işin niteliğinden veya süresinden kaynaklanan zorunlu hâllerde bu süre gerekçesi gösterilmek şartıyla üst yöneticinin onayıyla kısaltılabilir.”

5018 sayılı Kanun'un “Gelecek yıllara yaygın yüklenmeler” başlıklı 28'inci maddesinin sonuna eklenen bu hükme göre;

- Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri (belediyeler dahil) bu kapsamdadır.
- 4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin (e) bendi kapsamındaki süreklilik arz eden hizmet alımlarında, yüklenme süresi 3 yıldır.
- Bu tür hizmetlerin süresi 3 yıl olmakla birlikte;
 - İşin niteliğinden,
 - İşin süresinden kaynaklanan,

Zorunlu hâllerde bu süre, gerekçesi gösterilmek şartıyla üst yöneticinin onayıyla kısaltılabilecektir. Örneğin ihalenin iptali sonucunda tekrar yapılacak açık ihale sürecinin sonuç-

lanmasına kadar geçecek süre için 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (b) bendi uyarınca pazarlık usulüyle yapılacak kısa dönemli hizmet alımları, 4-5 aydan daha fazla süreli olarak ihale edilemeyecektir.

2. BELEDİYE KANUNU'NUN ÖZEL HÜKÜMLERİ

6552 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesiyle; 4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin (e) bendinin (1) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilerek personel çalıştırmasına dayalı hangi hizmetlerin ihale edilebileceği düzenlenirken, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun özel hükümleri saklı tutulmuştur.

“İdarelerce kanun, tüzük ve yönetmeliklere göre istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması hâlinde personel çalıştırılmasına dayalı yardımcı işlere ilişkin hizmetler için ihaleye çıkılabilir. Bu kapsamda ihaleye çıkılabilecek yardımcı işlere ilişkin hizmet türlerini; idarelerin teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin mevzuatı, yerleşik yargı içtihatları ile 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2'nci maddesinin yedinci fıkrası dikkate alınmak suretiyle idareler itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte belirlemeye işçi, işveren ve kamu görevlileri konfederasyonları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Devlet Personel Başkanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 67'nci maddesi ile diğer kanunların hizmet alımına ilişkin özel hükümleri saklıdır.”

Yukarıda yer alan hükümde 6552 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesiyle yapılan değişiklikle 5393 sayılı Kanunun özel hükümleri saklı tutulmuşken; aynı Kanun'un 14'üncü maddesi ile yapılan değişiklikle, yani ihale süresini 3 yıl olarak belirleyen düzenlemede, 5393 sayılı Kanun'un özel hükümlerini saklı tutan bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

3. İHALEYE ÇIKMAKLA İLGİLİ GENEL SÜRE

Kamu kurumlarınca yapılacak ihalelerin süresi 5018 sayılı Kanun'un “Yüklenmeye girilmesi” başlıklı 26'ncı maddesinde düzenlenmiştir:

“Yüklenme, usulüne uygun olarak düzenlenmiş sözleşme esaslarına veya kanun hükmüne dayanılarak iş yaptırılması, mal veya hizmet alınması karşılığında geleceğe yönelik bir ödeme yükümlülüğüne girilmesidir. Bütçede yeterli ödeneği bulunmayan işler için yüklenmeye girilemez. Yüklenme süresi malî yılla sınırlıdır. Harcama yetkilileri, tahsis edilen ödenekler dahilinde yüklenmeye girebilirler. Yüklenmeye girilen tutara ait ödenekler saklı tutulur; başka iş yaptırılması, mal veya hizmet alınması için kullanılamaz.”

Bu hükme göre;

- Bütçede yeterli ödeneği bulunmayan işler için yüklenmeye girilemez.
- Yüklenme süresi malî yılla sınırlıdır.
- Harcama yetkilileri, tahsis edilen ödenekler dahilinde yüklenmeye girebilirler.
- Yüklenmeye girilen tutara ait ödenekler saklı tutulur; başka iş yaptırılması, mal veya hizmet alınması için kullanılamayacaktır.

5018 sayılı Kanun'un 28'inci maddesi, kapsamdaki tüm idareler için geçerlidir ve genel yönetim kapsamındaki belediyeler de bu kapsama girmektedir. Yani ihaleye çıkmakla ilgili genel süre belediyeler açısından da mali yıl ile (takvim yılı) ile sınırlıdır.

Yine 4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin (b) bendinin son cümlesindeki *"Ancak ertesi malî yılda gerçekleştirilecek süreklilik arz eden mal ve hizmet alımları için bir önceki malî yıl sona ermeden ihaleye çıkılabilir."* hükmü de hizmet alım ihalelerindeki genel sürenin 1 yıl olduğunu göstermektedir.

4. İHALE EDİLEBİLECEK HİZMET ALIMLARININ KAPSAMI VE SÜRESİ

Belediye Kanunu'nun 67'nci maddesiyle, bir taraftan 5018 sayılı Kanun ve 4734 sayılı Kanun'daki hizmet alımlarının kapsamı belediyeler açısından genişletilirken, diğer taraftan ihaleye çıkmakla ilgili 1 yıllık genel süre ve 3 yıllık süreklilik arz eden hizmetlerle ilgili süre; 5 yıl 6 aya kadar uzatılabilmektedir. 5018 sayılı Kanun'daki 3 yıllık süre emredici bir hüküm olduğu halde Belediye Kanunundaki hüküm emredici

olmayıp, idarelere daha uzun süreli ihaleye çıkmak konusunda yetki veren bir ihtiyari düzenlemedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri" başlıklı 67'nci maddesinde;

"Belediyede belediye meclisinin, belediyeye bağlı kuruluşlarda yetkili organın kararı ile park, bahçe, sera, refüj, kaldırım ve havuz bakımı ve tamiri; araç kiralama, kontrollük, temizlik, güvenlik ve yemek hizmetleri; makine-teçhizat bakım ve onarım işleri; bilgisayar sistem ve santralleri ile elektronik bilgi erişim hizmetleri; sağlıkla ilgili destek hizmetleri; fuar, panayır ve sergi hizmetleri; baraj, arıtma ve katı atık tesislerine ilişkin hizmetler; kanal bakım ve temizleme, alt yapı ve asfalt yapım ve onarımı, trafik sinyalizasyon ve aydınlatma bakımı, sayaç okuma ve sayaç sökme-takma işleri ile ilgili hizmetler; toplu ulaşım ve taşıma hizmetleri; sosyal tesislerin işletilmesi ile ilgili

işler, süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilir.” denilmiştir.

Söz konusu hükümle;

- Öncelikle belediyelerde belediye meclisinin, belediyeye bağlı kuruluşlarda yetkili organın kararıyla, belediyelere özgü bir takım (refüj ve kaldırım bakımı, fuar ve panayır, arıtma ve katı atık, kanal bakım ve temizleme, sayaç okuma ve sökme-takma, toplu ulaşım gibi) hizmetler için yıllara sari olacak şekilde ihaleye çıkılmasına izin verilmektedir. 4734 sayılı Kanun ve 5018 sayılı Kanun’la bu konuda daha sınırlı hizmetlerin ihale edilmesine izin verilirken Belediye Kanunu’yla, belediyelerin görevleri de dikkate alarak daha farklı hizmetlerin ihale edilmesine izin verilmektedir.
- Ayrıca ihaleye çıkmak için 1 yıllık genel süre ve 3 yıllık özel sürelerle ilaveten belediyeler ve bağlı kuruluşlar için, ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen 6. ayın sonunu geçmemek üzere ihaleye çıkılmasına izin verilmektedir.

Bu durumda belediyeler ve bağlı kuruluşlar mahalli idareler seçiminin yapılacağı 2019 yılının Eylül ayına kadar söz konusu hizmetler için ihaleye çıkabileceklerdir. Bu düzenleme bir zorunluluk olmayıp, belediyelerin takdirine bırakılmıştır. Ancak bu düzenleme süreklilik arz eden hizmet alımları için 5018 sayılı Kanun’un 28’inci maddesiyle getirilen “ihaleye 3 yıl süreli çıkma” zorunluluğunu ortadan kaldırmamaktadır.

Belediye ve bağlı kuruluşlarının süreklilik arz eden hizmet alımlarında, zorunlu haller hariç ihaleye en az 3 yıl süreli çıkılması gerekmektedir. O yüzden 2017 ve 2018 yıllarında da söz konusu hizmetler için 3 yıllık süre ile ihaleye çıkılması zorunlu olacağı için 2019 yılının Eylül ayını geçecek ve 2019 yılının tamamını kapsayacak şekilde ve hatta 2020 ve 2021 yılları için 2018 ve 2019 yıllarında 3 yıl süreli ihaleler yapılabilecektir. 5018 sayılı Kanunun 3 yıl ihale yapma zorunluluğuna ilişkin hükmü; hem emredici bir hükümdür, hem de Belediye Kanunu’nun 67’nci maddesinden daha sonra yürürlüğe girmiştir.

Belediye Kanunundaki düzenleme, 5018 sayılı Kanun ve 4734 sayılı Kanun’la getirilen hükümlerin uygulanmasını engelleyen düzenlemeler olmayıp, ihalenin yapıldığı tarihe göre 5,5 yıla kadar ihaleye çıkılmasına izin veren ilave bir yetkidir.

Nitekim belediyeler, 5018 sayılı Kanun ve 4734 sayılı Kanun’un ilgili hükümleri çerçevesinde, mahalli idareler seçiminin yapıldığı 2014 yılının tamamını kapsayacak şekilde 2013 yılı sonunda 12 ay ihaleye çıkabilmişler, 2014 yılının Eylül ayına kadar 9 aylık ihale yapmak zorunda kalmamışlardır. Çünkü 5018 sayılı Kanun ve 4734 sayılı Kanun’la 1 yıl süreli ihaleye çıkma yetkisi verildiği için Belediye Kanunu’nun 67’nci maddesi, 2014 yılının tamamını kapsayacak şekilde ihaleye çıkılmasına engel teşkil etmemiştir.

5. KAMU İHALE KURULUNUN İHALE SÜRESİNE İLİŞKİN KARARI

Belediye tarafından 5 yıl süre ile ihaleye çıkılmasını, 5018 sayılı Kanun’a aykırı bularak iptal edilmesine karar veren Kamu İhale Kurulunun 22.10.2014 tarihli ve 3458 sayılı Kararında;

“5393 sayılı Kanun’un 67’nci maddesinin gerekçesinden, 67’nci maddede yer alan hükümlerin, 5393 sayılı Belediye Kanunu ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu arasında paralellik sağlamak amacıyla getirildiği anlaşılmaktadır. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ise gelecek yıllara yaygın yüklenmelerde, finansal ki-

ralama suretiyle temin edilecek mal ve hizmetler hariç olmak üzere, yüklenme süresinin 3 yılı geçemeyeceği ilkesini benimsemiştir.

Diğer taraftan, 5393 sayılı Kanun'un 67'nci maddesi çerçevesinde, gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmelerinin süresinin ilk mahalli idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere belirlenmesinin amacının, seçim sonrasında iş başına gelecek yeni yönetimin hareket alanının, önceki yönetim tarafından girilen yıllara yaygın yüklenmelerle kısıtlanmasının önüne geçmek olduğu, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 28'inci ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 61'nci maddelerine aykırı şekilde, 3 yılı aşan gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmelerine olanak tanımak olmadığı değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, 5393 sayılı Kanun'un 61'inci maddesi uyarınca, belediye bütçelerinin azami 3 yıllık yapılabileceği hükmü; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesi uyarınca ödeneği olmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamayacağı ilkesi; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 28'inci maddesi uyarınca gelecek yıllara yaygın yüklenmelerin süresinin 3 yılı geçemeyeceği hükmü ile 5393 sayılı Kanun'un 67'nci maddesinin gerekçesi birlikte değerlendirildiğinde, 5393 sayılı Kanun'un 67'nci maddesinin belediyelere 3 yılı geçen gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişmelerine olanak sağlayacak şekilde yorumlanamayacağı sonucuna varılmıştır.

Yukarıda yapılan tespit ve değerlendirmeler sonucunda, başvuruya konu çöp toplama ve nakli hizmet alımı için 01.10.2014-30.09.2019 tarihleri arasında

kapsayacak şekilde 5 yıl süreli ihaleye çıkılması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir. Bu bakımdan başvuruya konu ihalenin iptali gerekmektedir.” denilmiştir.

Ancak 5393 sayılı Kanun'un 67'nci maddesiyle verilen bu yetki, belediyeler tarafından doğrudan kullanılamamakta, belediye meclis kararıyla yani bütçe yapmaya yetkili organ tarafından kullanılabilir. Çünkü 5018 sayılı Kanun'daki TBMM'nin bütçe yapma yetkisine paralel olarak belediye meclislerine belediye bütçesini yapma yetkisi verilmiş olduğundan, Kanun koyucu da belediye meclisinin bu yetkisini dikkate alarak kendi görev süresi kadar yani 5 yıl süreli ihaleye çıkması konusunda belediye meclisine izin vermiştir. Belediye bütçesi 3 yıllık yapıldığı halde Belediye meclisi tarafından 5 yıl süreyle ihaleye çıkılmasına izin verilmesi, kalan 2 yıllık süre için de söz konusu hizmet alımına ödenek ayrılacağından baştan kabul ve taahhüt edildiği anlamına gelmektedir.

Bu 5 yıllık sürenin 6 ay aşılması ise seçim sonrası geçiş dönemlerinde hizmetlerin aksamamasını önlemek adına öngörülmüş ilave bir süre olarak değerlendirilmelidir. Belediye meclislerinin 5 yıl süreli ihaleye çıkılmasına izin vermesi, tamamen kendi görev sürelerine ve yetkilerine uygun bir düzenleme olup, bu yetkinin sadece 5018 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınarak sınırlandırılması, Kanun koyucunun 5393 sayılı Kanun'un 67'nci maddesindeki düzenlemesini ortadan kaldırmak anlamına gelmektedir.

Kamu İhale Kurulunun söz konusu kararının doğru kabul edilmesi; belediyelere 5018 sayılı Kanun'la 3 yıl süreli bütçe yapma yetkisi verildiği halde Kanun koyucunun, bu hükmü bilmeden veya dikkate almadan, belediyelerin 5 yıl süre ile ihaleye çıkmasına izin vermesi gibi bir çelişkinin kabul edildiği anlamına gelmektedir. Böyle bir yorum yapılamayacağından ve belediye meclislerinin 5 yıl süreli ihaleye

çıkılmasına izin vermeye yetkili olduğunun açık olması karşısında söz konusu kararının gözden geçirilmesinde fayda bulunmaktadır.

Sonuç itibarıyla;

- Belediyeler için süreklilik arz eden hizmet alımlarında ihaleye çıkma süresi 3 yıldır.
- Ancak bu süre, ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen 6. ayın sonunu geçmemek üzere daha uzun olabilecektir.

- İşin niteliğinden ve süresinden kaynaklanan zorunlu hâllerde bu süre,

gerekçesi gösterilmek şartıyla üst yöneticinin onayıyla kısaltılabilecektir.

- Bu çerçevede belediyeler tarafından 2017 ve 2018 yıllarında ihale edilecek süreklilik arz eden hizmetler de 3 yıllık yapılacak ve 2019 yılının Eylül ayını (ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen 6. ayın sonunu) geçebilecektir.
- Belediyeler tarafından 2018 yılında ihale edilecek süreklilik arz eden hizmetler de 3 yıllık yapılabilecek ve 2019-2021 yılını kapsayacak şekilde ihaleye çıkılabilecektir.

Resmi Yazışma Kurallarındaki Değişiklikler

Av. Zeliha MERCİMEK

Hukuk İşleri Müdürü / TBB

Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan yazışmalarda 2004 yılından bu yana uygulanmakta olan Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik, 02/02/2015 tarihli ve 29255 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikle yürürlükten kaldırılmış, yeni Yönetmelik 1 Mart 2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

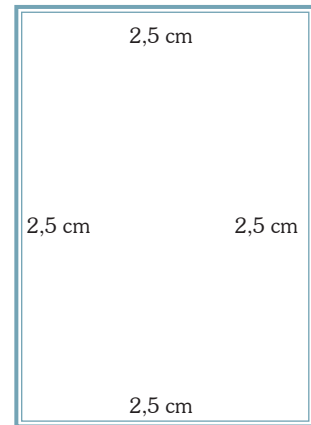
Yeni Yönetmelikte amaç ve tanımlardan başlayarak birçok değişiklikler yapılmıştır. Ancak bu yazıda daha çok, resmi yazışmalarda yapılan şekli değişiklikler üzerinde durulacak ve örneklerle yer verilecektir.

1. BELGENİN ŞEKLİ ÖZELLİKLERİ

Yeni Yönetmelikte yazı alanı tanımı değişmemiş, sayfanın dört bir yanında 2,5 cm boşluk bırakılması halinde ortada kalan bölüm yazı alanı olarak belirlenmiştir. Bu alanın dışına sadece sayfa numarası ve varsa ek numarası hariç başka bir ibare yazılamayacaktır.

Eski Yönetmelikte resmi yazışmalarda A4 ve A5 boyutunda kâğıt kullanılacağı düzenlenmiş iken, yeni Yönetmelikle A4 boyutundaki kâğıt kullanılmasının esas olduğu belirtilmek suretiyle tercih ve kural bu boyut olmakla birlikte başka bir boyutta kâğıt kullanılması da yasaklanmamıştır. Buna karşılık yazı eklerinin farklı form, format veya ebatlarda kullanılmasında herhangi bir sakınca bulunmayacaktır. Yönetmelikte, ekli yazılarda üst yazının sadece ön yüzünün kullanılacağı düzenlenmiş, yazı eki belgelerde ise her iki yüzünün de kullanılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Yazı Alanı

Eski Yönetmelikte “Times New Roman” ve 12 karakter olarak belirlenen yazı tipine, yeni Yönetmelikte “Arial” ve 11 harf büyüklüğü de eklenmiştir. Bu harf büyüklükleri gerektiğinde metin içinde 9 puntoya ve iletişim bilgilerinde 8 puntoya kadar düşürülebilecektir. Rapor, analiz ve benzer diğer metinlerde farklı yazı tipi ve harf büyüklüğünün kullanılabileceği bu Yönetmelikte de benimsenmiştir.

Yine, metin içinde yer alan alıntıların tırnak içinde ve eğik (italik) olarak yazılabileceği düzenlenmiş, buna karşılık koyu harflerle yazıma bu Yönetmelikte de yer verilmemiştir.

2. YAZININ BÖLÜMLERİ

2.1. Başlık (Antet)

Başlık (antet): Yazı alanının en üst kısmına ortalanarak yazılan başlık bölümündeki temel kural yani birinci satıra **T.C.** kısaltması, ikinci satıra **idarenin adı büyük harflerle**, üçüncü satıra ise **birimin adı sadece ilk harfleri büyük** olacak şekilde yazılma sistematigi değişmemiştir.

Yönetmelikte belediyelerce oluşturulacak belgelerin başlık bölümü Kocaeli Büyükşehir Belediyesi özelinde örneklendirilmiştir. Örneğin incelen-

mesinden başlık bölümünün ikinci satırında yer alacak belediye adının “... BELEDİYE BAŞKANLIĞI” şeklinde yazıldığı görülmektedir. Oysa 5393 sayılı Belediye Kanununun 3’üncü maddesinde belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisinin belediye olarak tanımlandığı, belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanının ise belediye organlarını ifade ettiği hüküm altına alınmıştır. Bu düzenlemeye göre, belediyelerin kurum olarak isimlerinin “... BELEDİYESİ” olduğu, Yönetmelikteki örnekte yer aldığı gibi “... BELEDİYE BAŞKANLIĞI” yazılması halinde belediye tüzel kişiliği yerine belediye organlarından “belediye başkanının” işaret edildiği anlaşılmaktadır. Belediyelerce hazırlanacak belgelerde başlık bölümünün “... BELEDİYESİ” şeklinde oluşturulmasını teminen Yönetmelik eki örneğin değiştirilmesinin 5393 sayılı Kanun’undaki düzenlemeye daha uygun olacağı hususu Başbakanlık İdareyi Geliştirme Başkanlığına iletilmiş olup, aşağıdaki başlık örnekleri de Kanuna daha uygun olduğunu düşündüğümüz şekilde düzenlenmiştir.

Yeni Yönetmelikte bağlı idareler bakımından da bir açıklama yapılmıştır. Bu açıklama sadece merkezi idare bağlı idareleri bakımından değil özellikle büyükşehir belediyelerine bağlı (su ve kanalizasyon idareleri, EGO, İETT, ESHOT) idareler bakımından da önem arz etmektedir. Yönetmelikteki düzenlemeye göre T.C. kısaltmasından sonra ikinci satıra bağlı olunan idare büyük harflerle, üçüncü satıra bağlı idarenin adı baş harfleri büyük olacak şekilde ve dördüncü satıra birimin adı baş harfleri büyük olacak şekilde yazılacaktır.

Başlık Örnekleri	
Büyükşehir Belediyeleri	T.C. KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ Yazı İşleri ve Kararlar Dairesi Başkanlığı
Bağlı İdareler	T.C. KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ Kocaeli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Hukuk Müşavirliği
Belediyeler	T.C. KUŞADASI BELEDİYESİ Mali Hizmetler Müdürlüğü

2.2. Sayı

Belgelerde bulunması ve başlığın son satırından iki satır alta ve yazı alanının soluna yazılması gereken sayı bölümü, Devlet Teşkilatı Merkezi Kayıt Sistemi (DETSİS)’te belirtilen T.C. Devlet Teşkilatı Numarası, standart dosya planı kodu ile kayıt numarasından oluşturulacak, bu kodlar arasında kısa çizgi konulacak, belgede hem birim evrak numarası ve hem de genel evrak numarası bulunması gerekiyorsa bu durumda iki numara arasına eğik çizgi konulması gerekecektir. Ancak bu halde belge kayıt numarası olarak genel evraktan alınan numara dikkate alınacaktır.

Yeni Yönetmeliğe göre, güvenli elektronik imza ile hazırlanan belgelerin kayıt numarasın başına “E.” ibaresi konulacaktır. Bu belgelerde sayı bilgisine belge üstverisinde veya belge üzerinde yer verilecektir.

Sayı Örnekleri	
Sayı : 18130704-622-877/1698	Elektronik imzalı belgede sayı bölümü
↓ Devlet Teşkilatı no ↓ Standart Dosya Planı Kodu ↓ Birim evrak no ↘ Genel evrak no	Sayı : 18130704-622-E.877

2.3. Tarih

Fiziksel olarak hazırlanan belgelerde ilgili birimden sayı verildiği zamanı gösteren tarih bölümü, sayı ile aynı satırda olmak üzere yazı alanının en sağına gün, ay ve yıl olarak rakamla yazılacak, ay ve gün iki haneli, yıl ise dört haneli olarak düzenlenecek, ay adları harfle (küçük veya büyük) de yazılabilecek ancak bu durumda gün, ay ve yıl arasına herhangi bir işaret konulmayacaktır.

Hazırlanan belge tutanak, rapor, tebliğ-tebellüğ belgesi gibi bir belgesi ise bu durumda tarih bölümüne metin bitiminde yer verilecektir.

Yeni Yönetmelikte tarih bölümünde gün, ay ve yıl arasında eğik çizginin yanında nokta kullanılması da serbest bırakılmıştır.

Güvenli elektronik imza ile hazırlanan belgelerde belgenin en son yetkili tarafından güvenli elektronik imza ile imzalandığı zamanı gösteren zaman damgasındaki tarih bilgisi belge tarihi olarak kabul edilecek ve belge üstverisinde veya belge üzerinde yer verilecektir. Yönetmelikte belge üzerinde bulunan elektronik imzaların uzun vadeli doğrulamaya imkân verecek nitelikte olması ve bu imzalarda zaman damgasının bulunması zorunlu tutulmuştur.

Tarih Örnekleri			
Sayı : ... 01/05/2015	Sayı : ... 01.05.2015	Sayı : ... 01 Mayıs 2015	Sayı : ... 01 MAYIS 2015

2.4. Konu

Sayı yan başlığının alt satırına, yazı alanının dikey orta hizasını geçmeyecek şekilde, kelimelerin sadece baş harfleri büyük olarak yazılacak, sonuna herhangi bir noktalama işareti konulmayacaktır. Konunun bir satırı geçmesi durumunda ‘Konu’ yan başlığının altı boş bırakılacaktır.

Konu Örnekleri	
Sayı : ... Konu : Yerel Yönetimler	Sayı : ... Konu : Belediye Gelirleri Çalıştay Sonuç Bildirgesi

2.5. Muhatap

Belgenin gönderileceği idare veya kişiyi belirten bu bölüm, ‘konu’nun son satırından 2-4 aralık alta ve sayfanın ortasına yazılır. Muhatap idare veya özel hukuk tüzel kişisi ise (ticari şirketler, dernek, vakıflar) muhatap adı büyük harflerle yazılacak, belgenin muhatabın özel bir birimine gitmesi isteniyorsa bu birim alt satıra ilk harfleri büyük olacak şekilde parantez içinde yazılacaktır. Muhatabın gerçek kişi olması halinde “Sayın” ibaresinden sonra ismin ilk harfi büyük diğerleri küçük, soyadın tamamı büyük harfle yazılacaktır.

Yazımızın muhatabı başbakan yardımcısı olacak ise önce “BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA” ibaresi, alt satırına ise parantez içinde “Sayın” ibaresinden sonra başbakan yardımcısının adı ve soyadı yazılacaktır.

Muhatabın son satırının altında adres yer alabilir. Adres yazılacaksa satır ortalanacak, ilk harfleri büyük olacak şekilde yazılacak, adresin uzun olması durumunda birden fazla satıra da yazılabilecektir.

Bağlı idarelere gönderilecek yazılar, doğrudan bu idarelere gönderilecektir.

Dağıtımli yazılarda önceden genellikle ‘DOSYA’ yazan muhatap bölümüne bundan sonra “DAĞITIM YERLERİNE” ibaresi yazılabilecektir.

Muhatap Örnekleri	
İdare Biriminin Belirtilmemesi Halinde	Tüzel Kişi Muhatap
İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA	ANONİM ŞİRKETİNE
İdare Biriminin Belirtilmesi Halinde	Tüzel Kişi Muhatap
İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA (Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü)	TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİNE Tunus Cad. No:12 06680 Kavaklıdere-Çankaya/ANKARA
Gerçek Kişi Muhatap	Dağıtımli Yazılar
Sayın Hayrettin GÜNGÖR Türkiye Belediyeler Birliği Genel Sekreteri	DAĞITIM YERLERİNE

2.6. İlgî

Belgenin bağlantılı olduğu diğer belgelerin bildirildiği bölüm olup, muhatabın son satırından iki satır alta ve sola yazılacak, ilgide yer alan belgeler bir satırı geçecekse ilgî kelimesinin altı boş bırakılacaktır.

İlgî bölümüne yazılacak belgeler birden fazla ise a), b) ... harflerinden sonra ve önceki tarihli belgeden başlamak üzere yazılacaktır.

Bu bölümde, ilgî tutulan belgeyi gönderen idarenin adı ile belgenin tarihi ve sayısı belirtilecek ancak ilgî tutulan belge muhatabımızın daha önce gönderdiği bir belge veya yazıyı yazan idarece muhataba daha önce gönderilen bir belge olacaksa bu halde ilgî bölümünde belgenin tarihi ve sayısı belirtilecek, gerçek kişiden gelen belgelerin ilgî tutulması halinde "...ın ... tarihli başvuru-su" şeklinde ilgî tutulacaktır.

İlgî Örnekleri
Gerçek Kişîye Ait Belgenin Tutulması
İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA ↑↓ 2 satır boşluk İlgî : Mars UZAY'ın 17.5.2015 tarihli dilekçesi (müracaatı)
İlgî Tutulan Belgeyi Gönderen İdareye Yazılacak Yazılar
İlgî : 15.02.2015 tarihli ve 16946376-903.01-300 sayılı yazınız.
İlgî Tutulan Belgeyi Gönderen İdareden Başka İdareye Yazılacak Yazılar/ Bir Satırdan Uzun İlgiler
İlgî : İçişleri Bakanlığı (Mahalli İdareler Müdürlüğü)'nın 15.02.2015 tarihli ve 16946376-903.01-300 sayılı yazısı.
Yazıyı Yazan İdarenin Kendi Yazısını İlgî Tutması
İlgî : 15.02.2015 tarihli ve 18130704-045-1250 sayılı yazımız.
Birden Fazla İlgî Olması
İlgî : a) 15.02.2015 tarihli ve 18130704-045-1250 sayılı yazımız. b) 22.03.2015 tarihli ve 16946376-903.01-300 sayılı yazınız. c)

2.7. Metin

'İlgî'den bir satır, ilgî yoksa muhatap bölümünün iki satır altından başlayıp 'imza' ya kadar olan metin bölümünde kelime aralarında ve noktalama işaretlerinden sonra bir boşluk bırakılacak, noktalama işaretleri kendinden önceki harfe bitişik yazılacaktır.

Metin bölümünde paragrafa 1,25 cm içeriden başlanacak, metin iki yana hizalanacak, paragraflar arasında satır boşluğu bırakılmayacak, paragraflar harf veya rakam ile sıralanabilecektir.

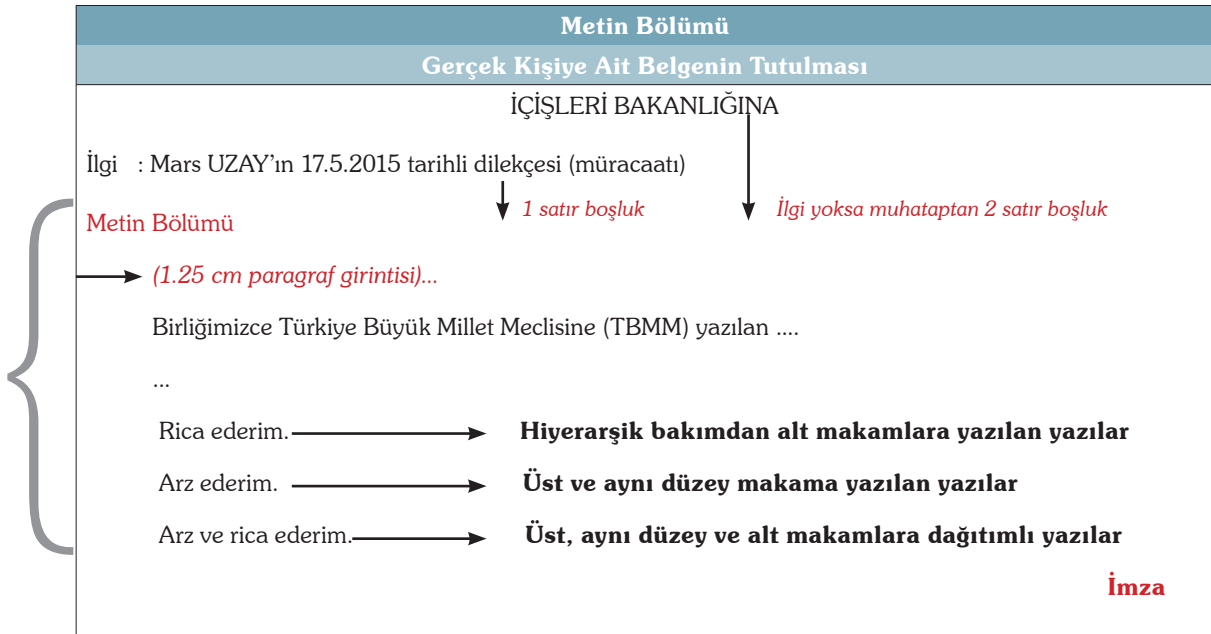
Yazı birden fazla sayfa tutacaksa, sayı-tarih-konu-muhatap ve ilgî bölümlerine birinci sayfada; imza, ek, dağıtım ve iletişim bilgilerine ise sadece son sayfada yer verilecektir.

Metin içinde geçen sayılar, rakamla veya harfle yazılabilecek, gerekli hallerde rakamla yazılan sayılardan sonra parantez içinde harfle de gösterilebilecektir. Dört ve dörtten çok haneli sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılacak yazılacak ve araya nokta işareti konulacak, kesirler ise virgülle ayrılacaktır.

Metin bölümü, Türk Dil Kurumu'nca hazırlanan Yazım Kılavuzu ve Türkçe Sözlük esas alınarak dil bilgisi kurallarına göre yazılacak, belge içinde zorunlu olmadıkta yabancı kelimelere yer verilmeyecek, zorunlu ise parantez içinde anlamı belirtilecektir. Muhatabın yabancı ülke veya uluslar arası kuruluş olması halinde metinde yabancı dil kullanılabilecek, bu durumda belge uluslar arası yazışma usullerine göre oluşturulabilecek ve belgenin el yazısıyla atılan imzalı veya güvenli elektronik imzalı Türkçe karşılığı oluşturulacak ve idarede kalan nüshasına eklenecektir.

Metin bölümü anlamlı ve özlü bir şekilde hazırlanacak, metin içinde kısaltma kullanılacak ise bu kısaltmanın ilk kullanıldığı yerde açık biçimi ve parantez içinde kısaltması yazılacaktır.

Metin bölümü, hiyerarşi yönünden alt makamlara yazılan yazılarda "Rica ederim.", üst ve aynı düzeydeki makamlara "Arz ederim.", üst, aynı düzey ve alt düzey makamlara birlikte dağıtımli yazılarda "Arz ve rica ederim."le bitirilecek, gerçek kişilere yazılan yazılarda ise "Saygılarımla.", "İyi dileklerle." veya "Bilgilerinize sunulur." ibareleriyle bitirilebilecektir.

2.8. İmza

Metin bölümünün son satırından 2-4 satır boşluk bırakılarak yazı alanının en sağına ortalanarak imza sahibi makamın adı, soyadı ve unvanı yazılacak şekilde oluşturulacaktır. İmza, 2-4 satırlık boşluğa ismin üstünde olacak şekilde atılacaktır. Bazı yazılarda imzaların isimler okunmayacak şekilde atıldığı görülmektedir. Oysa Yönetmelikte de belirtildiği üzere imza, yazının uzunluğuna göre metin bölümü ile imza bölümü arasında bırakılan 2-4 satırlık boşluğa atılacak, ismin üzerine atılmayacaktır. El yazısı ile atılacak imza kaybolmayacak ve kâğıda işleyecek bir kalem kullanılarak atılacak, elektronik ortamdaki yazışmalarda imza sahibi, belgeyi güvenli elektronik imza ile imzalayacaktır.

İmza makamının adının sadece ilk harfi büyük diğerleri küçük ve soyadının tüm harfleri büyük olacak şekilde yazılacak, unvan ad-soyadın altına ilk harfi büyük, imza makamının akademik unvanı varsa adından önce veya bir satır alta ilk harfi büyük olacak şekilde açık veya kısaltılarak kullanılacaktır.

İmza makamı, idarelerin imza yetkileri yönergelerine uygun olarak tespit edilecek, yetki devri varsa imza bölümündeki ad-soyadın altına yetkiyi devreden makamı gösterecek şekilde örn. “Belediye Başkanı a.” İbaresini, unvan ise üçüncü satıra yazılacaktır. İdare içi bir yazışma yapılıyorsa yetki devreden unvanı kullanılmayacaktır.

Belgenin vekâleten imzalanması halinde ad-soyad birinci satıra, vekâlet edilen makam örn. “Belediye Başkanı V.” şeklinde ikinci satıra yazılacaktır.

Belge iki yetkili tarafından imzalanacaksa üst unvan sahibi sağda, ikiden fazla yetkili tarafından imzalanması halinde en solda olarak yetkililer sıralanacaktır.

Fiziksel ortamda hazırlanan rapor veya benzeri bir belgenin son sayfaları imza sahipleri tarafından imzalanır, sondan önceki sayfaların imzalanır veya paraflanır, gerekli ise kişisel veya idare mührüyle mühürlenir. İmza, paraf veya mühür metin bölümünün okunmasını engellememelidir.

Yukarıda bahsedilen rapor ve benzerleri dışındaki yazı eklerinin (idarece hazırlananlar) yine imza sahibi veya paraf zincirindekilerden biri tarafından metin bölümünü kapatmayacak şekilde imzalanması veya paraflanması, gerektiğinde idare mührüyle mühürlenmesi gerekmektedir.

Fiziksel ortamda hazırlanacak dağıtımlı belgelerde nüshaların her biri ilgili makam tarafından imzalanabileceği gibi, ‘belgelerin çoğaltılması’ başlığı altında yapılacak açıklamalara göre çoğaltılarak da muhataplara gönderilebilecektir.

İmza Örnekleri		
Makam İmzası		Yetki Devri
Bilgilerinize rica ederim. <i>2-4 aralık satır boşluğu</i> (imza) Mars UZAY Belediye Başkanı		Bilgilerinize rica ederim. <i>2-4 aralık satır boşluğu</i> (imza) Mehmet JÜPİTER Belediye Başkanı a. Belediye Başkan Yardımcısı
Vekalet Halinde		İdare İçi Yazışma
Bilgilerinize rica ederim. <i>2-4 aralık satır boşluğu</i> (imza) Mehmet JÜPİTER Belediye Başkanı V.		Bilgilerinize rica ederim. <i>2-4 aralık satır boşluğu</i> (imza) Mehmet JÜPİTER Belediye Başkan Yardımcısı
İki Yetkili		
Mehmet JÜPİTER Belediye Başkan Yardımcısı		Mars UZAY Belediye Başkanı
İkiden Fazla Yetkili		
Mars UZAY Belediye Başkanı	Mehmet JÜPİTER Belediye Başkan Yardımcısı	Ayşe SATÜRN Hukuk İşleri Müdürü
Akademik Unvan Varsa		
Prof. Dr. Mars UZAY Belediye Başkanı		

2.9. Olur

Birimlerce teklif edilir, makam tarafından el yazısı veya güvenli elektronik imza ile imzalanır. Birimlerle, olur alınan makam arasında başka makamlar varsa bunlar “Uygun görüşle arz ederim” ifadesiyle olura katılabilir.

Olur Örneği	
Olur’larınıza arz ederim.	
	2-4 aralık satır boşluğu
	Ayşe SATÜRN Hukuk İşleri Müdürü
Ek: Rapor (5 sayfa)	uygun satır aralığı
Uygun görüşle arz ederim. (Tarih)	
Mehmet JÜPİTER Belediye Başkan Yardımcısı	İmza için uygun satır aralığı
	OLUR (Tarih)
	Mars UZAY Belediye Başkanı
Paraflar Varsa Koordinasyon	

2.10. Ek

İmza bölümünden sonra uygun satır boşluğu bırakılır, yazı alanının en solunda yer alacak şekilde “Ek:” yan başlığı yazılır. Tek ek varsa bu yan başlıktan sonra yazılır, ekler birden fazla ise Ek yan başlığının altına numara verilerek sıralanır, her bir ekin kaç sayfadan ibaret olduğu da parantez içinde belirtilir, ayrıca ek belgelerin sağ üst köşesine de ek numarası yazılır. Ek bölümü uzunsu “EK LİSTESİ” başlığı altında gösterilir ve üst yazıya eklenir. Dağıtımli yazılarda Ek bölümünde gösterilen belgelerden hangisinin hangi muhataba gönderilmediği de ek bölümünde gösterilir.

Yazı ekleri, güvenlik ve teknik gibi gerekçelerle üst yazı ile ilişkilendirilmek suretiyle ayrı olarak gönderilebilir ve saklanabilir.

Ek Örnekleri	
Tek Ek	
Ek: Rapor (5 sayfa)	Ayşe SATÜRN Hukuk İşleri Müdürü
	Uygun satır aralığı
Birden Fazla Ek	Ek Listesi
Ek: 1- Rapor (5 sayfa) 2- Tablo (10 sayfa)	Ek: Ek Listesi (2 sayfa)

2.11. Dağıtım

Belgenin (hazırlanan yazının) birden fazla muhataba gönderilmesi halinde, varsa ‘Ek’ bölümünden, yoksa imza bölümünden sonra uygun satır boşluğu bırakılarak yazı alanının en solundan başlanarak “Dağıtım:” bölümü açılacaktır. Bu bölümde belgenin gereğini yerine getirmek durumunda olanlar “Dağıtım” başlığının altına açılacak “Gereği:” kısmına, belgeden haberdar olmasını istediğimiz muhataplar ise “Gereği” ile aynı satırda yazılacak “Bilgi” alt başlığı altına yazılacaktır. Yazımızdan bilgi sahibi olması istenen muhatapların bulunmaması durumunda “Bilgi” başlığı açılmayacak, yazımızın gereğini yerine getirmesi gereken muhataplar “Dağıtım” başlığı altına sıralanacaktır. Dağıtım bölümü, yazı alanına sığmayacak kadar uzunsa ayrı bir sayfada “DAĞITIM LİSTESİ” başlığı altında gösterilecek ve üst yazıya eklenecektir.

Dağıtım Örnekleri	
Ek’li ve Dağıtımlı (Gereği-Bilgi) Yazılar	Bilgi Başlığı Yoksa
Uygun satır aralığı İmza Ek: Yazı Sureti (3 sayfa) Uygun satır aralığı Dağıtım: Gereği: İçişleri Bakanlığına Maliye Bakanlığına Bilgi: Başbakanlığa	Uygun satır aralığı İmza Ek: Yazı Sureti (3 sayfa) Uygun satır aralığı Dağıtım: Başbakanlığa Maliye Bakanlığına
Bazı Dağıtım Yerlerine Ek Konulmaması	Dağıtım Listesi
Uygun satır aralığı İmza Ek: 1- Yazı Sureti (3 sayfa) 2- Tablo (5 sayfa) Uygun satır aralığı Dağıtım: Başbakanlığa (Ek-1 konulmadı) Maliye Bakanlığına (Ekler konulmadı) Türkiye Belediyeler Birliğine	Uygun satır aralığı İmza Ek: 1- Dağıtım Listesi (3 sayfa) 2- Tablo (5 sayfa) Uygun satır aralığı Paraf bölümü Adres ve iletişim bilgileri

2.12. Paraf, Koordinasyon ve İletişim Bilgileri

Paraf, adres ve iletişim bilgilerine ilişkin bölümünün üstünde yazı alanının sonunda ve sol kenarında yer alacak şekilde tarih, unvan, ad ve soyadı şeklinde oluşturulur, fiziksel ortamda hazırlanan yazılarda idarede kalacak nüshada yer alır ve kaybolmayacak bir kalemle atılır. Elektronik ortamda hazırlanan belgelerde paraf, güvenli elektronik imza ile atılır ancak personelin güvenli elektronik imzasının bulunmaması halinde ilgilinin elektronik onayı alınır. Bu onaylar Elektronik Belge Yönetim Sisteminin günlük raporlarında kayıt altına alınır, bu raporlar zaman damgasıyla damgalanır ve ilgili mevzuatına göre saklanır, günlük raporların saklama süresi belgenin saklama süresinden daha kısa olamaz.

Birden fazla birimin işbirliği ile hazırlanan yazılarda, belgeyi hazırlayan birime ait paraf bölümünden sonra bir satır boşluk bırakılır ve “Koordinasyon:” kelimesi yazılarak, işbirliği yapılan ilgililer paraf bölümüne uygun olarak sıralanır.

Belgeyi gönderen idarenin adres, posta kodu, telefon, faks numarası, e-posta adresi, internet adresi ile yazı ile ilgili bilgi alınacak kişinin ad-soyad, unvan ve telefon numarası; paraf bölümünden ve varsa koordinasyon bölümünden sonra çekilecek çizgiden sonra iletişim bilgisi olarak yazılacaktır. Resmi yazılarda birden fazla irtibat kişisi belirlenebilecektir.

Paraf-Koordinasyon-İletişim Bilgisi Örneği	
Ek: 1- Dağıtım Listesi (3 sayfa) 2- Tablo (5 sayfa)	İmza
↓ Uygun satır aralığı	
27.05.2015 Şef : Adı SOYADI (paraf) 28.05.2015 Mali Hizmetler Müdürü : Adı SOYADI (paraf)	
↓ 1 satır alta	
Koordinasyon: 27.05.2015 Mimar : Adı SOYADI (paraf) 28.05.2015 Çevre ve Şehircilik Müdürü : Adı SOYADI (paraf)	Bilgi için bölümüne iki kişi yazılabilir
Tunus Caddesi No:12 06680 Kavaklıdere-Çankaya/ANKARA Telefon No: (0 312) 419 21 00 Fax No: (0 312) 419 21 30 e-Posta: tbb@tbb.gov.tr İnternet adresi: www.tbb.gov.tr	Bilgi için: Adı SOYADI (Unvan) Telefon No: (0 312) 419 21 00 dahili 341

2.13. Gizlilik Dereceli Belgeler

Yeni Yönetmelik, bu nitelikteki belgelerle ilgili iş ve işlemlerin ilgili mevzuatında belirtilen hükümlere göre yapılacağını vurgulamıştır.

2.14. Süreli Yazışmalar, Sayfa Numarası

Süreli işlerle ilgili yapılacak yazışmalarda “ACELE” veya “GÜNLÜDÜR” ibareleri kullanılacak, bu ibareler yazı alanının sağ üst köşesinde kırmızı renkli olarak belirtilecek, elektronik ortamda hazırlanan belgelerde ise belge üstverisinde de yer verilecektir. Birden fazla sayfalı yazılarda “ACELE” veya “GÜNLÜDÜR” ibaresi sadece birinci sayfaya yazılacaktır. Acele yazılara derhal, Günlüdür ibareli yazılara ise metin bölümünde belirtilecek süre içinde cevap verilecektir.

Hazırlanan yazı birden fazla sayfa tutacak ise belgeye, iletişim bilgilerinin altında, sayfa ortasında ve toplam sayfa sayısının kaçıncısı olduğunu gösterecek şekilde sayfa numarası verilecektir.

Süreli Yazışmalar, Sayfa Numarası Örneği	
T.C. TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ Hukuk İşleri Müdürlüğü	
Sayı : 18130704-622-877/1698	ACELE 18.03.2015
Konu : Çanakkale Savaşları Toplantısı	
Çanakkale Savaşları konulu toplantımıza konuşmacı olarak katılacak belediyeniz temsilcisinin ad, soyad ve iletişim bilgilerinin bildirilmesini, Rica ederim.	
Paraf bölümü	İmza
Adres ve iletişim bilgileri	
1/1	

T.C. TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ Hukuk İşleri Müdürlüğü		GÜNLÜDÜR 18.03.2015
Sayı	: 18130704-622-877/1698	
Konu	: Çanakkale Savaşları Toplantısı	
..... Çanakkale Savaşları konulu toplantımıza konuşmacı olarak katılacak belediye temsilcisinin ad, soyad ve iletişim bilgilerinin 05.03.2015 tarihine kadar bildirilmesini, Rica ederim.		
		İmza
Paraf bölümü		
Adres ve iletişim bilgileri		

2.15. Belgelerin Çoğaltılması

Gizlilik derecesi taşımayan ve fiziksel ortamda hazırlanan belgeden örnek çıkarılması halinde, belgenin uygun bir yerine “ASLI GİBİDİR” ibaresi konularak idarece yetkilendirilmiş görevli tarafından ad, soyad, unvan ve tarih belirtilmek suretiyle imzalanacaktır.

Güvenli elektronik imza ile imzalanarak hazırlanmış belgeden çıktı alınması gerektiğinde bu işlem sadece idarece yetkilendirilmiş görevli tarafından yerine getirilecek, çıktının uygun bir yerine “BELGENİN ASLI ELEKTRONİK İMZALIDIR” ibaresi konulacak, tarih ve sayı bilgileri EBYS aracılığı ile belge çıktısı üzerine yazılacaktır. Başlık, sayı, tarih, konu, muhatap vs. gibi Yönetmeliğin Üçüncü Bölümünde belirtilen unsurlara çıktı üzerinde yer verilmemesi durumunda, bu unsurlara belge üstveri çıktısında yer verilecektir. Hem belge çıktısında hem de üstveri çıktısında tarih ve sayı bilgilerine yer verilecek, bu çıktıların birbiriyle ilişkilendirilmesi sağlanacaktır. Çıktı, idarece yetkilendirilmiş görevlinin adı, soyadı ve unvanı belirtilmek suretiyle imzalanacaktır.

Güvenli elektronik imza ile imzalanarak hazırlanmış belgelerin elektronik ortamda kaydedilmesi, gönderilmesi, dosyalanarak sağlanması esas olup, bu belgeler zorunlu olmadıkça çıktısı alınarak el yazısıyla imzalanmayacak ve fiziksel ortamda saklanmayacaktır.

2.16. Üstveri Elemanları

Güvenli elektronik imza ile kullanılarak hazırlanan belgeler için ilgili mevzuatında belirlenen standartlara uygun üstveri elemanları kullanılacak olup, bu elemanlara ilave üst veri elemanı da kullanılabilir. Belgelerin idareler arasında resmi yazışma kapsamında iletilmesi halinde halen Kalkınma Bakanlığının <http://www.e-yazisma.gov.tr/SitePages/eyazismaana.aspx> adresinde yayımlanmakta olan e-Yazışma Teknik Rehberinde tanımlanan üstveri elemanları kullanılacaktır.

2.17. Belgenin Fiziksel Ortamda Gönderilmesi ve Alınması

Gizlilik dereceli belgelerin gerekli güvenlik tedbirleri alınarak fiziksel ortamda gönderilmesi esas olmakla birlikte güvenlik önlemleri alınmak ve e-imza ile imzalanmak suretiyle elektronik ortamda gönderilmesi de imkân dâhilindedir.

İdarelere gelen belgenin alındığı tarih ve belgeye ait üstveriler kaydedilir, gerekli görülmesi halinde güvenli elektronik imza ile gelen belgeden çıktı alınarak işleme konulur. İdarelere gelen belgeler için kayıt kaşesinde yer alacak bilgiler Yönetmelikte örnekle açıklanmıştır. (Örnek 22) Kaşe, üst yazının ilk sayfasının ön veya arka yüzüne basılacaktır.

İdarece birimlere havale edilen belgelerle ilgili havale ve talimat gibi işlemler, üst yazının ilk sayfasının ön veya arka yüzüne kaşe basılarak gösterilebilir, bu kaşenin şekli ilgili birimler tarafından belirlenir.

“KİŞİYE ÖZEL” ibaresi taşıyan zarf ve belgeler açılmadan, ilgiliye teslim edilmek üzere alınacak, bu tür belgeler üzerinde tasarruf yetkisi ilgili kişiye ait olacak ve bu kişinin talebi olmadan kayda alınmayacaktır.

Kişiler tarafından idareye hitaben yazılan dilekçelerin “... arz ederim.”le veya “... rica ederim.” bitirilmemesi veya başka bir ibareyle bitirilmesi, bu dilekçelerin işleme alınmasına engel teşkil etmeyecektir.

T.C. TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ	
Tarih	
Sayı	
GÜNEYDOĞU ANADOLU PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI Akbayır Mah. 104. Cad. No:1155/2 63000 Karaköprü/ŞANLIURFA	

ACELE

GÜNLÜDÜR
KİŞİYE ÖZEL

ÖRNEK KAŞE		
T.C. KUŞADASI BELEDİYESİ Yazı İşleri Müdürlüğü		
Belgenin	Kayıt Sayısı	
	Kayıt Tarihi	
	Kayıt Saati	
HAVALE EDİLECEK YER		

2.18. Belgenin Elektronik Ortamda Gönderilmesi ve Alınması

Güvenli elektronik imza ile imzalanan belge elektronik ortamda muhataplarına iletilir, bu şekilde iletilmeyen belgenin usulüne uygun olarak çıktısı alınarak muhataba gönderilir.

Güvenli elektronik imza ile imzalanan belgeler, veri depolama araçlarıyla da iletilbilir, ancak bu durumda gönderme ve alma işlemine ilişkin kayıt tutulması gerekmektedir. İdareler, resmi yazışma kapsamında kendisine iletilen ve e-Yazışma Teknik Rehberine uygun şekilde oluşturulmuş belgeleri işleme koymakla yükümlüdür. Bu şekilde oluşturulmamış belgeler ise idarelerce reddedilebilir ancak bu halde belgenin gelişini takip eden ikinci iş gününün sonuna kadar bu durumu sebepleriyle birlikte belgeyi gönderen kuruma bildirilecektir.

Gizlilik derecesi taşımayan ve güvenli elektronik imza ile imzalanmış belgeler, gerektiğinde şifrelenir, bu şifreleme işlemi de e-Yazışma Teknik Rehberinde tanımlandığı şekilde yapılır. Bu işlemlerde kullanılacak şifreleme sertifikaları, kendilerine şifreli belge iletilmesini isteyen idarelerce yetkili elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarından temin edilecektir. İdare, şifreli olarak gönderilen belgedeki şifreyi açamaz veya belge içeriğinin e-Yazışma Teknik Rehberinde şifreleme mekanizması için tanımlanan özellikleri taşımadığını belirlerse bu belgeyi reddedip durumu şifreli belgenin kendisine ulaştığı günü takip eden ikinci iş gününün sonuna kadar, kendisine iletilen şifreli belgeyi tanımlayan bilgilerle birlikte, belgeyi gönderen idareye bildirecek ve hem bu bildirim hem de kendisine iletilen şifreli belgeyi kayıt altına alacaktır. İdarenin bildirimde bulunmaması halinde, gönderilen şifreli belge açılmış, içeriğine erişilmiş ve bu belgenin e-Yazışma Teknik Rehberine uygun şekilde oluşturulduğu kabul edilmiş sayılacaktır.

Güvenli elektronik imzalı belgelerin gönderilmesi ve alınması işlemlerinin ilgili mevzuatla yetki verilmiş üçüncü bir taraf aracılığıyla kayıt altına alınarak yapılması esas olmakla birlikte idareler arasında yapılacak anlaşmalara istinaden kayıt altına alınmak kaydıyla başka bir iletim mekanizması ile de sağlanabilir.

EBYS kurulmamış olan idarelere güvenli elektronik imzalı belgelerin gönderilmesi halinde de yetki verilmiş üçüncü bir taraf vasıtasıyla veya idareler arasındaki anlaşmaya istinaden başka bir yöntem kullanılarak yapılacak, bu belgelerin, muhatap idare tarafından imza doğrulaması yapıldıktan sonra Yönetmeliğin 26 ncı maddesinde düzenlenen belge çoğaltma usulüne göre çıktısı alınarak işleme konulacaktır.

2.19. Belgenin İade Edilmesi

İdarelere muhatabı olmadığı halde fiziksel ortamda bir belge gelmesi halinde belgenin bir sureti alınarak asıl muhatabına gönderilecek ve belgeyi gönderene de bilgi verilecek, belgenin muhatabı anlayamıyorsa belge, gönderene iade edilecektir.

İdareye yine muhatabı olmadığı halde güvenli elektronik imza ile imzalı bir belgenin elektronik ortamda gelmesi durumunda, belgenin muhatabı olunmadığı ve gelen belgeyi tanımlayıcı bilgiler, gönderene elektronik ortamda iletilecek ve belgenin bir kopyası elektronik ortamda muhafaza edilecektir.

2.20. Görüş, Bilgi ve Belge Taleplerinde Süre

Önceki Yönetmelikte yer almayan bu konu yeni Yönetmelikle düzenlenmiştir. Buna göre idare içi veya dışı görüş, bilgi ve belge talep yazıları günlük yazılacaktır. Kural bu olmakla birlikte yazının günlük yazılmaması halinde; belge talebini içeren yazılar beş iş günü, bilgi ve görüş talepli yazılar ise on beş iş günü içinde yerine getirilecektir. Ancak idarelerce başka bir mevzuatta farklı bir süre öngörülmüş olup olmadığı da gözetilecektir (Örn. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu/md. 11, Yargı mercilerinden gönderilen yazılar). Bu süreler, fiziki ortamda gelen belgeler için belgenin genel evrak kaydına girdiği, elektronik ortamda gelen talepler için ise EBYS giriş kaydının yapıldığı zamandan itibaren başlayacaktır.

Bilgi ve görüş taleplerinde, ilgili idareye cevap verme süresi içinde gerekçesi bildirilerek ilave onbeş işgünlük ek süre kullanılabilecektir.

2.21. Tekit Yazısı

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük'te "üsteleme" olarak tanımlanan tekit, süresi içinde belgeye cevap verilmemesi durumunda yazı gereğinin bir an önce yerine getirilmesini istemek olarak anlaşılabilecektir.

Tekit Örneği	
T.C. TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ Hukuk İşleri Müdürlüğü	
Sayı	: 18130704-622-877/1698
Konu	: Tekit Yazısı
İlgi	: 12.01.2015 tarihli ve 18130704-600-537/123 sayılı yazımız.
İlgi yazımıza beş gün içinde cevap verilmesi hususunda gereğini tekiden rica ederim.	
İmza	

2.22. Uygun Yazılmayan Belgeler

Yönetmelikte belirtilen kurallara uygun olmayan belgelere verilecek cevabi yazılarda idareler, Yönetmeliğin ilgili maddelerini belirtmek suretiyle muhatapları uyarabilecekler, aynı durumun devam etmesi halinde süreli olanlar hariç belgeler gerekçesi belirtilerek iade edilebilecektir.

2.23. Elektronik Altyapının Kurulması

İdareler, 1 Mart 2015 tarihinden önce kurdukları EBYS'lerini bir yıl içinde Yönetmelikle uyumlu hale getirecekler, 1 Mart 2015 tarihinden sonra kurulacak EBYS'ler ise bu Yönetmelikle uyumlu olarak kurulacaktır.

Bunun dışında idareler, 1 Mart 2015 tarihinden itibaren altı ay içinde e-Yazışma Teknik Rehberine uygun olarak güvenli elektronik imzalı belgelerin gönderilmesi ve alınması işlemlerinin yapılabilmesi bakımından, yetki verilmiş üçüncü kişiler aracılığıyla kullanıcı hesaplarını oluşturacaklardır.

Kamu İhale Mevzuatındaki Değişiklikler

Erdoğan DEDEOĞLU

Sayıştay Uzman Denetçisi / Kamu Yönetimi Uzmanı

Kamu hukukuna tâbi olan veya kamu-nun denetimi altında bulunan veya kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları mal, hizmet ve yapım ihalelerinde uygulanacak esas ve usuller 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda düzenlenmiştir.

Bu Kanun'da ihale; mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin istekliler arasından seçilecek birisi üzerine bırakıldığını gösteren ve ihale yetkilisinin onayını müteakip sözleşmenin imzalanması ile tamamlanan işlemler olarak tanımlanmıştır.

İdareler, yapacakları ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

Kamu İhale Kanunu, Kanun'un ikinci maddesinde sayılan idarelerin her türlü mal, hizmet ve yapım işlerinde uygulayacakları prosedürleri ayrıntılı olarak belirleyen bir usul kanunudur. Kamu idareleri yapacakları ihalelerini bu Kanun'da yer alan usullere göre sonuçlandıracaklardır.

Kamu idareleri tarafından ihtiyaç duyulan her türlü mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin temini 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabidir. İdareler bu Kanun'da öngörülen ihale yöntemlerini uygulayarak mal, hizmet ve yapım işi ihtiyaçlarını karşılayacaklardır.

İdarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde, ihalenin ilan edilmesi, ihale komisyonu kurulması, ihaleye katılacaklarda yeterlik kurallarının aranması ve isteklilerden teminat alınması gibi hususlar 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda, yapılan ihaleler sonucu idare-

reler ile yükleniciler arasında düzenlenecek sözleşmeler ise 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nda düzenlenmektedir.

Kamu ihale sistemimizi yeni baştan düzenleyen 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu yürürlüğe girdiği 01.01.2003 tarihinden günümüze kadar birçok değişikliğe uğramıştır. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nda yapılan son değişiklik Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 10.09.2014 tarihinde kabul edilen ve kamuoyunda "Torba Kanun" olarak bilinen 6552 Sayılı "İş Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun" ile gerçekleştirilmiştir.

Bu makalemizde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nda, kamuoyunda "Torba Kanun" olarak bilinen 6552 Sayılı Kanun ile yapılan değişiklikler ele alınacaktır.

1. 4734 VE 4735 SAYILI KANUN'LARDA 6552 SAYILI TORBA KANUN İLE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

Kamuoyunda "Torba Kanun" olarak bilinen 6552 Sayılı "İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun" ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda üç, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nda ise bir değişiklik yapılmıştır. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale

le Sözleşmeleri Kanunu'nda yapılan değişiklikler şunlardır.

1.1. Birinci Değişiklik

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci Maddesinde Yapılan Değişiklik.

Bu değişiklik 6552 sayılı Torba Kanun'un 10'uncu maddesi ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu değişiklik ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi değiştirilmiştir. Yapılan değişiklik şöyledir:

"MADDE 10 – 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

e) İdarelerin bu Kanun'da tanımlanan hizmetlerden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında aşağıda belirtilen hususlara uyması zorunludur:

1) İdarelerce kanun, tüzük ve yönetmeliklere göre istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması hâlinde personel çalıştırılmasına dayalı yardımcı işlere ilişkin hizmetler için ihaleye çıkılabilir. Bu kapsamda ihaleye çıkılabilecek yardımcı işlere ilişkin hizmet türlerini; idarelerin teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin mevzuatı, yerleşik yargı içtihatları ile 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2'nci maddesinin yedinci fıkrası dikkate alınmak suretiyle idareler itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte belirlemeye işçi, işveren ve kamu görevlileri konfederasyonları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Devlet Personel Başkanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 67'nci maddesi ile diğer kanunların hizmet alımına ilişkin özel hükümleri saklıdır.

2) İdarelerin teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin mevzuatı ile 4857 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin yedinci fıkrası esas alınmak suretiyle,

idareye ait bir işyerinde yürütülen asıl işin bir bölümünde idarenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde hizmet alımı ihalesine çıkılabilir.

- 3) Danışmanlık hizmet alım ihalelerinde istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması şartı aranmaz.”

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 62’nci maddesinde idarelerce, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri için ihaleye çıkılmadan önce uyulması gereken kurallar belirlenmiştir. İdarelerce ihaleye çıkılmadan önce bu kurallara uyulması gerekmektedir.

İdarelerce, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri için ihaleye çıkılmadan önce uyulması gereken bu kurallar;

- Birden fazla yılı kapsayan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için, işin süresine uygun olarak yıllar itibarıyla ödeneğin bütçelerinde bulunmasını sağlamak üzere programlamanın yapılmış olması, ilk yıl için öngörülen ödeneğin proje maliyetinin % 10’undan az olmaması ve başlangıçta daha sonraki yıllar için programlanmış olan ödenek dilimlerinin sonraki yıllarda azaltılmaması,
- Öngörülen ödeneklerin kullanılması-na imkan verecek süre dikkate alınarak, idarelerce ihalelerin zamanında yapılması, birden fazla yılı kapsayan ve yatırım niteliği olan işlerde (doğal afetler nedeniyle yapılması gerekenler hariç) ise yılın ilk dokuz ayında ihalenin sonuçlandırılması,
- Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlan-

madan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılmaması,

- İdarelerce bütçesinin programlanmasında, isteklilerce verilen tekliflerin karşılaştırılmasında kullanılmak üzere tespit edilen yaklaşık maliyet isteklilere duyurulmaması,

- İhale dokümanı hazırlanmadan ilân yapılmaması,

Gibi kurallardır.

Bu kurallardan biri de maddenin (e) bendinde düzenlenmiş olan “İdarelerce kanun, tüzük ve yönetmeliklere göre istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması halinde, bu Kanunda belirtilen hizmetler için ihaleye çıkılabilir. Ancak danışmanlık hizmet alım ihalelerinde, istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması şartı aranmaz.” Kuralıdır.

Bu kural uyarınca idareler, Kamu İhale Kanunu’nda belirtilen hizmetler için personel ihalesi yoluna başvurabileceklerdir.

Bunun için maddede iki şart öngörülmüştür.

1. Şart: Yapılacak ihalenin Kamu İhale Kanunu’nda belirtilen hizmetler için olması,
2. Şart: İdareler tarafından kanun, tüzük ve yönetmeliklere göre istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması,

Ancak danışmanlık hizmet alım ihalelerinde, istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması şartı aranmayacaktır.

Kamu İhale Kanunu’nun 62’nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan bu hükümler 6552 sayılı Torba Kanunu’nun 10’uncu maddesi ile değiştirilmiştir.

Yapılan değişiklik uyarınca İdareler, Kamu İhale Kanunu’nda tanımlanan hizmetlerden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımları yapabileceklerdir. Ancak idarelerin Kamu İhale Kanunu’nda tanımlanan hizmetlerden personel çalıştırılmasına

dayalı hizmet alımı yaparken aşağıda belirtilen hususlara uymaları zorunlu tutulmuştur.

1) İdarelerce kanun, tüzük ve yönetmeliklere göre istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması hâlinde personel çalıştırılmasına dayalı yardımcı işlere ilişkin hizmetler için ihaleye çıkılabilecektir. Bu kapsamda ihaleye çıkılabilecek yardımcı işlere ilişkin hizmet türlerini; idarelerin teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin mevzuatı, yerleşik yargı içtihatları ile 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2'nci maddesinin yedinci fıkrasında düzenlenen asıl işveren-alt işveren ilişkisi dikkate alınmak suretiyle idareler itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte belirlemeye işçi, işveren ve kamu görevlileri konfederasyonları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Devlet Personel Başkanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 67'nci maddesinde düzenlenen gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri ile diğer kanunların hizmet alımına ilişkin özel hükümleri saklıdır.

2) İdarelerin teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin mevzuatı ile 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2'nci maddesinin yedinci fıkrasında düzenlenen asıl işveren-alt işveren ilişkisi esas alınmak suretiyle, idareye ait bir işyerinde yürütülen asıl işin bir bölümünde idarenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde hizmet alımı ihalesine çıkılabilecektir.

3) Danışmanlık hizmet alım ihalelerinde istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması şartı aranmayacaktır.

1.2. İkinci Değişiklik

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'na Yeni Bir Ek Madde (Ek Madde 8) Eklenmiştir.

Bu ekleme 6552 sayılı Torba Kanun'un 11'inci maddesi ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan düzenleme ile Kamu İhale Kanunu'na ek bir madde eklenmiştir. Kanun'a eklenen ek 8'inci madde şöyledir:

“MADDE 11 – 4734 sayılı Kanun'a aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

Uygun görüş alınması ve görevlilerin sorumlulukları

EK MADDE 8 – 62'nci maddenin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında personel çalıştırılmasına dayalı hizmetler (danışmanlık hizmet alımları hariç) için ihaleye çıkılmadan önce;

a) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (I), (II) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan idareler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşların, Maliye Bakanlığından,

b) 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname uyarınca yayımlanan Genel Yatırım ve Finansman Programı Kararı çerçevesinde, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarının Hazine Müsteşarlığından, 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun çerçevesinde özelleştirme programında bulunanlardan sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait işletmecisi kuruluşların ise Özelleştirme İdaresi Başkanlığından,

uygun görüş alması zorunludur.

Uygun görüş alınmadan bu hizmetler için ihaleye çıkılamaz. 62'nci maddenin birinci fıkrasının (e) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan hizmet alımlarında niteliği gereği sözleşme süresi altı ayı aşmayan işlerde uygun görüş şartı aranmaz.

62'nci maddenin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca yapılan personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihaleleri çerçevesinde çalıştırılan personel, ihale ve sözleşme konusu iş dışında başka bir işte çalıştırılmaz ve görevlendirilemez. Bu kapsamda, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalesine çıkılmaması gerektiği hâlde ihaleye çıkılması, uygun görüş alınması gereken hâllerde alınmadan ihaleye çıkılması, ihale kapsamında çalıştırılan personelin sözleşme konusu işler dışında çalıştırılması, 4857 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin yedinci fıkrası hükmüne aykırılık teşkil edecek şekilde işlem ve eylemler yapılması nedeniyle idare aleyhine zarar ortaya çıkması hâlinde, oluşan bu zararlar, bu zarara neden olduğu tespit edilenlere rücu edilmek suretiyle tahsil edilir. Ayrıca, bu kişiler hakkında uygulanacak ceza ve disiplin hükümleri saklı kalmak üzere, bu kişilere her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dâhil yapılan bir aylık net ödemelerin beş katı tutarında idari para cezası uygulanır. 4857 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen itiraz veya diğer kanun yollarına başvurmayan kişilere ise her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dâhil yapılan bir aylık net ödemelerin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir."

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na 6552 sayılı Torba Kanun ile eklenen ek 8'inci maddede, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım ihalelerinde ihaleye çıkılmadan önce uygun görüş alınması ve görevlilerin sorumlulukları konusu düzenlenmiştir.

Getirilen yeni düzenlemeye göre;

- a) Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında personel çalıştırılmasına dayalı hizmetler (danışmanlık hizmet alımları hariç) için ihaleye çıkılmadan önce 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (I), (II) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan idareler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşların Maliye Bakanlığından uygun görüş alması zorunlu tutulmuştur.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (I), (II) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan idareler sırasıyla genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler ve sosyal güvenlik kurumlarıdır. Bu idareler ve bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında personel çalıştırılmasına dayalı hizmetler (danışmanlık hizmet alımları hariç) için ihaleye çıkmadan önce Maliye Bakanlığından uygun görüş alacaklardır.

- b) Yine Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında personel çalıştırılmasına dayalı hizmetler (danışmanlık hizmet alımları hariç) için ihaleye çıkılmadan önce;

- 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname uyarınca yayımlanan Genel Yatırım ve Finansman Programı Kararı çerçevesinde, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarının Hazine Müsteşarlığından,

- 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun çerçevesinde özelleştirme programında bulunanlardan sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait işletmecisi

kuruluşların ise Özelleştirme İdaresi Başkanlığından,

uygun görüş alması zorunlu tutulmuştur.

Kısaca Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında personel çalıştırılmasına dayalı hizmetler (danışmanlık hizmet alımları hariç) için ihaleye çıkmadan önce 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları Hazine Müsteşarlığından, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun çerçevesinde özelleştirme programında bulunanlardan sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait işletmeciler kuruluşlar ise Özelleştirme İdaresi Başkanlığından, uygun görüş alacaklardır.

Uygun görüş alınmadan bu hizmetler için ihaleye çıkılamaz. Ancak Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan hizmet alımlarında niteliği gereği sözleşme süresi altı ayı aşmayan işlerde uygun görüş şartı aranmayacaktır.

Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca yapılan personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihaleleri çerçevesinde çalıştırılan personel, ihale ve sözleşme konusu iş dışında başka bir işte çalıştırılmaz ve görevlendirilemez.

Yasa koyucu personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihaleleri ile ilgili uyulması gereken kuralları belirledikten sonra bu kurallara uyulmamasının müeyyidesini de düzenlemiştir.

Buna göre bu kapsamda,

- Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalesine çıkılmaması gerektiği hâlde ihaleye çıkılması,

- Uygun görüş alınması gereken hâllerde alınmadan ihaleye çıkılması,

- İhale kapsamında çalıştırılan personelin sözleşme konusu işler dışında çalıştırılması,

- 4857 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin yedinci fıkrası hükmüne aykırılık teşkil edecek şekilde işlem ve eylemler yapılması nedeniyle idare aleyhine zarar ortaya çıkması hâlinde,

Oluşan zararlar, bu zarara neden olduğu tespit edilenlere rücu edilmek suretiyle tahsil edilir.

Ayrıca, bu kişiler hakkında uygulanacak ceza ve disiplin hükümleri saklı kalmak üzere, bu kişilere her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dâhil yapılan bir aylık net ödemelerin beş katı tutarında idari para cezası uygulanır. 4857 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen itiraz veya diğer kanun yollarına başvurmayan kişilere ise her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dâhil yapılan bir aylık net ödemelerin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır.

Görüleceği üzere yasa koyucu önce personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihaleleri ile ilgili uyulması gereken kuralları belirlemiş, daha sonra bu kurallara uyulmamasının müeyyidelerini düzenlemiştir.

Madde ile getirilen müeyyideler;

- Oluşan zararların, bu zarara neden olduğu tespit edilenlere rücu edilmek suretiyle tahsil edilmesi,

- Ayrıca, zarara neden olduğu tespit edilen kişiler hakkında uygulanacak ceza ve disiplin hükümleri saklı kalmak üzere, bu kişilere her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dâhil yapılan bir aylık net ödemelerin beş katı tutarında idari para cezası uygulanması,

- 4857 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen itiraz veya diğer kanun yollarına başvurmayan kişilere ise her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dâhil yapılan bir aylık net ödemelerin iki katı tutarında idari para cezası uygulanmasıdır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenecektir.

1.3. Üçüncü Değişiklik

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'na Yeni Bir Geçici Madde (Geçici 16'ncı Madde) Eklenmiştir.

Bu ekleme 6552 sayılı Torba Kanun'un 12'nci maddesi ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan düzenleme ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na geçici bir madde eklenmiştir. Kanun'a eklenen geçici 16'ncı madde şöyledir:

“MADDE 12 – 4734 sayılı Kanun'a aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 16 – (1) Türkiye'nin 2015 yılında üstleneceği Yirmiler Grubu (G-20) Dönem Başkanlığı kapsamında, 2014 ve 2015 yıllarında yapılacak mal ve hizmet alımları ile yapım işleri, ceza ve yasaklama hükümleri hariç bu Kanun'a ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na tabi değildir. Bu fıkra kapsamında yapılacak alımlara ve yapım işlerine ilişkin esas ve usuller ile diğer hususlar, Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Dışişleri Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı tarafından müştereken hazırlanır ve Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulur.

(2) İşyerlerinin aynı yerde olup olmadığına bakılmaksızın; bir mahallî idarenin ya da bağlı kuruluşunun kendi birimleri arasında veya bir mahallî idare ile bağlı kuruluşu arasında veya aynı mahallî idarenin farklı bağlı kuruluşları arasında olmak kaydıyla, mahallî idarelerde veya bağlı kuruluşlarında çalışan işçiler, ilgili mahallî idare

renin en üst amirinin onayı alınarak bu maddenin yayımlandığı tarihi izleyen yüz yirmi gün içinde kadroları veya geçici iş pozisyonlarıyla birlikte aynı veya benzeri iş ya da işyeri değişikliğine tabi tutulabilir. Bu fıkra uyarınca aynı veya benzeri iş ya da işyeri değişikliğine tabi tutulan işçilerin ücret ile diğer mali ve sosyal hakları ile kıdem tazminatları ve kıdeme bağlı diğer hususlarda, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanun'un geçici 1'inci maddesinin durumlarına uygun hükümleri aynı şekilde uygulanır.”

Bilindiği üzere 2015 yılında Türkiye'de düzenlenecek olan Yirmiler Grubu (G-20) toplantısında ülkemiz ev sahipliği ve dönem başkanlığı yapacaktır. Ev sahipliğini ve dönem başkanlığını ülkemizin yapacak olduğu toplantı için ihtiyaç duyulan mal ve hizmet alımları bu düzenleme ile Kamu İhale Kanunu ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerinden istisna edilmektedir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na 6552 sayılı Torba Kanun ile eklenen geçici 16'ncı maddesi hükmü ile Türkiye'nin 2015 yılında üstleneceği Yirmiler Grubu (G-20) Dönem Başkanlığı kapsamında, 2014 ve 2015 yıllarında yapılacak mal ve hizmet alımları ile yapım işleri, ceza ve yasaklama hükümleri hariç Kamu İhale Kanunu'na ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na tabi tutulmayacaktır.

Anlaşılabacağı üzere öncelikle istisna kapsamında yapılacak olan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin Türkiye'nin 2015 yılında üstleneceği Yirmiler Grubu (G-20) Dönem Başkanlığı kapsamında yapılacak olan mal ve hizmet alımları ile yapım işleri olması gerekmektedir.

İkinci olarak istisna kapsamında yapılacak olan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin 2014 ve 2015 yıllarında yapılacak mal ve hizmet alımları ile yapım işleri olması gerekmektedir.

Üçüncü olarak 2014 ve 2015 yıllarında yapılacak olan mal ve hizmet alımları ile yapım işleri Kamu İhale Kanunu ve Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerinden istisna edilmektedir. Yani bu kapsamda yapılacak olan mal ve hizmet alımları ile yapım işleri Kamu İhale Kanunu ve Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na tabi olmayacaktır.

Bu kapsamda yapılacak olan mal ve hizmet alımları ile yapım işleri Kamu İhale Kanunu ve Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine tabi olmayacak ancak Kamu İhale Kanunu'nda yer alan ceza ve yasaklama hükümlerine tabi tutulacaktır.

Getirilen düzenlemeye göre bu fıkra kapsamında yapılacak alımlara ve yapım işlerine ilişkin esas ve usuller ile diğer hususlar, Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Dışişleri Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı tarafından müştereken hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulacaktır.

Torba Kanun ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na eklenen geçici 16'ncı maddenin ikinci fıkrasında, mahallî idare ve bağlı kuruluşları personelinin işyeri değişikliği ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

Yapılan düzenlemeye göre işyerlerinin aynı yerde olup olmadığına bakılmaksızın; bir mahallî idarenin ya da bağlı kuruluşunun kendi birimleri arasında veya bir mahallî idare ile bağlı kuruluşu arasında veya aynı mahallî idarenin farklı bağlı kuruluşları arasında olmak kaydıyla, mahallî idarelerde veya bağlı kuruluşlarında çalışan işçiler, ilgili mahallî idarenin en üst amirinin onayı alınarak bu maddenin yayımlandığı tarihi izleyen yüz yirmi gün içinde kadroları veya geçici iş pozisyonlarıyla birlikte aynı veya benzeri iş ya da işyeri değişikliğine tabi tutulabilecektir.

Bu fıkra uyarınca aynı veya benzeri iş ya da işyeri değişikliğine tabi tutulan işçilerin ücret ile diğer mali ve sosyal hakları ile kıdem tazminatları ve kıdeme bağlı diğer hususlarda, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un geçici 1'inci maddesinin durumlarına uygun hükümleri aynı şekilde uygulanacaktır.

1.4. Dördüncü Değişiklik

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 8'inci Maddesinde Yapılan Değişiklik.

Bu değişiklik 6552 sayılı Torba Kanun'un 13'üncü maddesi ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu değişiklik ile 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 8'inci maddesi değiştirilmiş ve maddeye iki yeni fıkra eklenmiştir. Yapılan değişiklik şöyledir:

“MADDE 13 – 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 8'inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca ihale edilen işlerde, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2'nci maddesinde tanımlanan asıl işveren-alt işveren ilişkisi çerçevesinde alt işveren tarafından münhasıran bu Kanun kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşlarına ait işyerlerinde çalıştırılan işçileri kapsayacak olan toplu iş sözleşmeleri; alt işverenin yetkilendirmesi kaydıyla merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin üyesi bulunduğu kamu işveren sendikalarından birisi tarafından 18/10/2012

tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu hükümlerine göre yürütülür ve sonuçlandırılır. Toplu iş sözleşmesinin kamu işveren sendikası tarafından bu fıkra göre sonuçlandırılması hâlinde, belirlenen ücret ve sosyal haklardan kaynaklanan bedel artışı kadar idarece fiyat farkı ödenir. Kamu işveren sendikası tarafından yürütülmeyen ve sonuçlandırılmayan toplu iş sözleşmeleri için fiyat farkı ödenemez, 4857 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin yedinci fıkrası esas alınarak asıl işveren sıfatından dolayı ücret farkına hükmedilemez ve asıl işveren sıfatıyla sorumluluk yüklenemez. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esas ve usuller, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığınca belirlenir.

22/9/2012 tarihinden önce 4734 sayılı Kanun'a göre ihalesi yapılan ve ihale dokümanında fiyat farkı hesaplanabilmesine ilişkin hüküm bulunan yapım işleri ihalelerinde, yaklaşık maliyetin yarısından fazlasını akaryakıt giderinin oluşturduğu ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla fesih veya tasfiye edilmeksizin geçici kabulü yapılmış işler ile devam eden işlerin, 22/9/2012 tarihinden sonra gerçekleştirilen kısımlarında kullanılan akaryakıtla ilişkin olarak özel tüketim vergisinde gerçekleşen artış nedeniyle fiyat farkı hesaplanmasında 31/8/2013 tarihli ve 28751 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2013/5217 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı hükümleri uygulanır."

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun sekizinci maddesinde fiyat farkı verilebilmesi hususu düzenlenmiştir.

Maddeye göre sözleşme türlerine göre fiyat farkı verilebilmesine ilişkin esas ve usulleri tespit etmekte Kamu İhale Kurumunun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. Bu hüküm uyarınca fiyat farkı verilebilmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca sözleşme türlerine göre farklı belirlenecektir.

Sözleşme türleri 4735 sayılı Kanun'un altıncı maddesinde düzenlenmiş olup bu maddede düzenlenen sözleşme türleri şunlardır:

- a) Yapım işlerinde; uygulama projeleri ve bunlara ilişkin mahal listelerine dayalı olarak, işin tamamı için isteklinin teklif ettiği toplam bedel üzerinden anahtar teslimi götürü bedel sözleşme.
- b) Mal veya hizmet alımı işlerinde, ayrıntılı özellikleri ve miktarı idarece belirlenen işin tamamı için isteklinin teklif ettiği toplam bedel üzerinden götürü bedel sözleşme.
- c) Yapım işlerinde; ön veya kesin projelere ve bunlara ilişkin mahal listeleri ile birim fiyat tariflerine, mal veya hizmet alımı işlerinde ise işin ayrıntılı özelliklerine dayalı olarak; idarece hazırlanmış cetvelde yer alan her bir iş kaleminin miktarı ile bu iş kalemleri için istekli tarafından teklif edilen birim fiyatların çarpımı sonucu bulunan toplam bedel üzerinden birim fiyat sözleşme.
- d) Yapım işlerinde; niteliği itibarıyla iş kalemlerinin bir kısmı için anahtar teslimi götürü bedel, bir kısmı için birim fiyat teklifi alma yöntemleri birlikte uygulanmak suretiyle gerçekleştirilen ihaleler sonucunda karma sözleşme.
- e) Çerçeve anlaşmaya dayalı olarak idare ile yüklenici arasında imzalanan münferit sözleşme.

Bakanlar Kurulu bu yetkisini kullanarak sözleşme türlerine göre fiyat farkı verilebilmesine ilişkin esas ve usulleri tespit etmiştir. Kurum ve kuruluşlar yapacakları ihalelerde verecekleri fiyat farklarını Bakanlar Kurulunca belirlenen bu esaslara göre gerçekleştireceklerdir.

Maddenin ikinci fıkrasına göre sözleşmelerde yer alan fiyat farkına ilişkin esas ve usullerde, sözleşme imzalandıktan sonra herhangi bir değişiklik yapılması söz konusu olamayacaktır.

6552 sayılı Torba Kanun'un 13'üncü maddesi ile 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 8'inci maddesine iki yeni fıkra eklenmiştir.

Torba Kanun ile maddeye eklenen ilk fıkra uyarınca 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca ihale edilen işlerde, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2'nci maddesinde tanımlanan asıl işveren-alt işveren ilişkisi çerçevesinde alt işveren tarafından münhasıran bu Kanun kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşlarına ait işyerlerinde çalıştırılan işçileri kapsayacak olan toplu iş sözleşmeleri; alt işverenin yetkilendirmesi kaydıyla merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin üyesi bulunduğu kamu işveren sendikalarından birisi tarafından 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu hükümlerine göre yürütülecek ve sonuçlandırılacaktır.

Toplu iş sözleşmesinin kamu işveren sendikası tarafından bu fıkraya göre sonuçlandırılması hâlinde, belirlenen ücret ve sosyal haklardan kaynaklanan bedel artışı kadar idarece fiyat farkı ödenecektir.

Ancak kamu işveren sendikası tarafından yürütülmeyen ve sonuçlandırılmayan toplu iş sözleşmeleri için fiyat farkı ödenmeyecektir. Ayrıca 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2'nci maddesinin yedinci fıkrası esas alınarak asıl işveren sıfatından dolayı ücret farkına hükmedilemeyecek ve asıl işveren sıfatıyla sorumluluk yüklenemeyecektir.

Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esas ve usuller, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığınca belirlenecektir.

Torba Kanun ile maddeye eklenen ikinci fıkra uyarınca 22/9/2012 tarihinden önce 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihalesi yapılan ve ihale dokümanında fiyat farkı hesaplanabilmesine ilişkin hüküm bulunan yapım işleri ihalelerinde, yaklaşık maliyetin yarısından fazlasını akaryakıt giderinin oluşturduğu ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla fesih veya tasfiye edilmeksizin geçici kabulü yapılmış işler ile devam eden işlerin, 22/9/2012 tarihinden sonra gerçekleştirilen kısımlarında kullanılan akaryakıtla ilişkin olarak özel tüketim vergisinde gerçekleşen artış nedeniyle fiyat farkı hesaplanmasında 31/8/2013 tarihli ve 28751 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2013/5217 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı hükümleri uygulanacaktır.

UCLG Kültür Zirvesi

BirleŖmiŖ Kentler ve Yerel Yönetimler TeŖkilatı (UCLG) tarafından düzenlenen Kültür Zirvesi lkemizden belediyelerin aktif katılımlarıyla Bilbao kentinde gerekleŖtirildi.

UCLG'nin ilk Kültür Zirvesi 18–20 Mart 2015 tarihleri arasında İspanya'nın Bilbao kentinde gerekleŖtirildi. Belediyelerimizin aktif katılım sağladığı programda iyi uygulama örnekleri ve tecrübeler paylaŖıldı. Özellikle BirleŖmiŖ Milletler tarafından hazırlanan Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri arasına kültür bileŖeninin eklenmesi iin oluŖturulması gereken politikalar tartıŖmaların odağındaki konu oldu. Ayrıca "Gündem 21" erevesinde kalkınma ile kültür arasındaki iliŖkiler ve bu alanda yapılan faaliyetler hakkında sunumlar yapıldı.

Zirvedeki tartışmalar özellikle kültür ve şehir ilişkisini oluşturan temel başlıklar üzerinden sürdürüldü. Kentilerin Kültür Hakkı, Kültür ve Sürdürülebilirlik, Kültür ve Politikalar gibi başlıklar altında genel ve paralel oturumlar gerçekleştirildi.

UCLG Genel Sekreteri Josep Roig'in açılış konuşmalarını gerçekleştirdiği Programın ilk sunumları, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Gültan Kışanak ve Nevşehir Belediye Başkanı Hasan Ünver tarafından belediyelerindeki kültür politikaları ve faaliyetleri konularında yapıldı. Programın sonunda heyetimiz Bilbao'da mimari üne sahip Guggenheim Müzesindeki resepsiyona katıldı.

Programın ikinci gününde ise İstanbul Büyükşehir Belediyesi Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanı Salih Efiloğlu kültür politikaları hakkında ve Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanı Mücahit Sami Küçüktiği ise Mevlana Kültür Merkezi hakkında sunumlar yaptı. Ayrıca Gaziantep ve İzmir Büyükşehir Belediyesi, Silivri Belediyesi ve UCLG-MEWA Teşkilatı temsilcileri de konferansa dinleyici olarak katılım sağladılar. İkinci günün sonunda Bilbao Belediye Başkanı Ibon Areso tarafından tüm katılımcıların onuruna resepsiyon verildi.

Zirvenin kapanış konuşmalarını takiben ziyaretçiler için Bilbao'daki kültür merkezleri ve sanat galerilerine teknik inceleme gezileri düzenlendi.

Taşeron İşçilerinin Mali Haklarında İdarelerin Sorumlulukları

Akın ŞİMŞEK

Kamu Yönetimi Uzmanı / İdari Koordinatör / Rekabet Kurumu

Torba yasa olarak bilinen 6552 sayılı İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun¹ özellikle taşeron işçi olarak adlandırılan 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca yapılan ihaleler kapsamında, alt işverenler tarafından çalıştırılan işçilerin hakları ile ilgili bir çok yeniliği de beraberinde getirmiştir. Yasanın Resmi Gazete'de yayımlanması sonrasında da yasayla ilgili uygulama yönetmelikleri ile diğer ikincil mevzuatı da yayımlanmaya başladı. Bu kapsamda yayımlanan Kamu İhale Kanunu'na Göre İhale Edilen Perso-

nel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımları Kapsamında İstihdam Edilen İşçilerin Kıdem Tazminatlarının Ödenmesi Hakkında Yönetmelik ile taşeron işçilerin kıdem tazminatı ile ilgili uygulamaya ilişkin hususlar açıklanmıştır. Bu makalede torba yasa olarak bilinen 6552 sayılı Kanun, uygulama yönetmelikleri ve diğer ikincil mevzuat çerçevesinde taşeron işçilere getirilen yıllık ücretli izin, ücret ödemelerinin takibi ve sağlanması ile kıdem tazminatına hak kazanmaları konularında kamu ihale mevzuatında da yapılan değişikliklerle birlikte değerlendirmelere yer verilecektir.

1. TAŞERON İŞÇİSİNİN ÜCRETİNİN TAKİBİ VE KONTROLÜ

Torba yasa ile kamu kurumlarında personel çalıştırmaya dayalı işlerde hizmet alımı suretiyle

1) 11.09.2014 tarih ve 29116 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

çalıştırılan taşeron işçilerin ücretlerinin zamanında ödenmesi, ücretlerin zamanında ödenip ödenmediğinin kamu kurumlarınca takip edilmesi hususlarında yükümlülükler getirilmiştir. Bu doğrultuda kamu ihale mevzuatında yapılan düzenlemelerle de uygulamaya açıklık getirilmiş ve özellikle Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği eki EK-8’de yer alan Hizmet İşleri Genel Şartnamesinde idare tarafından, işlerin denetimi için idare içinden görevlendirilmiş bir kişi veya bir komisyonu ve/veya idare dışından bu işleri yapmak üzere görevlendirilen gerçek veya tüzel kişi veya kişiler olarak tanımlanan kontrol teşkilatlarına büyük sorumluluklar verilmiştir.

1.1. Ücretlerin Takibi ve Hakedişlerden Kesilmesi

6552 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesi ile 4857 sayılı İş Kanunu’nun “Kamu makamlarının ve asıl işverenlerin hakedişlerinden ücreti kesme yükümlülüğü” başlıklı 36’ncı maddesinin beşinci fıkrası “İşverenler, alt işverene iş vermeleri hâlinde, bunların işçilerinin ücretlerinin ödenip ödenmediğini işçinin başvurusu üzerine veya aylık olarak resen kontrol etmekle ve varsa ödenmeyen ücretleri hak edişlerinden keserek işçilerin banka hesabına yatırmakla yükümlüdür.” şeklinde değiştirilmiştir. Bu düzenleme ile işverenlerin, alt işveren olarak taşeron firmalara iş vermeleri halinde öncelikle taşeron işçilerin ücretlerinin zamanında ödenip ödenmediğini kontrol etmekle sorumlu tutulmuşlardır. Taşeron işçilerin ödenmeyen ücretleri olursa da işverenler taşeron firmaların hak edişlerinden ödenmeyen ücretleri keserek işçilerin banka hesabına yatırmakla yükümlü tutulmuşlardır. Böylece taşeron işçilerin ücretleri garanti altına alınmıştır.

1.2. Taşeron İşçinin Ücretinin Takibi ve Hakedişlerden Kesilmesinde Kontrol Teşkilatının Sorumlulukları

Taşeron işçilerin ücretlerinin zamanında ödenip ödenmediğinin kontrolü için idarelere getirilen yükümlülükler sonrasında kamu ihale mevzuatında

tında gerekli düzenleme yapılması amacıyla Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik² yayımlanmış ve Yönetmeliğin eki Ek-8’de yer alan Hizmet İşleri Genel Şartnamesi’nin 38’inci maddesinde değişiklikler yapılmıştır. Bu düzenleme gereğince yüklenici çalıştırdığı işçilerin, işin yapılmakta olduğu bir işkolu veya meslekte aynı tipteki bu iş için mevzuatla kabul edilenlerden daha az elverişli olmayan şartlarda çalışmalarını ve ücret almalarını sağlayacaktır. Ücret, yan ödeme ve çalışma şartlarının toplu sözleşme veya mevzuatla tespit edilmemiş olması halinde yüklenici, en yakın ve uygun bir bölgedeki işkolu veya meslekteki aynı tip bir iş için mevzuatla tespit edilenlerden daha az elverişli olmayan ücret, yan ödeme ve çalışma şartlarını sağlayacaktır. Yüklenici, varsa alt yüklenicilerinin bu çalışma şartlarına uymalarını sağlamak için gerekli tedbirleri alacaktır.

6552 sayılı Kanun sonrası yapılan düzenleme gereğince de kontrol teşkilatı, yüklenici veya alt yüklenici tarafından istihdam edilen işçilerin ücretlerinin tam ve zamanında ödenip ödenmediğini her ay resen kontrol etmekle ayrıca bu konuda kendisine ulaşan başvuruları (talep ve ihbarları) ivedilikle değerlendirmekle yükümlüdür. Bu amaçla yüklenicinin hakediş istemesi üzerine, bu istek ve hakediş ödeneceği tarih (yaklaşık olarak), şantiye şefliği, işyeri ilan tahtası veya işçilerin toplu bulunduğu yerler gibi işçilerin görebileceği yerlere yazılı ilan asılmak suretiyle duyurulur. İlanın yapıldığı, kontrol teşkilatının ve yüklenici veya vekili ile işçi temsilcisinin imzaladıkları bir tutanakla tespit edilerek bu tutanağın bir kopyası hakedişin ödeme yerine gönderilir. Personel alacakları, hakediş raporunun

2) 25.10.2014 tarih ve 29156 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

düzenlendiği tarihten önceki (işçi ücretleri ödeme günü öncesindeki) günler için belirlenmiş sayılır. Bu tür alacakların üç (3) aylık tutarından fazlası hakkında idareye herhangi bir sorumluluk düşmez.

İdare tarafından gerek resen gerekse de başvuru üzerine bordroların ve/veya ücret ödemesini gösterir diğer bilgi ve belgelerin (yüklenici veya alt yüklenicinin kayıtları, puantaj, hesap pusulaları gibi) incelenmesi neticesinde ücret ve/veya yan ödemelerin eksik ödendiğinin veya ödenmediğinin tespit edilmesi halinde bu durumun yüklenici tarafından bordroya bağlanması sağlanır. Bu bordrolar hakediş raporu ile birlikte ödeme yerine gönderilir. Aynı zamanda, ücret ve/veya yan ödemelerin, ödenmeyen kısmı yüklenicinin hakedişinden kesilir ve tabi olunan mali mevzuat hükümleri çerçevesinde idare tarafından doğrudan işçinin banka hesabına yatırılır. Bu husus ayrıca bir tutanağa da bağlanır. Yüklenicinin iş verdiği alt yüklenicilerin gündelikçi, haftalıkçı veya aylıkçı olarak işyerinde çalıştırdığı işçi, personel ve teknik elemanların tamamı da yüklenicinin elemanları hükmünde olup, bunların ücretlerinin ödenmesinden de doğrudan doğruya yüklenici sorumludur. Yüklenici, bunların ücretleri hakkında da aynen kendi elemanları gibi ve yukarıda belirtildiği şekilde işlem yapmak zorundadır.

Personel alacaklarının kontrol edilebilmesi için yüklenici, teknik ve yönetici personeli ile işçilerine yaptığı ödemelerin bordrolarından birer kopyasını, bordroların düzenlenmesi tarihinden başlayarak en çok bir ay içinde, kontrol teşkilatına verecek ve bu bordrolarda teknik ve yönetici personel ile işçilerin sanatları ve çalıştıkları yerler, ad ve soyadları ile doğum yerleri ve tarihleri belirtilecektir. Bordrolarda yüklenicinin veya vekilinin imzası bulunacaktır.

2. TAŞERON İŞÇİNİN İZİN HAKKI VE KONTROL TEŞKİLATININ YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Kamu kurumlarında personel çalıştırılması-na dayalı hizmet alımı ihalesi ile çalıştırılan taşeron işçilerinin izin hakları, ihale sürelerinin genellikle yıllık olması nedeniyle hak edilmediği düşünülerek kullanılamamaktaydı. 6552 sayılı Kanun'la, bu konuda da işçilerin lehine bazı düzenlemeler yapılmıştır.

2.1. Taşeron İşçisinin Yıllık Ücretli İzne Hak Kazanması, Takibi ve Kullanılması

Taşeron işçilerinin yıllık ücretli izin hakları ile ilgili olarak 6552 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi ile 4857 sayılı Kanun'un "Yıllık ücretli iznin uygulanması" başlıklı 56'ncı maddesine "Alt işveren işçilerinden, alt işvereni değiştirdiği hâlde aynı işyerinde çalışmaya devam edenlerin yıllık ücretli izin süresi, aynı işyerinde çalıştıkları süreler dikkate alınarak hesaplanır. Asıl işveren, alt işveren tarafından çalıştırılan işçilerin hak kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin kullanılıp kullanılmadığını kontrol etmek ve ilgili yıl içinde kullanmasını sağlamakla, alt işveren ise altıncı fıkraya göre tutmak zorunda olduğu izin kayıt belgesinin bir örneğini asıl işverene vermekle yükümlüdür." fıkrası eklenmiştir.

Bu düzenleme ile kamu kurumlarında personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalelerinde hizmet alımı yapılan firma değişse de taşeron personeli olarak çalışan işçinin aynı kamu idaresinde çalıştırılmaya devam edilmesi halinde ücretli yıllık izin sürelerinin işçinin aynı işyerinde varsa daha önceki çalışmalarını dikkate alınarak hesaplanması öngörülmüştür.

Bu durumda asıl işveren (idare) alt işveren tarafından çalıştırılan işçilerin hak kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin kullanılıp kullanılmadığını kontrol etmek zorundadır.

İdareler, yüklenici işçilerinin varsa yıllık ücretli izinlerini ait olduğu yılda kullanılmasını sağlayacaktır. Alt işveren tutmak zorunda olduğu izin kayıt belgesinin bir örneğini asıl işverene vermekle yükümlüdür. Hizmet İşleri Genel Şartnamesi'nin 38'inci maddesinde de yüklenici tarafından en fazla üç ayda bir izin kayıt belgelerinin bir örneğinin kontrol teşkilatına verileceği düzenlenmektedir.

2.2. Taşeron İşçilerin Yıllık İzinleri İle İlgili Kamu İhale Genel Tebliğinde Yapılan Değişiklikler

Taşeron işçilerin ücretli yıllık izinleri ile ilgili olarak Kamu İhale Genel Tebliğinde de gerekli değişiklikler yapılmıştır³. Bu değişiklik ile Kamu İhale Genel Tebliğinin 78.25'inci maddesinin son cümlesi "Ayrıca idareler ve yükleniciler, işçilerin yıllık ücretli izin haklarını kullanmasına ilişkin olarak 4857 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerinde öngörülen yükümlülüklerle uymak zorundadır." şeklinde değiştirilmiştir. Bu düzenleme neticesinde de ihale dokümanında günlük olarak belli sayıda personelin idarenin iş yerinde bulunması gerektiğine ilişkin düzenleme yapılan ihalelerde, 4857 sayılı Kanun'un 55'inci maddesi uyarınca izne hak kazanan işçilerin izin hakları idarenin belirleyeceği takvim çerçevesinde kullanılacak ve izin kullanan işçiler fiilen çalışan işçi sayısına dahil kabul edileceğinden, izin kullanan işçilerin yerine başka işçilerin getirilerek sayının tamamlanması talep edilmeyecektir. İdarelerin, ihale konusu işte çalıştırılması istenen personel sayısını bu hususu dikkate

3) 25.10.2014 tarih ve 29156 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

olarak belirlemeleri gerekmektedir. Ayrıca idareler ve yükleniciler, işçilerin yıllık ücretli izin haklarını kullanmasına ilişkin olarak 4857 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerinde öngörülen yükümlülüklerle uymak zorundadır.

3. KIDEM TAZMİNATINA HAK KAZANMA VE TAŞERON İŞÇİNİN KIDEM TAZMİNATI HAKKI

Çalışanların kıdem tazminatına hak kazanmalarına ilişkin usul ve esaslara 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14'üncü maddesinde yer verilmiştir. Bu düzenlemeye göre genel olarak İş Kanunu'na tabi çalışan işçilerin kıdem tazminatları, hizmet sözleşmelerinin;

- İşverenleri tarafından ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzeri sebepler⁴ dışında,
- Kendileri tarafından haklı bir nedenle⁵ derhal,
- Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla,
- Bağlı bulundukları kanunla kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla,
- Yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen sigortalılık süresini ve prim ödeme gün sayısını tamamlayarak yaşlılık aylığı bağlanması için gerekli yaş⁶ beklemek üzere kendi istekleri ile işten ayrılmaları nedeniyle,

Sonlanması veya kadının evlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde kendi arzusu ile sona ermesi veya işçinin ölümü sebebiyle son bulması halinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet sözleşmesinin devamı süresince her geçen tam yılı için işverenince işçiye otuz günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenmektedir.

Ayrıca 1475 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı alt bendi 08.09.1999 tarihinde 4447 sayılı Kanun'la değiştirildiğinden

4) 4857 sayılı İş Kanunu'nun 25/II fıkrasında sayılı sebepler.

5) 4857 sayılı İş Kanunu'nun 24'üncü maddesinde sayılı sebepler

6) Sigortalıların 506 Sayılı Kanun'un 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (a) ve (b) alt bentlerinde öngörülen yaşlar dışında kalan diğer şartları veya aynı Kanun'un Geçici 81'inci maddesinde belirlenen kriterlere göre tabi oldukları yaşları kastedilmektedir.

yalnızca yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen sigortalılık süresini ve prim ödeme gün sayısını tamamlayarak kendi istekleri ile iş akdini sonlandıranlara kıdem tazminatı ödenmesine 08.09.1999 tarihinden itibaren başlanmıştır. Bu nedenle,

- Çalışmaya 08.09.1999 tarihinden önce başlayanlar için aylığa hak kazanma koşullarından yaş dışında en az 15 yıllık sigortalılık süresi ve 3600 gün prim ödeme gün sayısını,
- Çalışmaya 08.09.1999 tarihinden sonra başlayanlar için ise, yaş koşulu dışında kalan 7000 gün prim ödeme gün sayısını veya 25 yıllık sigortalılık süresini ve 4500 gün prim ödeme gün sayısını,

tamamlandıktan sonra iş akdini kendi istekleri ile sonlandıranlar kıdem tazminatından yararlandırılmaktadırlar.

3.1. Torba Yasa Sonrası Taşeron İşçisinin Kıdem Tazminatı

Kamu kurumlarında personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalesi ile çalıştırılan taşeron işçilerinin kıdem tazminatı hakları ile ilgili olarak torba yasanın 8'inci maddesi ile 4857 sayılı Kanun'un "Bazı kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların kıdem tazminatı" başlıklı 112'nci maddesine eklenen hüküm gereğince öncelikle kamu kurumlarında çalışan taşeron işçilerin çalıştıkları sürelerinin kurumun değişmiş olmasına bakılmaksızın kıdem tazminatlarında dikkate alınması ve çalışmakta olduğu kamu kurumu tarafından taşeron işçiye ödenmesi öngörülmüştür.

Farklı kamu kurum veya kuruluşlarında aynı taşeron işverence aynı iş sözleşmesi kapsamında çalıştırılmış taşeron işçi-

lerin kıdem tazminatının hesaplanmasına esas hizmet süresinde farklı kamu kurum ve kuruluşuna ait işyerlerinde geçen hizmet sürelerinin toplamı esas alınacaktır. Kıdem tazminatlarının ise çalıştırıldıkları son kamu kurumu tarafından ödenmesi de öngörülmüştür. Bir taşeron firmasının 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında bulunan idarelere ait işyerleri dışında bir işyerinde çalıştırılmaya devam ettikleri ve bu şekilde çalıştırıldığı sırada iş sözleşmesi kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona eren taşeron işçinin kıdem tazminatı, işçinin yazılı talebiyle kıdem tazminatının söz konusu kamu kurum veya kuruluşlarına ait işyerlerinde geçen süreye ilişkin kısmı, kamu kurum veya kuruluşuna ait çalıştığı son işyerindeki ücretinin yılları itibarıyla asgari ücret artış oranları dikkate alınarak güncellenmiş miktarı üzerinden hesaplanarak çalıştığı son kamu kurum veya kuruluşu tarafından ödenmesi de öngörülmüştür.

Taşeron işçinin son çalıştığı kamu işyeri haricinde varsa farklı kamu kurum veya kuruluşlarına ait işyerlerinde geçen hizmet sürelerinin toplamı üzerinden kıdem tazminatı ödenmesi hâlinde, kıdem tazminatı ödemesini gerçekleştiren son kamu kurum veya kuruluşu, ödenen kıdem tazminatı tutarının diğer kamu kurum veya kuruluşlarında geçen hizmet süresine ilişkin kısmını ilgili kamu kurum veya kuruluşundan tahsil edecektir. Ancak, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri arasında kurumlar arasında ayrıca bir tahsil işlemi yapılmayacaktır.

3.2. Taşeron İşçilerin Kıdem Tazminatlı İle İlgili Kamu İhale Genel Tebliğinde Yapılan Değişiklikler

Taşeron işçilerin kıdem tazminatı haklarının gelmesi ile birlikte Kamu İhale Genel Tebliğinde de gerekli değişiklikler yapılmıştır⁷. Bu değişiklik ile aynı Tebliğin 78.30'uncu maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan "kıdem ve ihbar tazminatları," ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır. Kamu İhale Genel Tebliğinin personel çalıştırıl-

7) 25.10.2014 tarih ve 29156 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

masına dayalı hizmet alımı ihalelerinde isteklilerin teklif bedelleri varsa yüklenici karı ile hangi bileşenlerden oluşacağına dair yapılan değişiklik ile bileşenlerden kıdem ve ihbar tazminatları çıkarılmıştır. Bu düzenleme neticesinde de personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalelerinde isteklilerin teklif bedelleri varsa yüklenici karı ile aşağıdaki bileşenlerden oluşacaktır:

1) “Asgari İşçilik Maliyeti”: İhale tarihinde yürürlükte bulunan brüt asgari ücret veya idari şartnamede brüt asgari ücretin yüzde (%) fazlası olarak belirlenen ücret (ulusal bayram ve genel tatil günleri ile fazla çalışma saatlerine ilişkin ücretler dahil), nakdi yemek ve yol bedeli gibi prime esas kazancın hesabında esas alınan işçiliğe bağlı diğer ödemeler ve işveren sigorta primlerinin toplam tutarı asgari işçilik maliyetini oluşturur.

2) “İşçilikle Bağlantılı Ayni Giderler”: İdari şartnamede işçi sayısı ile bağlantı olarak teklife dahil edilmesi öngörülen ayni giderler teklif bileşeni kabul edilir.

3) “Hizmetin Yürütülmesine Yardımcı Unsurlar”: İhale konusu hizmet işinin yürütülmesinde yardımcı nitelikte olan ve idari şartnamede belirtilen unsurlar teklif bileşeni kabul edilir.

4) “Sözleşme Giderleri ve Genel Giderler”: İhale ve sözleşmeye ilişkin damga vergileri, Kamu İhale Kurumu payı ve noter masrafları gibi sözleşme giderleri ile amortisman ihale konusu işte kullanılacak giyim gideri, oryantasyon (ihale konusu işe uyum) eğitimi gideri, 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu uyarınca işyeri hekimliği ve iş güvenliği uzmanı ücreti ile çalışanlara verilecek eğitim gideri, silahlı atış eğitim gideri, özel güvenlik mali sorumluluk sigortası gideri, yaka kartı, önemli bir bileşen olarak değerlendirilmeyen

ilaçlama gideri, toplu ulaşım kartı bedeli ve bu nitelikteki genel giderleri karşılamak üzere, birim fiyat teklif cetvelinde yer alan her bir işçilik birim fiyatı üzerinden; işçi sayısı üzerinden teklif alınması idarece uygun görülmeyen iş kalemi/kalemleri için ise çalıştırılacak her bir personelin işçilik maliyeti üzerinden, % 4 oranında hesaplanan sözleşme giderleri ve genel giderler teklif bileşeni olarak kabul edilir.

3.3. Taşeron İşçilerin Kıdem Tazminatlarının Ödenmesi Hakkında Yönetmelik Kapsamında Değerlendirme

Kamu İhale Kanunu'na Göre İhale Edilen Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımları Kapsamında İstihdam Edilen İşçilerin Kıdem Tazminatlarının Ödenmesi Hakkında Yönetmelik ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca yapılan ihaleler kapsamında, alt işverenler tarafından çalıştırılan taşeron işçilerin kıdem tazminatlarının ödenmesinde;

- Kamu kurum veya kuruluşlarında geçen hizmet sürelerinin hesaplanması,
- Alt işveren ile alt işveren işçisinden istenecek belgeler,
- Merkezi yönetim kapsamı dışındaki kamu kurum veya kuruluşları arasındaki hizmet sürelerine tekabül eden tutarların tahsil ve ödeme işlemleri,
- İşçinin başvurusu,
- İşçinin hizmet cetvelinin düzenlenmesi,
- İşçiler için özlük dosyası oluşturulması,

ile diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

3.3.1. Çalışmasının Tamamı Aynı Belediyede Geçmiş Taşeron İşçinin Kıdem Tazminatı

Alt işverenlerinin değişip değişmediğine bakılmaksızın aralıksız olarak aynı belediyeye ait işyerlerinde çalışan işçilerin kıdem tazminatına esas hizmet süreleri, bu işyerlerinde 4734 sayılı

lı Kanun'un 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca yapılan ihaleler kapsamında geçen toplam çalışma süreleri esas alınarak tespit edilecektir. Son alt işverenleri ile yapılmış olan iş sözleşmeleri kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde sona eren işçilerin aynı belediyede geçmiş sürelerine ilişkin kıdem tazminatları ilgili belediye tarafından ödenecektir.

3.3.2. Farklı Belediyelerde veya Kamu Kurumlarında Çalışması Bulunan Taşeron İşçinin Kıdem Tazminatı

Yönetmelik ile taşeron işçilerin kıdem tazminatlarının ödenmesine ilişkin olarak belirlenen usul ve esaslardan özellikle taşeron işçilerin farklı belediyelerde veya kamu kurumlarında geçen çalışma süreleri için kıdem tazminatı ödenmesi belediyeler açısından önemlidir. Aynı alt işveren tarafından ve aynı iş sözleşmesine tabi olarak farklı belediyelerde veya başka kamu kurumlarında çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatına esas hizmet süreleri, 4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında farklı kamu kurum veya kuruluşuna ait işyerlerinde geçen hizmet sürelerinin toplamı esas alınarak tespit edilecektir. Farklı belediye veya diğer kamu kurumlarında çalıştırılan işçilerden son alt işvereni ile yapılmış olan iş sözleşmeleri kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona erenlerin kapsamındaki toplam çalışma sürelerine ilişkin kıdem tazminatları, çalıştırıldığı son belediye veya son kamu kurumu tarafından ödenecektir.

Taşeron işçinin çalıştığı son belediye tarafından farklı belediye veya diğer kamu kurumlarına ait işyerlerinde

geçen hizmet sürelerinin toplamı üzerinden kıdem tazminatı ödenmesi halinde, kıdem tazminatı ödemesini gerçekleştiren son belediye ödenen kıdem tazminatı tutarının diğer belediye veya diğer kamu kurumlarında geçen hizmet süresine ilişkin kısmını ilgili belediye veya kamu kurumundan tahsil edecektir. Ancak, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerinde yer alan kamu kurum veya kuruluşları arasında bir hesaplaşma ve tahsil işlemi yapılmayacaktır.

3.3.3. Taşeron İşçinin Özlük Dosyasının Oluşturulması

Taşeron işçilere kıdem tazminatı ödenmesinde kurumlarca yapılması gereken en önemli konulardan birisi de her bir ihale için, ihale dokümanı ve ihale sözleşmesi ile birlikte bu ihale kapsamında çalışan her bir işçinin;

- Nüfus bilgilerini,
- İşe başlama ve işten ayrılma tarihlerini ve nedenini,
- Çalışma sürelerini,
- Ücret ve diğer mali haklarını,
- Yıllık izin kullanımına dair bilgilerini,
- Sigorta kayıtlarını,

içeren bir özlük dosyası oluşturulması gerekmektedir. Bu kapsamda da kıdem tazminatı talebinde bulunan işçinin hizmet cetveli, ihale dokümanı ve ihale sözleşmesi ile özlük dosyası esas alınarak düzenlenecektir.

4. SONUÇ

Kamu kurum ve kuruluşlarınca personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında yapılan ihaleler ile çalıştırılan taşeron işçilerinin yıllardır süregelen ve verilmeyen haklarının 6552 sayılı Kanun ile verilmiş olması özellikle taşeron işçilerinin çalışma hayatı ile ilgili yeni bir dönemi de başlatmıştır. Bu kapsamda 6552 sayılı Kanun gereğince taşeron işçilerinin ücretli yıllık izinlerinin kullanılması konusunda kontrol teşkilatlarının uygulamayı sıkı bir şekilde takip etmesi ve taşeron işçisinin ait olunan yıla ait ücretli izin süresinin kullanılması konusunda azami dikkati göstermeleri gerekmektedir. Ancak bu konuda uygulamada tartışmalı birkaç husus bulunmaktadır. 4857 sayılı Kanun uyarınca işçilere verilecek yıllık ücretli izin süresi, hizmet süresi;

- a) Bir yıldan beş yıla kadar (beş yıl dahil) olanlara on dört günden,
- b) Beş yıldan fazla onbeş yıldan az olanlara yirmi günden,
- c) Onbeş yıl (dahil) ve daha fazla olanlara yirmialtı günden,

az olamamaktadır. Yer altı işlerinde çalışan işçilerin yıllık ücretli izin süreleri dörder gün arttırılarak uygulanmaktadır. Ancak onsekiz ve daha küçük yaştaki işçilerle elli ve daha yukarı yaştaki işçilere verilecek yıllık ücretli izin süresi yirmi günden az olamamaktadır. Bu durumda da kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki süreleri taşeron işçilerin yıllık ücretli izin sürelerinin belirlenmesinde dikkate alınacak mıdır? Dikkate alınırsa bu geçmiş süreleri için yıllık izin hakları doğacak mıdır? Geçmiş süreleri için yıllık izin süresi hakları doğarsa bu durumda da işten ayrıldıkları zaman kullanmamış oldukları geçmiş dönem yıllık izin süreleri için izin ücreti ödenecek midir? Bu konuların bir an önce ikincil mevzuatla açıklığa kavuşması gerekmektedir. Kıdem tazminatları hususunda da taşeron işçilerin torba yasanın yürürlüğünden önceki çalışmalar için tazminat ödenip ödenmeyeceği hususu en çok merak edilen konuların başında gelmektedir.

Kanaatimizce yıllık izin hususunda geçmiş yıllar da yıllık izin süresini belirlenmesinde dikkate alınması ancak geçmiş yıllar için birikmiş ve kullanılmamış izin süresinin belirlenmemesi gerekmektedir. Kıdem tazminatı hususunda da geçmiş yılların kıdem tazminatına esas sürenin belirlenmesinde dikkate alınması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu Görevlisine Hatalı Ödeme, Geri Alınma Süreci ve Zamanaşımı

Yasin ÖNCÜ

Denetçi / Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu çerçevesinde kamu personeline yaptığı göreve karşılık olarak ödenen maaşın, çeşitli nedenlerle ödenmesi gereken tutardan daha fazla ödenmesi her zaman söz konusu olabilmektedir. Bu nitelikteki hatalı ödemelerin bir kısmı ilgili personelin fiil ve tutumundan kaynaklanmış olabileceği gibi, kamu personelinin hiçbir dahli olmadan idare veya bankadan kaynaklanan bir hatadan da gerçekleşmiş olabileceği tartışma götürmeyen bir gerçektir.

Dolayısıyla, bahse konu hatalı ödemenin tespiti ile birlikte geri ödenmesi ve ödemenin kamu zararı olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği hususu önem arz etmektedir. Bu bağlamda, öncelikle memura yapılan hatalı ödemenin kamu zararı kapsamına girip girmediği ortaya konulduktan sonra, ilgili

mevzuat çerçevesinde yapılacak değerlendirmeler ışığında, bahse konu hatalı ödemenin hangi süre içerisinde istenilebileceği hususuna açıklık getirilecektir.

Konuya ilişkin bu hususta yapacağımız değerlendirmelerde, idareler açısından yasal düzenleme gibi bağlayıcılık arz eden 1973 tarihli Danıştay İçtihadı Birleştirme Kararı ile çalışma konusuyla bağlantılı diğer yargı kararları da ayrıca dikkate alınacak ve idare kararları üzerindeki yansımaları irdelenecektir.

1. KAMU PERSONELİNE YAPILAN ÖDEMLER VE KAMU ZARARI KAVRAMI

Öncelikli olarak kamu zararı kavramının 10.12.2003 tarihli, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu¹ ile mali mevzu-

1) Mezkur Kanun, 24.12.2003 tarihli, 25326 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

atımıza girdiğini ifade edebiliriz. Zira anılan Kanun'un 71'inci maddesinde kamu zararı "kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır" şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Kanun'un 71'inci maddesine dayanılarak hazırlanan ve tespit edilen kamu zararlarının tahsiline ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla hazırlanan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik² ise, düzenleyici ve denetleyici kurumlar hariç olmak üzere, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde tespit edilen kamu zararlarından doğan alacakları kapsamaktadır.

Ancak kamu zararının mevzuatımıza yansması sadece anılan Kanun ve Yönetmelik ile sınırlı kalmamış, alt düzey mevzuatta da çeşitli ilke ve esaslar belirlenmiştir. Özellikle Muhasebat Genel Müdürlüğünün konuyla bağlantılı 16 Sıra No'lu Genel Tebliği³ (Kişilerden Alacaklar) uygulama açısından önem arz eden diğer bir düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu doğrultuda, konuya ilişkin yargı kararları ve idari düzenlemelerde ağırlıklı olarak Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu'nun 22.12.1973 tarihli, E: 1968/8, K: 1973/14 sayılı Kararı'nın⁴ referans alınan temel düzenleme olduğunu söyleyebiliriz.

Öte yandan, 5018 sayılı Kanunu'nun 71'inci maddesine göre, mevzuata aykırı karar, işlem, eylem veya ihmali sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması kamu zararı olarak tanımlanmış olmakla birlikte, aynı maddenin "g" bendinde "Mevzuatta öngörülmediği halde ödeme yapılması" kamu zararı kapsamında değerlendirilmiş ve anılan maddenin uygulamasına yönelik olarak çıkartılan Kamu Zararlarının Tahsi-

line İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 17'nci maddesine göre de yersiz ve fazla ödemelerde kamu zararının, ödemenin yapıldığı tarihte gerçekleşeceği açıkça vurgulanmıştır.

2. HATALI ÖDEMELERİN GERİ İSTENME SÜRECİ VE UYGULANACAK FAİZ ORANI

Üst kısımda ismen yer verdiğimiz Maliye Bakanlığının (Muhasebat Genel Müdürlüğü) 16 Sıra No'lu Kişilerden Alacaklar Genel Tebliği'nde, bütçe içi ve bütçe dışı işlemlerden doğan yersiz, fazla ve haksız ödemeler ile bunlar için tahakkuk ettirilecek faizlerin kişilerden alacaklar hesabında izlenmesi gerektiği hususu açıkça belirtilmiştir.

Ayrıca söz konusu Tebliğde, 1973 tarihli Danıştay Kararı'na da değinilmiş ve kişilerden alacaklar konusunu oluşturan yersiz, fazla ve haksız ödemelerin geri alınmasında içtihatların, hukukun yazılı kaynakları arasında sayıldığı ve içtihadı birleştirme kararlarının, benzer olaylarda mahkemeleri bağlayıcı bir nitelik kazanmış bulunduğu gerekçesiyle, idarelerin yapacakları işlemlerde anılan kararı göz önünde bulundurması gerektiği ifade edilmiştir.

Bahse konu Genel Tebliğe göre;

- Kanun'a aykırı şekilde yapılan terfi veya intibak işlemine ya da başka usulde yapılan yersiz veya fazla ödemeye o memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi ya da idareyi aldatıcı belge ibraz etmesi sebep olmuşsa,

- İdarece yapılan işlem, yapıldığı tarih itibarıyla, idare hukuku yönünden yoklukla malûl (sakat) ise ve özel hu-

2) Söz konusu Yönetmelik, 19.10.2006 tarihli, 26324 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

3) Bahse konu Genel Tebliğ, 20.02.2005 tarihli, 25379 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

4) Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun, 22/12/1973 tarihli ve E. No. 1968/8, K.No.1973-14 sayılı Kararı 14/6/1974 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

kuk yönünden de mutlak butlan ile sakat olmuşsa,

- Yapılan terfi ve intibakta memurun kolayca anlayabileceği kadar açık bir hata mevcut olduğu halde idareyi haberdar etmemişse,

yapılan fazla ödemelerin dayanağı olan hukuka aykırı işlemlerin, 60 günlük süreye bağlı kalınmaksızın her zaman geri alınması mümkün bulunmaktadır. Ancak bu hukuka aykırı işlem sebebiyle yapılan fazla, yersiz ve haksız ödemelerin geri alınmasında genel hükümlere göre zamanaşımı süresinin dikkate alınması gerekmektedir.

Buna karşın, yukarıda belirtilen istisnai haller dışında kalan ve idarenin kendi ihmali ve bilgi azlığı gibi nedenlerden kaynaklanan idari işlemlere dayanılarak yapılan fazla ve yersiz ödemelerin ise (Örneğin; bir memura, memurun bilgisi dışında idarece fazla ve yersiz maaş, ücret, tazminat ... ödenmesi gibi), ödemenin yapıldığı tarihten başlamak üzere 60 günlük dava açma süresi içinde geri istenmesi mümkündür. Bu durumda kamu görevlilerinin herhangi bir tazmin kararıyla karşı karşıya kalmamaları için, fazla ödenen paraların genel hükümlere göre zaman aşımı süresi içinde tahsili gerekmektedir.” düzenlemesi yer almaktadır.

Görüldüğü üzere, fazla ödeme yokluk, mutlak butlan veya açık hata, kişinin hilesi ve benzeri bir nedene dayanılarak yapılmış ise sebepsiz zenginleşme olarak kabul edilip, fazla ödemenin tamamı ilgisinden talep edilmelidir. Sebepsiz zenginleşme olarak değerlendirilemeyecek ise hukuki açıdan tam ve eksiksiz olarak doğmuş bir idari işlem olarak kabul edilmekte ve sadece iptal davası açma süresi sınırı dâhilinde son 60 günlük süre içinde ödenen tutarların iadesi talep edilebilmektedir.

Maaş ve benzeri adlar altında yapılan fazla ve yersiz ödemelerin tahsil edilmesinde esas alınacak ve tahsile dayanak oluşturacak mevzuat hükmünün doğru bir şekilde tespit edilmesi hem zamanaşımı hem de faiz hesaplanması bakımından da önem arz etmektedir.

Nitekim üst kısımda vurgulanan 16 Sıra No’lu Kişilerden Alacaklar Genel Tebliğine öncelikle baktığımızda, söz konusu Tebliğe göre, Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun, 14/06/1974 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 22/12/1973 tarihli ve E. No. 1968/8, K.No.1973-14 sayılı bağlayıcı kararı ışığında, idarenin; yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde, süre aranmaksızın kanunsuz ödediği meblağ her zaman geri alınabilecektir.

Öte yandan, mezkur Genel Tebliğin “A-Alacakların Takip ve Tahsilinde Uyulacak Esaslar” başlıklı bölümünde, “...6183 sayılı Kanun uygulamasına girmeyen kişilerden alacaklara ilişkin alacakların genel hükümlere göre takip ve tahsili için hazırlanan dosyaların ... gönderilmesi gerekmektedir...” denilmektedir.

Aynı Tebliğin “B-Kanuni Faiz Oranları” başlıklı bölümünde, “Kişilerden alacakların tahsilinde”, Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu’na göre faiz ödenmesi gerektiği gerekçesiyle 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun hükümlerine göre faiz uygulanması gerektiği ifade edilmiştir. Söz konusu oran hali hazırda yıllık yüzde 9 olarak belirlenmiştir

“C-Faiz Başlangıç Tarihi” başlıklı bölümünde ise; “...Fazla ve yersiz ödemelerden doğanlar da, idarenin geri isteme iradesinin borçluya ulaştığı (Fazla ve yersiz ödemelerden doğan Devlet alacaklarında faiz başlangıç tarihi, geri isteme iradesinin borçluya ulaştığı tarih olup, tahakkuk daireleri ve saymanlıkların

borçlunun, borcunu ödemesi için en kısa sürede ihtarda bulunulması konusunda gerekli titizliği göstermeleri gerekmektedir.) ... tarihten itibaren, faiz uygulanmak suretiyle tahsil edilecektir.” ifadesi yer almaktadır.

Açıklandığı üzere, bahse konu Genel Tebliğe göre, haksız iktisap bir diğer ifadeyle sebepsiz zenginleşmeye dayanan fazla ve yersiz ödemelerin tamamı genel hükümlere göre ilgisinden talep edilmesi gerekmekte olup, bu da sebepsiz zenginleşme nedeniyle Borçlar Kanunu kapsamına girmektedir.

Buna karşın, 5018 sayılı Kanun ve bu Kanun’a dayanılarak hazırlanan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’te ise 16 Seri No’lu Genel Tebliğden farklı bir bakış açısı söz konusudur. Bahse konu Yönetmeliğin ”Kamu zararından doğan alacakların tahsil şekilleri” başlıklı 12’nci maddesinde; “Kamu zararından doğan alacaklar, sorumlulardan ve/veya ilgililerden, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte tahsil edilir.” denilmektedir.

Nitekim 21.07.1953 tarihli, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun⁵⁾’un “Kanun’un şümulü” başlıklı 1’inci maddesinde; “Devlete, vilayet hususi idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhake-me masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer’i amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit

5) Anılan Kanun, 28.07.1953 tarihli, 8469 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

olan diğer alacakları ile bunların takip masrafları hakkında bu Kanun hükümleri tatbik olunur...” hükmü yer almaktadır. Böylelikle sebepsiz zenginleşmeden kaynaklanan alacakların 6183 sayılı Kanun kapsamı dışında tutulduğunu söyleyebiliriz.

Bu itibarla, kazanılmış hak olarak kabul edildiği için sebepsiz zenginleşme kapsamına girmeyen ve idare hukuku kapsamı içinde kalan fazla maaş ödemeleri ile ilgili tahsilâtların, borçlar hukuku hükümleri çerçevesinde tahsilinin uygun olmadığı; zira kamu hizmeti ile doğrudan ilgili olan fazla ve yersiz ödemelerin tahsilâtının 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’a göre gerçekleştirilmesinin daha uygun olacağını düşünmekteyiz.

3. YARGI KARARLARI VE İLGİLİ MEVZUAT IŞIĞINDA KONUNUN İRDELENMESİ

Daha önce ifade ettiğimiz üzere, 5018 sayılı Kanun’un 71’inci maddesine dayanılarak hazırlanan “Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” gereği kamu görevlisine yapılan fazla ve yersiz ödemelerin, ilgisinden zararın oluştuğu günden itibaren hesaplanacak yasal faizi ile birlikte talep edilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, idare ile kişiler arasındaki anlaşmazlıkları inceleyen yargı mercii olan Danıştay tarafından bu hususta değişik kararlar alınmış olmakla birlikte; 22.12.1973 tarihinde, Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu tarafından kamu görevlilerine menfaat sağlayan hatalı işlemlerin geri alınması hakkında derleyici ve bağlayıcı bir niteliğe sahip 1973/14 sayılı Karar verilmiştir.

Daha önce kısmen bilgi verdiğimiz Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun söz konusu Kararında; İdarenin yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde süre aranmaksızın kanunsuz terfi veya intibaka dayanarak ödediği meblağı her zaman geri alabileceği, bunun dışında kalan hallerde hatalı ödemelerin istirdadının hatalı ödemenin ilk yapıldığı tarihten başlamak üzere dava açma süresi olan 90 (60) gün içinde

kabil olduğu ve bu süre geçtikten sonra istirdat edilemeyeceği belirtilmiş, anılan kararın gerekçe-sinde iyi niyet kuralı üzerinde de durularak, idarenin sakat ve dolayısıyla hukuka aykırı terfi veya intibak işlemine, idare edilenin gerçek dışı beyanı veya hilesi sebep olmuşsa ya da geri alınan idari işlem yok denilecek kadar sakatlık taşımakta ise, yahut yapılan ödemelerde idare edilenin kolayca anlayabileceği kadar açık bir hata bulunmaktaysa ve idareyi bu konuda haberdar etme-mişse, memurun iyi niyetinden söz etmeye imkân olmadığı ve bu işlemlere dayanılarak yapılan ödemeler için süre düşünölemeyeceği, bu ödemelerin her zaman geri alınabileceği ancak, bunun dışındaki hatalı ödemeler için memurun iyi niyetinin istikrar ve kanunilik kadar önemli bir kural olduğu ve bu nedenle belirtilen istisnalar dışındaki hatalı ödemelerin o tarihte dava açma süresi olan 90 (60) gün içinde geri alınabileceğine vurgu yapılmıştır.

Böylelikle, bahse konu Karara göre, idareler hatalı ödemelerini ancak idari dava süresi olan 60 gün içinde geri alabileceklerdir. Eğer hatalı ödeme yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı be-yanı veya hilesi nedeniyle ortaya çıkmışsa, süre sınırı aranmaksızın (60 günlük süre de dikkate alınmadan), yapılan fazla ödeme geri alınabilecektir.

Benzer şekilde, Askeri Yüksek idare Mahkemesi 2'nci Dairesinin 15/05/1996 E.1995/799, K.1996/473 sayılı Kararında ise; "Ancak, bir kamu görevlisine fazla ödeme yapılması durumun-da fazladan ödenen paranın idari dava açma süresi geçtikten sonra o kamu görevlisinden iste-nemeyeceğini söylemenin hukuki ve mantıki dayanağı yoktur. Kanun'a uygun olmayan ödeme sonucunda kişiler kendilerine ait olmayanı geri vermek zorundadırlar. Bu düşünce sebepsiz zen-ginleşme müessesesinin temelini oluşturur. Davalı idare, sehven ödediği fazla tazminat miktarını Borçlar Hukuku'nun sebepsiz zenginleşme kurallarına dayanarak adliye mahkemelerinde açaca-ğı dava ile isteyebilecektir. Aksine, bir düşünce tarzı idarenin kamu görevlilerine yapmış olduğu hatalı ödemeleri, gerek ödeme yapılan kişilerden ve gerekse ödemeyi yapan görevlilerden geri alamayacağı gibi bir sonuç doğurur. Bu durum ise idareyi işlemez ve iş göremez bir hale koyar ki, bu tür bir sonucun hukukça savunulması mümkün değildir." denilmektedir.

Ayrıca, idarenin hatalı ödemeleri geri isteme hak/yetkisine ilişkin; Yargıtay Hukuk Genel Ku-rulunun 27/0111973 tarihli ve 1972-6 Esas, 1973-2 Karar numaralı İçtihadı Birleştirme Kararı ile 05/12/1984 tarihli ve 1982-387 Esas, 1984-997 sayılı Kararı da bulunmaktadır. Buna göre, idarelerce fazla veya yersiz ödenen miktarların 60 günlük süre içerisinde idari işlemle, bu süre geçtikten sonra da genel hükümlere göre geri istenebileceği ifade edilmiştir.

Çalışma konumuzla bağlantılı Danıştay İkinci Dairesi tarafından verilen 2010/6876 Esas ve 2010/5111 Karar ile 2010/6877 Esas ve 2010/5117 Karar numaralı farklı kararlarda ise, Devlet memurlarına sehven ya da mevzuatın yorumunda hataya düşölerek yapılan aylık ve ücret far-kı ödemelerinin, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında tahsil edilip edilemeyeceği hususu değerlendirilmiş ve sonuçta, mevzuatta ödenmesi öngörölmele birlikte mevzuatın yorumunda hataya düşölmele veya ihmal ve kasıt yoluyla fazla ödeme yapılması hal-leri sayılmadığından yapılan ödemenin kamu zararı olmadığı sonucuna varılmıştır.

Buna karşın, daha önce yer verilen Muhasebat Genel Müdürlüğünün (Sıra No:16) Kişilerden Ala-caklar Genel Tebliğinde; "Bütçe içi ve bütçe dışı işlemlerden doğan yersiz, fazla ve haksız ödeme-ler ", kişilerden alacaklar konusunu oluşturmaktadır. Söz konusu Tebliğde, kişilerden alacaklar konusunu oluşturan yersiz, fazla ve haksız ödemelerin geri alınmasına ilişkin olarak tesis edilen işlemler bakımından, Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun, 14/6/1974 tarihli Resmi Gaze-

te'de yayımlanan 22/12/1973 tarihli ve E. No. 1968/8, K.No.1973-14 sayılı Kararı'nın göz önünde bulundurulması gerektiğine vurgu yapılmıştır.

Öte yandan, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinin ilk fıkra hükmü ile akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğan alacakların takip ve tahsili, Kanun'un kapsamı (özel kanunlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla) dışında bırakılmıştır. Bu nedenle, 6183 sayılı Kanun uygulamasına girmeyen kişilerden alacakların genel hükümlere göre takip ve tahsili gerekmektedir.

Dolayısıyla, kişilerden alacakların tahsilinde Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu'na göre faiz ödenmesinin öngörülmesi halinde, süreçte 04/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun hükümlerine göre faiz hesaplanması gerekmektedir. Keza, yersiz yapılan bu ödemeler, Borçlar Kanunu hükümlerine göre sebepsiz zenginleşme nedeni sayılmaktadır.

Faiz başlangıç tarihi ise; Kişilerden alacaklar hesabına alınarak takip ve tahsili gereken alacaklardan, fazla ve yersiz ödemelerden doğanlarda, idarenin geri isteme iradesinin borçluya ulaştığı (Fazla ve yersiz ödemelerden doğan Devlet alacaklarında faiz başlangıç tarihi, geri isteme iradesinin borçluya ulaştığı tarihtir) tarihten itibaren tahsilat sürecinde faiz uygulanması söz konusudur.

Yukarıda yer verdiğimiz üzere, Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliğine göre, bu nitelikteki hatalı ödemeler sebepsiz zenginleşme sa-

yılmakta ve Borçlar Kanunu'nda yer alan zamanaşımı hükümlerine göre tahsili öngörülmektedir. Yine dikkat çekici diğer bir husus ise faizin 3095 sayılı Kanun'a göre hesaplandığı ve geçmişe dönük olarak (faiz) işletilmediğidir. Zira, faiz işleme tarihi idarenin iradesinin, borçluya ulaştığı tarih olarak dikkate alınmaktadır.

Buna karşın, Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te ise, kamu zararının belirlenmesinde, "...g) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması" esas alınmaktadır. Kamu zararının oluştuğu tarih ise; mevzuatında öngörülmediği halde yapılan yersiz ödemelerde, ödemenin yapıldığı tarih kabul edilmektedir. Böylelikle, kamu zararından doğan alacaklarda ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faizin başlangıç tarihi, kural olarak zararın oluştuğu tarihtir.

5018 sayılı Yasa'nın 74'üncü maddesine göre, Kamu zararından doğan alacaklarda zamanaşımı süresi, zamanaşımını kesen ve durduran genel hükümler saklı kalmak kaydıyla 10 yıldır. Zamanaşımı süresi, kamu zararının oluştuğu kabul edilen tarihi takip eden malî yılın başında işlemeye başlamakta ve onuncu yılın sonunda bitmektedir.

Diğer bir anlatımla, 5018 sayılı Kanun ve bunun 71'inci maddesine dayanılarak hazırlanan Yönetmeliğe göre, kamu zararı kavramı Maliye Bakanlığı (Muhasebat Genel Müdürlüğü) Genel Tebliği'nden farklı esaslara bağlanmaktadır. Kaldı ki 5018 sayılı Kanun çerçevesinde, kamu zararının oluştuğu tarih ve buna bağlı olarak faiz başlangıç tarihi, söz konusu Tebliğe göre farklılık arz etmektedir.

Bunlarla birlikte, her iki düzenlemeye göre de toplam zamanaşımı süresinin 10 yıl olduğunu belirtmekte fayda vardır.

Diğer bir çelişki konusu ise faiz oranıdır. Bu bağlamda, şayet genel hükümlere göre hatalı ödenen maaşın ilgisinden geri istenmesinin söz konusu ise aylık yüzde 0,75; buna karşın 6183 sayılı Kanun'a göre tahsilinin öngörülmesi durumunda

aylık yüzde 1,40 oranında faiz uygulanması söz konusudur.

4. SONUÇ

Görüldüğü üzere, kamu görevlisine maaş ve benzeri unsurların hatalı olarak ödenmesinin her zaman söz konusu olabileceğini, bu alandaki hukuki düzenlemelerin ise bir bütünlük arz etmediğini, farklı yorumlamaları açık mevzuattaki bu durumun aynı zamanda farklı idare uygulamalarını da beraberinde gündeme getirdiğini söyleyebiliriz.

Nitekim çalışmamızın önceki kısımlarında anlatılanlar ışığında; hatalı ödenen maaşların geri alınma sürecinde, yokluk hükmünde olan ödemeler ile gerçeğe aykırı beyana dayalı ödemelerin her zaman alınmasının öngörüldüğü ve bu kapsamda konuya ilişkin Danıştay İçtihadı Birleştirme Kararının temel referans alındığı, buna karşın kişilere yapılan hatalı ödemeler konusunda mevcut hukuki düzenlemelerin birbiri ile uyumsuz olduğu, zira Muhasebat Genel Müdürlüğünün konuya ilişkin Genel Tebliğine göre bu nitelikteki hatalı ödemeler sebepsiz zenginleşme sayılarak kişilerden alınması öngörülürken, 5018 sayılı Yasa kapsamında çıkarılan Yönet-

melikte ise, bu ödemeler kamu zararı olup 6183'e göre tahsili öngörülmektedir.

Bu yaklaşım farklılığı ise, farklı oranlarda faiz uygulanması anlamına da gelmektedir. Zira, genel hükümlere göre hatalı ödenen maaşın tahsilinin gündeme gelmesi durumunda aylık yüzde 0,75; buna karşın 5018 sayılı Kanun ve bunun 71'inci maddesine dayanılarak hazırlanan Yönetmelik çerçevesinde 6183 sayılı Kanun'a göre tahsil edilirse aylık yüzde 1,40 oranında faiz uygulanması söz konusu olabilmektedir.

Netice itibarıyla, maaş ödemelerinin kamu mevzuatına göre ödendiği ve bu ödemenin hukuki niteliğinin idari işlem olarak kabulü gerektiği gerçeği dikkate alındığında, hatalı ödenen maaşın geri alınma sürecinde, idare (kamu) hukuku yerine özel hukuku (Borçlar Kanunu sebepsiz zenginleşme hükümlerine) esas almanın, anılan yasanın ruhuna ve amacına aykırılık taşıyacağını son olarak ifade edebiliriz.

Kaynakça

1. www.mevzuat.gov.tr (erişim:11.11.2014)
2. www.adalet.gov.tr (erişim:11.11.2014)
3. www.muhasibat.gov.tr (erişim:11.11.2014)

Belediye Akademisi'nden

TBB Belediye Akademisi Eğitim Programı kapsamında düzenlenen belediye başkanları, meclis üyeleri ve belediye çalışanlarına yönelik eğitimlere Mart ayında da devam edildi.

Birliğimizin yürüttüğü faaliyetlerden edinilen deneyimler ışığında ve hedef kitlenin ihtiyaçları doğrultusunda eğitim çalışmalarına akademik formasyon kazandırmak ve bu faaliyetleri kurum-sallaştırmak amacıyla Belediye Akademisi kapsamında geliştirilen eğitim programlarımız devam ediyor.

Bu kapsamda Mart ayında Muhasebe Yetkililiği Sınavına Hazırlık, Planlama Mevzuatı ve İtfaiyeciler Eğitimi verildi. Ayrıca belediyeler ve bağlı kuruluşları ile işbirliği halinde gerçekleştirdiğimiz etkinlikler kapsamında EGO ve İETT personeline yönelik eğitim düzenlendi.

Eğitim Hedef Grubu	Eğitim Tarihi
İtfaiyeci Eğitimi	01-21 Mart 2015
Muhasebe Yetkililiği Sınavına Hazırlık Eğitimi	02-08 Mart 2015
Planlama Mevzuatı Eğitimi	26-28 Mart 2015

→ 47. İTFAİYECİLİK EĞİTİMİ TAMAMLANDI

Birliğimizin “Belediye Akademisi” eğitim programı kapsamında Kocaeli Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığının katkılarıyla yaklaşık dört yıldan bu yana uygulama ağırlıklı gerçekleştirilen Temel İtfaiyecilik Eğitimleri devam ediyor. Bu kapsamda 47’ncisi düzenlenen itfaiyeci eğitiminin sertifika töreni Birlik binamızda yapıldı. Yurt içinden 13, Filistin’den 9 katılımcının yer aldığı 22 kişilik eğitimde, katılımcılara sertifikalarını Birliğimiz Genel Sekreter Yardımcısı Cevdet Sökmen takdim etti.

→ MUHASEBE YETKİLİSİ SINAVI EĞİTİMİ

Birliğimizin Belediye Akademisi kapsamında 02-08 Mart 2015 tarihleri arasında düzenlenen “Muhasebe Yetkilisi Sınavı Eğitimi” Birlik binasında gerçekleştirildi.

Belediyelerde muhasebe yetkilisi sınavına katılacak olan personele yönelik olarak düzenlenen eğitime toplam elli kişilik katılım sağlandı.

Beş gün süren eğitimde; “Kamu Mali Yönetim Sistemi”, “Belediye Bütçesi”, “5510 sayılı Sosyal Güvenlik Mevzuatı ve Uygulamaları”, “Kamu İhale Mevzuatına Giriş”, “Temel Muhasebe” ve “Belediye Muhasebesi” konularında sunumlar yapıldı.

→ İETT EĞİTİM SEMİNERİ

Birliğimiz ve İETT İşletmeleri Genel Müdürlüğü iş birliğinde 11-13 Mart 2015 tarihlerinde üçüncüsü düzenlenen “Kurumsal Gelişim ve İhale Mevzuatı” konulu hizmet içi eğitim semineri Afyonkarahisar’da yapıldı.

İETT idareci ve personellerinden oluşan yaklaşık yüz altmış kişinin katıldığı seminerin açılış konuşmaları İETT Genel Koordinatörü Alâeddin Şahin, İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanı Haşim Karakoç ve TBB Eğitim Müdür V. Fikret Gültekin tarafından gerçekleştirildi.

Üç gün süren eğitimde; “Sihirli Güç: İletişim”, “Etkili Takım Çalışması”, “Stres Yönetimi”, “Beden Dili ve Kişisel İmaj”, “Kamu İhale Mevzuatı ve Süreçleri” konu başlıklarında seminerler verildi.

→ EGO EĞİTİM SEMİNERİ

Türkiye Belediyeler Birliği ve EGO Genel Müdürlüğü iş birliğinde 23-26 Mart 2015 tarihleri arasında düzenlenen “EGO Genel Müdürlüğü Hizmet İçi Eğitim Programı” Afyonkarahisar’da gerçekleştirildi.

Ego Genel Müdürlüğü personelinin kurumsal ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunmak, motivasyonlarını artırmak, bilgi ve görüş alışverişi sağlamak amacıyla düzenlenen eğitime 300 kişilik katılım sağlandı.

Toplantının açılış konuşmaları EGO İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanı Mehmet Sütçü ile TBB Eğitim Müdür V. Fikret Gültekin tarafından yapıldı.

Eğitim kapsamında, “Sihirli Güç: İletişim”, “Zaman Yönetimi ve Verimli Çalışma”, “Liderlik ve Takım Çalışması”, “Protokol Kuralları”, “Stres Yönetimi”, “Motivasyon Bir Araç mıdır?” ve “Kamu İhale Mevzuatına Giriş” gibi konularda sunumlar yapıldı.

Lobi Faaliyetleri

Türkiye Belediyeler Birliği, belediyelerin menfaatlerini korumak, belediyelerle ilgili yasa hazırlıklarında görüş bildirmek ve rehberlik etmek görevleri kapsamında faaliyetlerini sürdürmektedir.

Bu çerçevede Birliğimizce belediyeleri ilgilendiren mevzuat tasarı ve taslakları; Anayasa'da yer alan idari vesayet kuralı, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, hizmetin yerel nitelikte olup olmadığı, belediyelerin menfaatini etkileyip etkilemediği ve genel olarak hukuka uygun olup olmadığı kriterleri bakımından gerektiğinde belediye hukukçuları ve uzman personelin desteği ile incelenmektedir. Hazırlanan görüş ve öneriler, bakanlıklardaki hazırlık aşamaları, TBMM komisyon toplantıları ve genel kurul aşamalarında yazılı ve sözlü olarak bildirilmekte ve parlamentoda belediyelerimizin görüşü dile getirilmektedir.

Ayrıca Birliğimiz, merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine katkıda bulunmakta; belediyelerimiz tarafından Birliğimize ulaştırılan sorunlar araştırılarak, önerilerle birlikte ilgili makamlara iletilmektedir.

Mart 2015 döneminde belediyelerimizi ilgilendiren gelişmeler şöyledir:

→ YEREL YÖNETİMLERİN ÖZ GELİRLERİNİN ARTIRILMASI TOPLANTISI

Maliye Bakanlığı Gelir Politikaları Genel Müdürlüğü'nce Birliğimize gönderilen yazı ile, 2015 Yılı Programında yer alan yerel yönetimlerin diğer öz gelirlerinin artırılması ve bu gelirlerin genel vergi sistemiyle uyumunun sağlanması tedbiri kapsamında 10/03/2015 tarihinde yapılacak değerlendirme toplantısına Kurum yetkili temsilcisinin katılımının sağlanması talep edilmiş, Birliğimizce toplantıya iştirak edilmiştir.

→ TOPTANCI HAL KONSEYİ ÇALIŞMA KOMİSYONLARI

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü'nce 5957 sayılı Kanuna istinaden oluşturulan Toptancı Hal Konseyi'nin ilk toplantısında kurulması kararlaştırılan çalışma komisyonlarına Kurumumuz temsilcilerinin bildirilmesi talep edilmiş, Toptancı Hal Konseyi Denetim Çalışma Grubu ve Toptancı Hal Konseyi Fiyat Analizi Çalışma Grubunda yer alacak temsilcilerimiz Bakanlığa iletilmiştir.

→ BELEDİYE İTFAİYE YÖNETMELİĞİ TASLAĞINA GÖRÜŞ BİLDİRİLDİ

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nce Belediye İtfaiye Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı hakkında görüş ve önerilerimiz talep edilmiş, yönetmelik taslağı hakkındaki görüş ve önerilerimiz Bakanlığa iletilmiştir.

→ **AİLENİN VE DİNAMİK NÜFUS YAPISININ KORUNMASI PROGRAMI**

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nce 10'uncu Kalkınma Planı'nın "Ailenin ve Dinamik Nüfus Yapısının Korunması" programı kapsamında, 19/03/2014 tarihinde gerçekleştirilecek toplantıya Birliğimiz davet edilmiş, söz konusu toplantı Birliğimiz temsilcilerinin katılımı ile yapılmıştır.

→ **GÖREVDE YÜKSELME VE UNVAN DEĞİŞİKLİĞİ YÖNETMELİK TASLAĞINA GÖRÜŞ BİLDİRİLDİ**

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nce Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelikte yapılacak değişiklik çalışmalarında dikkate alınmak üzere konu hakkında belediyelerimizin de görüşlerinin alınarak bildirilmesi istenmiş, yönetmelik taslağı hakkındaki görüş ve önerilerimiz Bakanlığa iletilmiştir.

→ **İÇME SUYU TEMİN VE DAĞITIM SİSTEMLERİNDEKİ SU KAYIPLARININ KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ TEKNİK USULLER TEBLİĞ TASLAĞI İNCELENDİ**

Orman ve Su İşleri Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü'nce İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliğ Taslağı hakkında görüş ve önerilerimiz talep edilmiş, Taslak Birliğimizce incelenmiştir.

→ **OPTİSYENLİK MÜESSESELERİNE RUHSAT DÜZENLENECEK**

18/01/2014 tarihli ve 28886 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Optisyenlik Müesseseleri Hakkında Yönetmeliğin 8'inci maddesinin (6)'ncı fıkrasında "İl sağlık müdürlüğünden optisyenlik müessesesi ruhsatnamesini almış müesseseler, ilgili belediyeden ayrıca işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı almak zorunda değildir." hükmü yer almaktadır.

Yönetmeliğin Birliğimizce incelenmesinde bu hükmün belediyelerin yetkilerini ve gelirlerini kısıtladığı, bu kapsamda Anayasa'nın 124'üncü, 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun 3'üncü ve 10/08/2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 6'ncı maddesine aykırı olduğu ve yargıya taşınması gerektiği kanaatine ulaşılmış ve söz konusu hükmün yürütmesinin durdurulması ve iptali istemi ile 21/01/2014 tarihinde Danıştay nezdinde Birliğimizce dava açılmıştı.

Danıştay 15'inci Dairesi; 3572 sayılı Kanun'da işyeri açma ruhsatı alması gerekmeyen müesseselerin sayma suretiyle belirlendiği, optisyenlik müesseselerinin bu kuruluşlar arasında sayılmadığı, 5193 sayılı Optisyenlik Müesseseleri Hakkında Kanun'da da bu müesseselerin işyeri açma ve çalışma ruhsatı almayacaklarına dair bir hüküm bulunmadığı, Kanun'da düzenlenen bir mükellefiyete yönetmelik ile istisna getirilemeyeceği gerekçesi ile Yönetmeliğin Birliğimizce dava konusu edilen 8'inci maddesinin (6)'ncı fıkrasının yürütmesini durdurmuştur.

Bu kararla, optisyenlik müesseseleri işyeri açma ve çalışma ruhsatı almak mecburiyetindedir.

Yürütmeyi Durdurma Kararı Birlik web sayfamızda yer almaktadır. <http://www.tbb.gov.tr/bas-in-ve-yayin/haberler/20150311-optisyenlik-muesseselerine-ruhsat-duzenlenecek>.

Öğrenmek İstedikleriniz

Sorularınızı www.tbb.gov.tr adresinde yayınlanan birliğimiz web sitesindeki “**Soru Cevap Formu**”nu online doldurarak iletebilirsiniz.

DİĞER MEVZUAT

Erdal YILMAZ / Yazı İşleri Müdürü / Çameli Belediyesi / DENİZLİ

Görevde yükselme sınavında başarılı olan personel için sözlü sınav nasıl yapılır?

Av. M.Hanifi ÇEVİK / Avukat / TBB

04/07/2009 tarih ve 27278 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin 10’uncu maddesinde Müdür, şube müdürü ve bunlarla aynı düzeydeki görevlere görevde yükselme suretiyle atanacakların yazılı ve sözlü sınavda; diğer görevlere görevde yükselme suretiyle atanacak personelin ise yazılı sınavda başarılı olmaları gerekeceği belirtilmiştir.

Bu Yönetmeliğin 14’üncü maddesinde ise sözlü sınavın, ilgili mahalli idare tarafından yapılacağı, şube müdürü, müdür ve bunlarla aynı düzeydeki diğer görevlere atanacaklardan yazılı sınavda başarılı olanlardan en yüksek puan alan adaydan başlamak üzere ilan edilen kadro sayısının beş katına kadar adayın sözlü sınava alınacağı ve son adayla aynı puana sahip olan personelin tamamının sözlü sınava alınacağı düzenlenmiştir. Yine aynı maddede sınav kurulunun her bir üyesinin ilgili personelin

- Sınav konularına ilişkin bilgi düzeyi,
- Bir konuyu kavrayıp özetleme, ifade yeteneği ve muhakeme gücü,
- Liyakati, temsil kabiliyeti, tutum ve davranışlarının göreve uygunluğu,
- Özgüveni, ikna kabiliyeti ve inandırıcılığı,
- Genel kültürü ve genel yeteneği,

Bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığı, esas alınarak yüz tam puan üzerinden değerlendirileceği ifade edilmek suretiyle sözlü sınavda sorulacak soruların hangi konuları kapsayacağı ve neyi ölçmeyi amaçladığı açıklanmıştır.

Öte yandan Yargı kararlarında, davranış ve düşüncelere ilişkin bilgi edinmek amacıyla bir kişiyle yapılan sorulu cevaplı görüşme olan mülakatın, yazılı sınavı tamamlayıcı nitelikte olduğu, mülakatın yargısal denetime imkân verecek, bilginin de ölçülmesini sağlayacak şekilde yapılmasının, hukuk devleti ve hukuk devletinde açıklık ve şeffaflığın gerçekleştirilmesi bakımından daha objektif olacağı, bu nedenle, ilgilinin fiziki görünümünün, mesleği icra edip edemeyeceğinin tespiti yanında, soru sorulacak derslerin belirlenmesi, hangi konulardan ne tür soruların sorulacağı, sorulan sorulara verilecek cevapların puanlamada hangi ağırlıkta olacağı hususlarının da belirlenmesinin, kısacası yazılı sınavdan sonra yapılacak sınavın objektif değerlendirmeye imkân verecek sözlü sınav şeklinde yapılması gerektiği üzerinde durulmuştur.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde, sözlü sınavın, yazılı sınavı tamamlayıcı nitelikte, bilgi ve liyakati ölçmek, ilgilinin atanacağı göreve uygun yeteneğe, kültür ve bilgi anlayışına sahip olup olmadığını belirlemek amacıyla yönelik olarak yapıldığı göz önünde bulundurularak sınav kurulunun bu değerlendirmeleri objektif biçimde ölçmeye imkan verecek şekilde istediği her alan ve kapsamda soruyu hazırlayabileceği değerlendirilmektedir.

İsmail DALLİ / Mimar / Ula Belediyesi / MUĞLA

Belediyede mimar olarak çalışan kişi görev gereği büro çalışmaları dışında yapı kullanma ve kaçak yapı denetimleri, subasman kontrol ve ölçüm işleri gibi arazi çalışmaları yapması durumunda özel hizmet tazminatı alabilir mi?

Av. M.Hanifi ÇEVİK / Avukat / TBB

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 152'nci maddesinin , "II Tazminatlar" kısmının A. Özle Hizmet Tazminatı Bölümünün, (c) bendinde; teknik hizmetler sınıfına dahil kadrolarda bulunan personelden açık çalışma mahallerinde fiilen çalışanlara, bulundukları kadrolar esas alınmak suretiyle, çalışılan her gün için belirlenecek oranlarda ve üçer aylık dönemler itibarıyla toplamı 60 puanı aşmayacak şekilde, dönem sonunda ödenmek üzere ek özel hizmet tazminatı verilebileceği hükmü yer almaktadır.

Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının eki II sayılı Özel Hizmet Tazminatı cetvelinin Teknik Hizmetler Bölümünün 6' ncı maddesinde de teknik hizmetler sınıfına ait kadrolarda bulunan personelden; büro, atölye, ısı santrali, laboratuvar, tesis (sosyal tesisler dahil), işletme, fabrika ve hizmet binaları dışında olmak şartıyla arazi, şantiye, inşaat, baraj, park, bahçe, maden, açık alanlarda kurulu tarım ve hayvancılık uygulama birimleri ve yol gibi açık çalışma mahallerinde fiilen çalışanlara (belirtilen mahallerde yapılan kontrollük hizmetleri dahil), çalışılan her gün için %3.0, %2.0, %1.2 oranında ek özel hizmet tazminatı ödeneceği, ancak bu şekilde ödenecek ek özel hizmet tazminatının üçer aylık dönemler itibari ile teknikerler bakımından % 40 oranını aşamayacağı, bu tazminatın ödenmesinde, faal durumdaki hizmet binalarının tadilat, bakım ve onarımı işlerinin açık çalışma mahalli kapsamında değerlendirilmeyeceği düzenlemesine yer verilmiştir.

160 seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinin "C-II Sayılı Cetvele İlişkin Açıklamalar" bölümünde 6'ncı sırasında bu konuya ilişkin açıklamalara yer verilmiş ve buna göre kadroları teknik hizmetler bölümünün 1 ila 4'üncü sırasında sayılanlara, söz konusu tazminatının ödenebilmesi için, bu personelin 2006/10344 sayılı Kararda belirtilen açık çalışma mahallerinde görevlendirilmiş ve bu mahallerde fiilen çalışmış olmaları gerektiği belirtilmiş ve yine bu açıklamalarda bu ödemenin ilgililerin kadroları esas alınarak görevin fiilen yerine getirilmesinden sonra üçer aylık dönem sonlarında yapılacağı ifade edilmiştir.

Konuyla ilgili olarak Sayıştay 4'üncü Dairesinin 07/03/2006 tarihli 30131 sayılı ve 1997/28350 sayılı Kararlarında teknik hizmetler sınıfında bulunan personele ek özel hizmet tazminatı ödenebilmesi için çalışma sürelerinin en az dörtte birinin arazi, şantiye, inşaat ve baraj gibi çalışma mahalleri dışında geçirilmesinin gerekeceğine vurgu yapılmıştır.

Açıklamalardan görüleceği üzere söz konusu ek özel hizmet tazminatının ödenebilmesi için ilgili kişinin teknik hizmetler sınıfına dahil kadroda bulunması, bu personelin açık çalışma mahallinde görevlendirilmesi, bu mahallerde fiilen çalışması ve bu görevlendirmeler ilişkin olarak birim amirlerince belirlenen görev ve isim listelerinin ibrazı yeterli görülmüş olup tazminat ödenmesi için personelin asli görevinin yanında başka bir işle görevlendirilmesi gibi bir şart getirilmediği, dolayısıyla yukarıda belirtilen şartların taşıyan personele ek özel hizmet tazminatı (arazi tazminatı) verilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Resmi Gazete'den Seçtiklerimiz

Hazırlayan: Nigar GÖRGÜN
Avukat /TBB

Mart

Bakanlar Kurulu Kararları

R.G. Tarih-No	08/03/2015- 29289 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/03/20150308-2.htm
B.K.K. Tarih ve No	16/02/2015- 2015/7301
Konusu	Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün Ürettiği Meteorolojik Veri ve Ürünlerden Yararlanmaya İlişkin Karar

Yönetmelikler

R.G. Tarih-No	07/03/2015- 29288 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/03/20150307-6.htm
Yayımlayan Adı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü)
Konusu	Tapu ve Kadastro Verilerinin Paylaşımı Hakkında Yönetmelik Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce üretilen veya arşivlenen verilerin paylaşılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.
R.G. Tarih-No	07/03/2015- 29288 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/03/20150307-7.htm
Yayımlayan Adı	İçişleri Bakanlığı
Değişiklik Tablosu	Mahalli İdareler Uzlaşma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik http://www.tbb.gov.tr/basin-ve-yayin/mevzuat-uyurulari/20150310-mahalli-idareler-uzlasma-yonetmeliginde-degisiklik-yapilmasina-dair-yonetmelik
R.G. Tarih-No	11/03/2015- 29292 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/03/20150311-1.htm
Yayımlayan Adı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
	Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
R.G. Tarih-No	17/03/2015- 29298 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/03/20150317-11.htm
Yayımlayan Adı	Maliye Bakanlığı
	Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarında Toplu İş Sözleşmesinden Kaynaklanan Fiyat Farkının Ödenmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

R.G. Tarih-No	20/03/2015- 29301 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/03/20150320-12.htm
B.K.K. Tarih- No	02/02/2015- 2015/7255
Adı	Orman Ürünlerinin Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
Konusu	Devlet ormanlarından elde edilen ürünlerin satış işlemlerine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Tebliğler - Genelgeler

R.G. Tarih-No	04/03/2015- 29285 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/03/20150304-9.htm
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı
Adı	Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No:42) Parasal Sınırlar ve Oranlar
Konusu	5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve diğer mevzuat kapsamında uygulanacak olan parasal sınırları, faiz oranlarını ve alındı birim fiyatlarını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.
R.G. Tarih-No	11/03/2015- 29292 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/03/20150311-12.htm
Yayımlayan	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Adı	Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

Yargı Kararı

R.G. Tarih-No	13/03/2015- 29294 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/03/20150313.htm http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/03/20150313-10.pdf
Mahkeme	Anayasa Mahkemesi
Karar Tarih-No	13/11/2014- 2013/95 E., 2014/176 K.
Konusu	Anayasa Mahkemesi'nin 13/11/2014 tarihli ve E.: 2013/95, K.: 2014/176 sayılı Kararı ile 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun Geçici 6'nci maddesinin 12 ve 13'üncü fıkraları ile Geçici 7'nci maddesi iptal edilmiştir. Geçici 6'ncı maddenin 12 ve 13'üncü fıkraları 13/03/2015 tarihinden itibaren iptal olmuştur. Geçici 7'nci maddeye ilişkin iptal hükmü ise Kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasından (13/03/2015) başlayarak 6 ay sonra yürürlüğe girecektir.

Yargı Kararı

**Hazırlayan: Serap EKER
Avukat /TBB**

T.C Danıştay 14. Daire

E: 2014/7423

K: 2015/500

T: 28/01/2015

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42'nci maddesinin 2. fıkrasında; ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan yapının sahibine, yapı müteahhidine veya aykırılığı altı iş günü içinde idareye bildirmeyen ilgili fenni mesullere yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre, beş yüz Türk Lirasından az olmamak üzere, maddede öngörülen şekilde hesaplanan idari para cezaları uygulanacağı belirtilmiştir;

a) bendinde; Bakanlıkça belirlenen yapı sınıflarına ve gruplarına göre yapının inşaat alanı üzerinden hesaplanmak üzere, mevzuata aykırılığın her bir metrekaresi için para cezası uygulanacağı,

b) bendinde ise; mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan uygulamalar için, Bakanlıkça yayımlanan ve aykırılığa konu imalatın tespiti tarihinde yürürlükte bulunan birim fiyat listesine göre ilgili idarece belirlenen bedelin % 20'si kadar idari para cezası verileceği hükmüne bağlanmıştır,

c) bendinde ise (a) ve (b) bentlerine göre cezalandırmayı gerektiren aykırılığa konu yapı için hesaplanan para cezasına uygulanacak arttırım sebepleri sayılmış, son fıkrasında da "para cezalarına konu olan alanın hesaplanmasında, aykırılıktan etkilenen alan dikkate alınır." şeklinde düzenlenmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; İzmir İli, Konak ilçesi, 7776 ada, 25 sayılı parselde; eski 7776 ada, 15 parselde bulunan zemin + 4 katlı ruhsatlı binada; 1, 2, 3 katlardaki bağımsız bölümlerin ara duvarları kaldırılmak suretiyle birleştirilerek tek kullanışlı hale getirildiği, eski 7776 ada, 14 parseldeki binanın yan bahçe mesafesinin 1,2,3,4 katlarda kapatılarak her iki bina arasında kapı açılmak suretiyle geçiş sağlandığı, ayrıca eski 15 parseldeki binanın oturma çatısı yükseltilerek ilave çatı arası katı oluşturulduğunun 14.10.2010 günlü yapı tatil tutanağı ile tespiti üzerine, 3194 sayılı Kanun'un 42'nci maddesi uyarınca para cezası verildiği anlaşılmaktadır.

Yukarıda açıklanan kanun hükümleri uyarınca; bağımsız alanların birleştirilmesine yönelik olarak yapılan imalatlarda; (örneğin; iki bağımsız bölüm arasındaki duvarın kaldırılması, iki bağımsız bölüm arasında kapı yada pencere açılması yada balkon ile bağımsız bölüm arasındaki duvarın kaldırılması gibi), aykırılıktan etkilenen alanın tespitinin, yapılan imalatın binanın statikini etkileyip etkilemediğinin idarece yapılacak inceleme sonucu somut olarak ortaya konulduktan sonra; yapılan imalat binanın statikini etkilemiyor ise para cezasının, 3194 sayılı Kanun'un 42'nci maddesinin 2. fıkrasının b) bendi uyarınca yapı maliyet birim fiyatları üzerinden, statikini etkilemesi halinde ise aynı fıkranın a) bendi uyarınca yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu durumda; İdare Mahkemesince, dava konusu para cezasının, yukarıda yer alan hususlar çerçevesinde, keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılması suretiyle uyumsuzluk hakkında karar verilmesi gerektiği anlaşıldığından, keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılmadan verilen temyize konu İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

Genelgeler

Hazırlayan: Yasemin SEZGİN
Avukat /TBB

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846-010.07.02-5112 **02/03/2015**
Konu : Periyodik Muayene

İlgi : Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 13.02.2015 tarihli ve 15951695-302.02/74 sayılı yazısı.

İki yıllık muayene süresini dolduran akaryakıt ve LPG sayaçları ile on yıllık periyodik muayene süresini dolduran elektrik, su ve gaz sayaçları için 02/03/2015 günü mesai bitimine kadar bağlı bulunan Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüklerine müracaat edilmesine ilişkin ilgede kayıtlı yazı ilişikte gönderilmiş olup,

Konunun iliniz dahilindeki mahalli idarelere duyurulması hususunda; Bilgi ve gereğini arz ve rica ederim.

Ömer DOĞANAY
Bakan a.
Genel Müdür

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846-010.07.02-5978 **12/03/2015**
Konu : Standart kapsamına alınan yeni trafik levhaları

İlgi : Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının (Karayolları Genel Müdürlüğü) 24.02.2015 tarihli ve 34675 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde Bakanlığımıza gönderilen, Trafik İşaretleri Elkitabının güncelleştirilmesi çalışmaları doğrultusunda standart kapsamına alınan yeni standart trafik işaret levhalarının kullanım esasları ile levhaların birer örneği ilişikte gönderilmiş olup,

Konunun iliniz dahilindeki mahalli idarelere duyurulması hususunda;

Bilgi ve gereğini arz ve rica ederim.

Ömer DOĞANAY
Bakan a.
Genel Müdür

T.C
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : 33237296-700-6916

24/03/2015

Konu : Bilgi/Görüş Talebi

İlgi : Kamu İhale Kurumunun 05.03.2015 tarihli ve 5014 sayılı yazısı.

Kamu İhale Kurumu 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesinin (b) bendinin; (2) numaralı alt bendi uyarınca, anılan Kanun ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na ilişkin bütün mevzuatı hazırlamak ve geliştirmekle, (4) numaralı alt bendi uyarınca yapılan ihaleler ve sözleşmeler ile ilgili bilgi toplamak, adet, tutar ve diğer konular itibarıyla istatistikler oluşturmak ve bunları yayımlamakla, (6) numaralı alt bendi uyarınca araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunmakla görevli ve yetkilidir.

Bu nedenle yazımız ekinde ve www.migm.gov.tr adresinde yayınlanan tabloların doldurularak, Valilikler tarafından kendi illerine ait olan bilgilerin 17.04.2015 tarihine kadar kikduzenleme@kik.gov.tr ve re-ibiigi@icisieri.gov.tr adresine e-posta yoluyla gönderilmesi hususunda;

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Ömer DOĞANAY
Bakan a.
Genel Müdür

T.C
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : 72976973-250-7105

26/03/2015

Konu : Kent İçi Yollar

Birleşmiş Milletler (BM) 02 Mart 2010 tarihinde, önümüzdeki on yıl içinde yol güvenliği krizinin çözümünü harekete geçirecek, dünya çapındaki yol, trafik kazası ölümleri ve yaralanmalarındaki artan eğilimleri durdurmayı hedefleyen bir karar almıştır. Ülkemiz tarafından da desteklenen BM Genel Asamblesi'nin 2010-2020 Karayolu Güvenliği için On Yıllık Eylem Planı (A/64/L.44/Rev.I) Uygulama Talimatı'nın 15'inci maddesinde belirtildiği üzere; Genel Müdürlüğümüzce de şehir içi yollarda altyapı eksikliklerinin giderilerek, güvenli şehir içi yollar oluşturulması, belediye sınırları içerisindeki bütün yolların düşey ve yatay işaretlemelerinin teknolojik gelişmeler esas alınarak yapılması, yollardaki trafik işaret ve levhalarının sürekliliğinin sağlanması, belediye sınırları içerisindeki sinyalizasyon sistemlerinin etkin ve güvenli çalışmasını sağlayacak Trafik Kontrol Merkezlerinin kurulabilmesi için gerekli tedbirlerin alınacağı konusunda karar alınmıştır.

Ancak; Ülkemizde devlet yolu, il yolu, otoyol ve köy yollarına ait istatistikler mevcut olmakla birlikte, bu güne kadar kent içi yol yapısı ve uzunluklarına ilişkin uluslararası karşılaştırmalara imkan sağlayacak; sokak, cadde, bulvar gibi yol türlerine ait istatistikler derlenememiş, yol uzunluklarımız gelişmiş ülkelerin çok gerisindeymiş gibi algılanmıştır. İşte bu konudaki veri eksikliğinin giderilmesi, belediyelerin sorumlu oldukları kent içi yolların, kaplama cinsi ve uzunluklarının tespit edilmesi, bisiklet yolu ve raylı sistem hat uzunluklarına ait verilerin derlenmesi amacıyla ekte gönderilen "Kentsel Yol Ağı İstatistikleri Soru Kağıdı" hazırlanmıştır.

İlişikte verilen örnekler dikkate alınarak Belediyelerce doldurulacak "Kentsel Yol Ağı İstatistikleri Soru Kağıdı" Valiliğe gönderildikten sonra Valilikçe hazırlanan toplam verilerin Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü internet sitesi üzerinde kullanıcı adı ilin adı, şifre ise ilin telefon kodu olarak belirlenen formun (http://www.migm.gov.tr/koydes_tuik_giris.aspx), 20/04/2015 tarihine kadar doldurulması hususunda bilgi ve gereğini arz/rica ederim.

Ömer DOĞANAY
Bakan a.
Genel Müdür

YESİLAY HAFTASI

1-7 Mart 2015

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ
Tunus Caddesi No:12
Kavaklıdere/ANKARA
Tel:(0312) 419 21 00
Faks:(0312) 419 21 30
www.tbb.gov.tr